Broń

Zaczepna i Odporna

w

Polsce.

Część 2ga

Muzeum Artylerii G. 97.

Hełm z żelaznemi przegrodami mający podbródek ruchomy przykrywający poczęści naszyjnik; ten zaś ostatni spoczywa na plastronie. Naramienniki z blach ruchomych mają formy kwadratowe używane w owym czasie. Zbroja stanowiąca całości uzbrojenia składa z blach ruchomych i wstawy wycinanej w kształcie łusk. Uznana za polską zbroję, została ustawiona na stoliedze u nóg onej "napis" Armure Polonaise du XVII s. G. 97.

G. 97.

XVII. S. G: 97

Museum Artylerii G: 85.

Hełm i Zbroja z drugiej połowy XVII w. hełm ma półokrągły trzysz odznacza się szczególną widną, która spostrzegać się przy końcu XVI. w. i która używaną była aż po śmierci Henryka IV ( ) jest jednym z ostatnich hełmów tej epoki.
Pancerz ma kształt Raka, to jest złożony z blach ruchomych przykrywające jedna drugą; bo[ki] gi skośno ścinane i złocone naramienniki są dziwnie krótkie, przykrycia łokci szerokie i kwadratowe. Rękawica prawej ręki jest godna uwagi. Część osłaniająca pokrywająca końce palców przedłuża i zapina się

do Polski, gdy ta ostatnia zamknięta. Ta piękna Zbroja była przyznaną Polskiej Zbroją i napis tego znaczenia "Armure Polonaise fin du XVII. S. — pas i pachy przy naramiennikach i biodrach są z czerwonego aksamitu dość dobrze jeszcze zakonserwowane —

XVII. S.

G: 85

XVII. S. G: 85.

Muzeum X. X^t. Czartoryskich w Krakowie

No 1. Pancerz i hełm żelazne z XVII. w. Pancerz z horyzontalnych blach na mo-siężnych nitach - piękny okaz tej e-poki

No 2 Pancerz i hełm żelazne z XVII w. po-dobny do poprzedniego, lecz bogatszy zamiast nitów są grube gwiazdki czyli Różyczki postawione. Na piersi Ryty at aqua forte Rycerz dość nie-foremnie oddany, lecz jest ciekawy bo za-pełnie podobny do postaci Bolka X^cia Śląskiego na pieczęci w Dziele P. Stronczyńskiego "pieczęcie Książęce".

No 3. Zbroja z XVII. w cała z łuski stalowej, Kra-je obwodzone złotemi galonami na purpuro-wej skórze; rodzaj naramienników z mosię-żnej blachy postawionej, wygniatane na wzór postaci niby twarzy. Pod tę zbroję jest

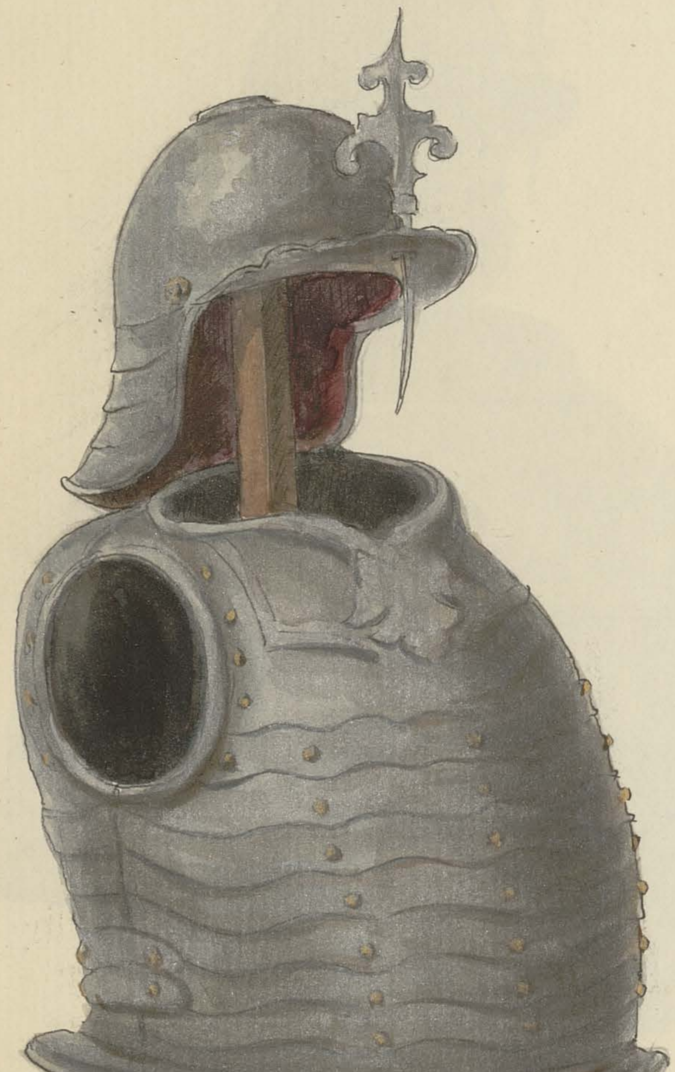
drutiana kolczuga - tedno w głębokie
karby z nauczynikami osadzonemi na
talerzyjutkowe i widocznie stanowi
Całość tej zbroi.-

Muzeum Ossolińskich
w Lwowie

No 4. Szyszak (n. 439.) z łuski stalowej z
czepcem kolcowym. Kardałtuszka
na szyszaku z bronzową rurką ni-
towaną do łuski. Z XVII. w.
No 5. Szyszak z łuski stalowej z czepcem
kolcowym - Kardałtuszka z rurką bron-
zową złoconą. Czepiec z żółtego aksa-
mitu, podszyty pół aksamit czerwo-
ny pół żółty. Z XVII w. n: 440.
No 6 Kolczuga z drutu stalowego z XVII w. wł. P. J.
Strzałeckiego.
No 7 Kolczuga z Tumerzem na piersiach tylko
na pancerzu tarczach żelazny z dużym medalem
złotym. w. XVII. Muzeum X. X. Czartoryskich
8. Zbroja polska z XVII. w. wł. P. Strzałeckiego.

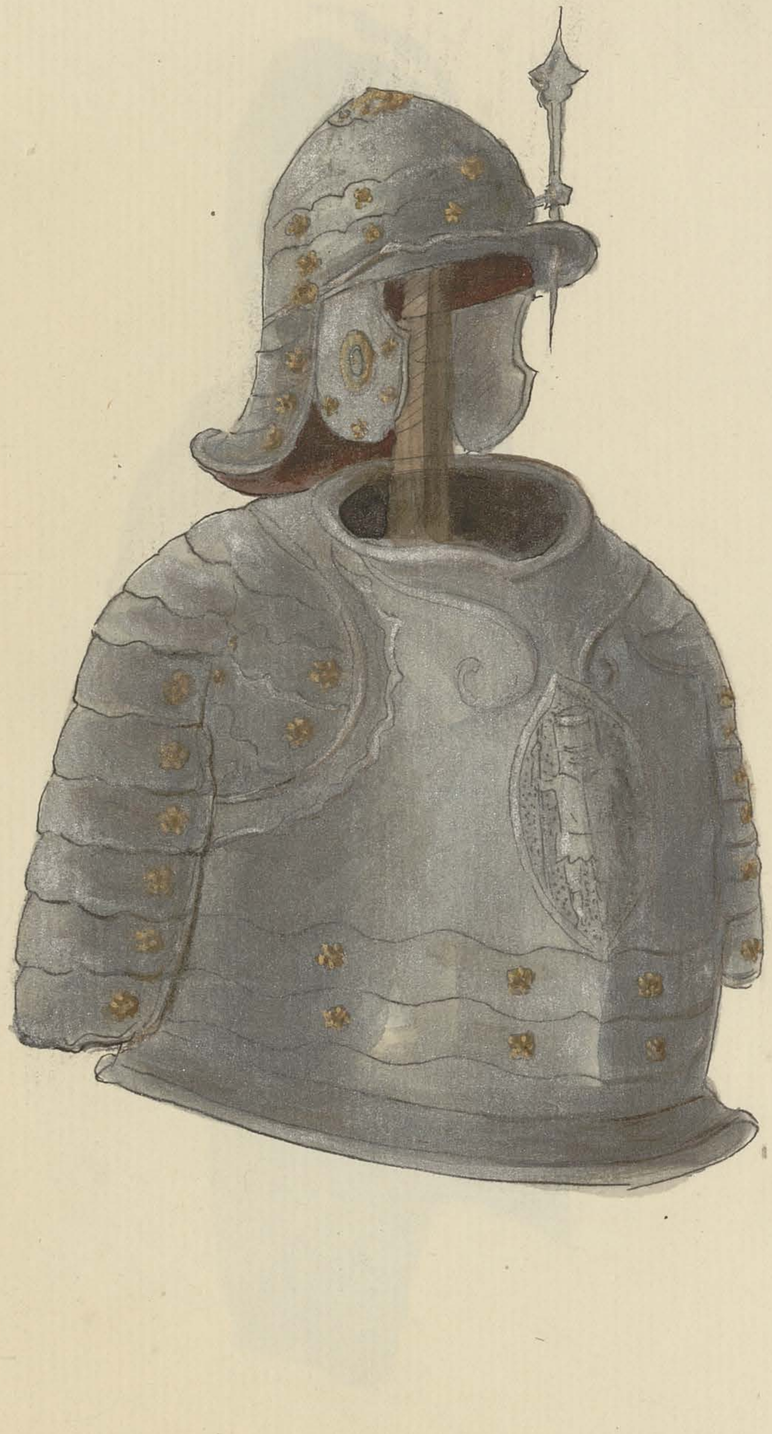
Nº1.

XVII.w

MC.

No 2. XVII. w.

MC.

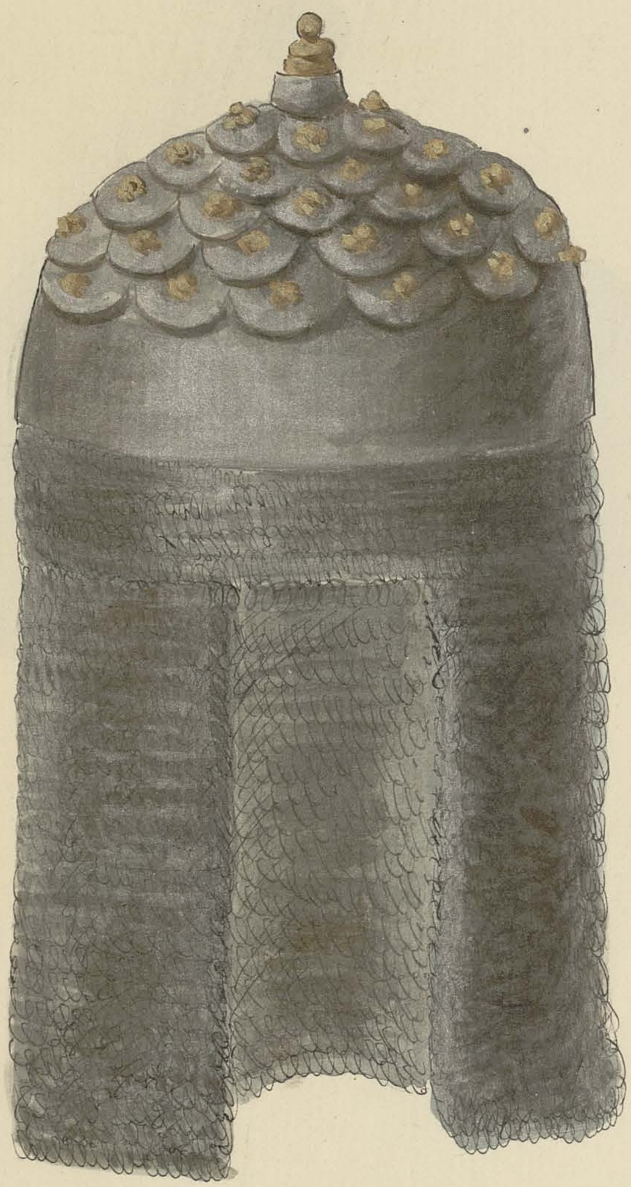
No 3.

XVII. w.

MC

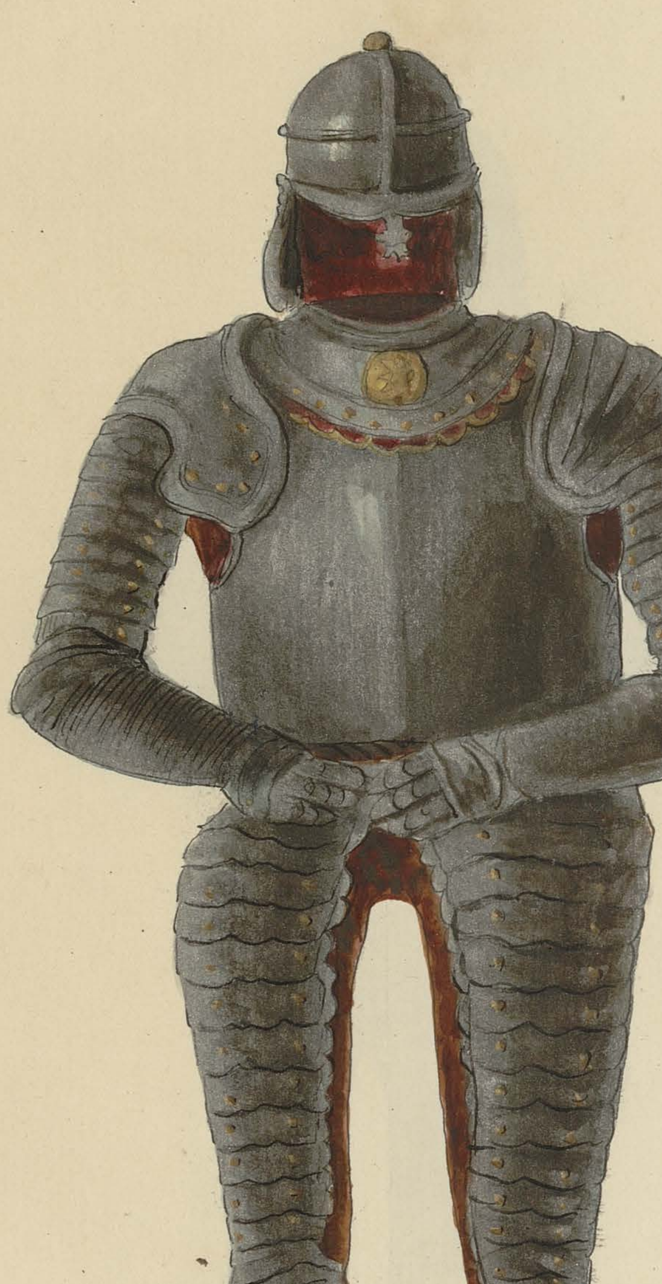
No 4.

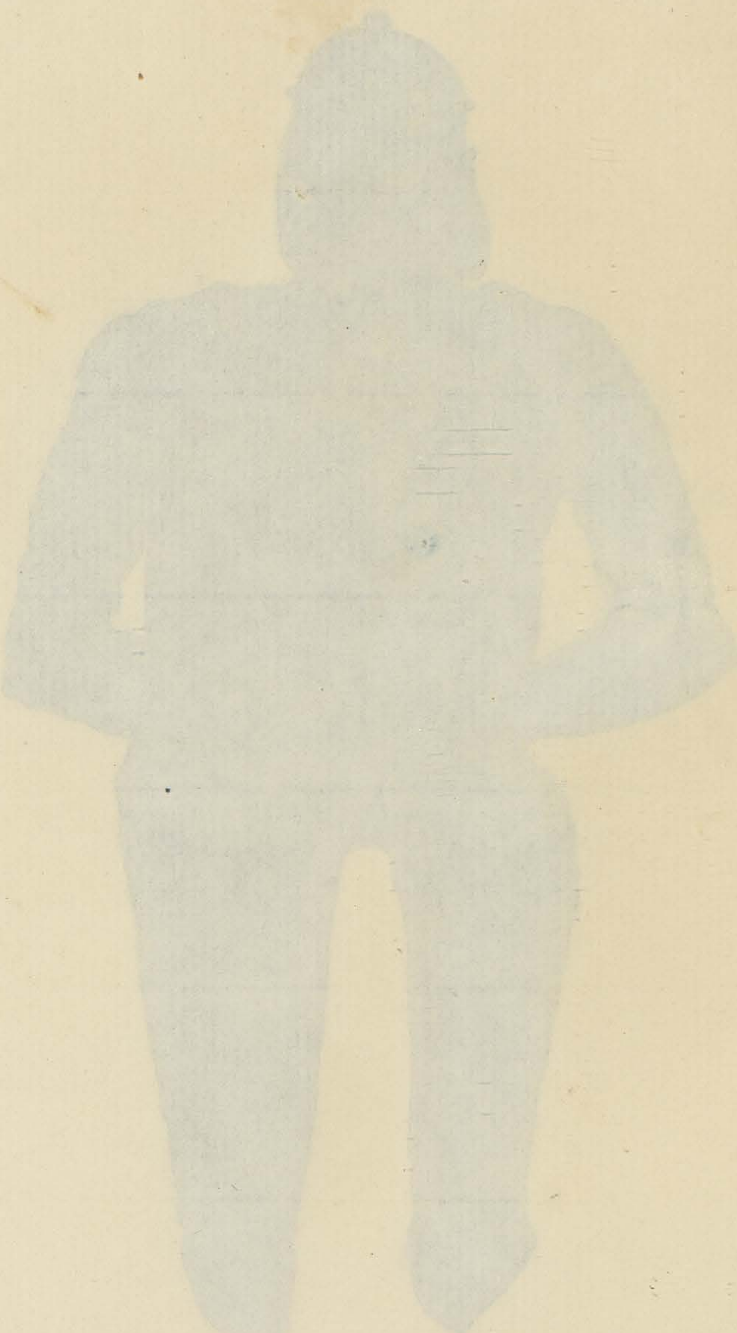

1105

No 6.

11b XVII.w.

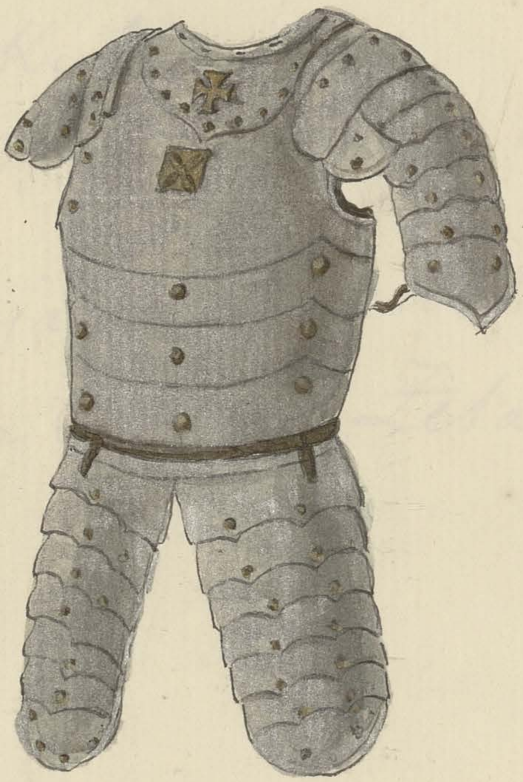
No 7

XIII. w.

8.

XVII w.

Muzeum Krasińskich

No1. Zbroja Stalowa polerowana z znakiem Kul.
No2 Zbroja Stalowa z lit. K.X. R.
No3. Zbroja od Głów do Kolan.
No4. Hełm Czarny Żelazny

No 1.

Nº 2

No. 3.

No 4.

XIII

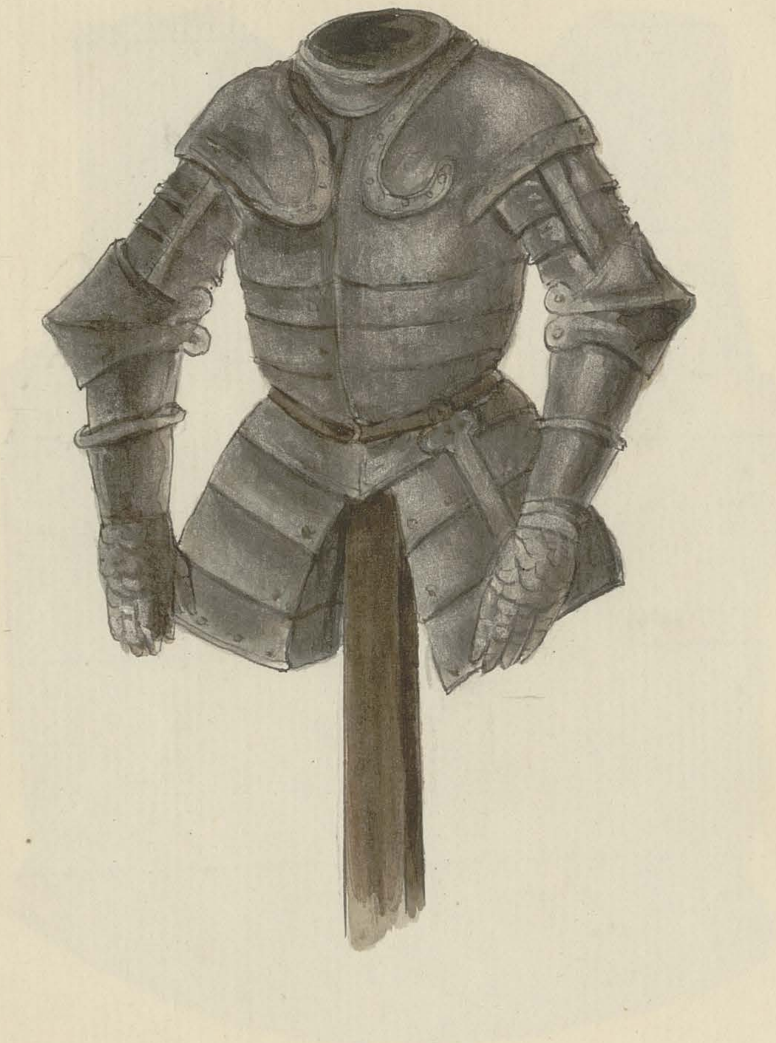

Zbroja pieszych z Trzydziestoletniej wojny
żbroja Adama Kisiela wojewody Kijów
skiego 1648-1653. ann:

Kosiela

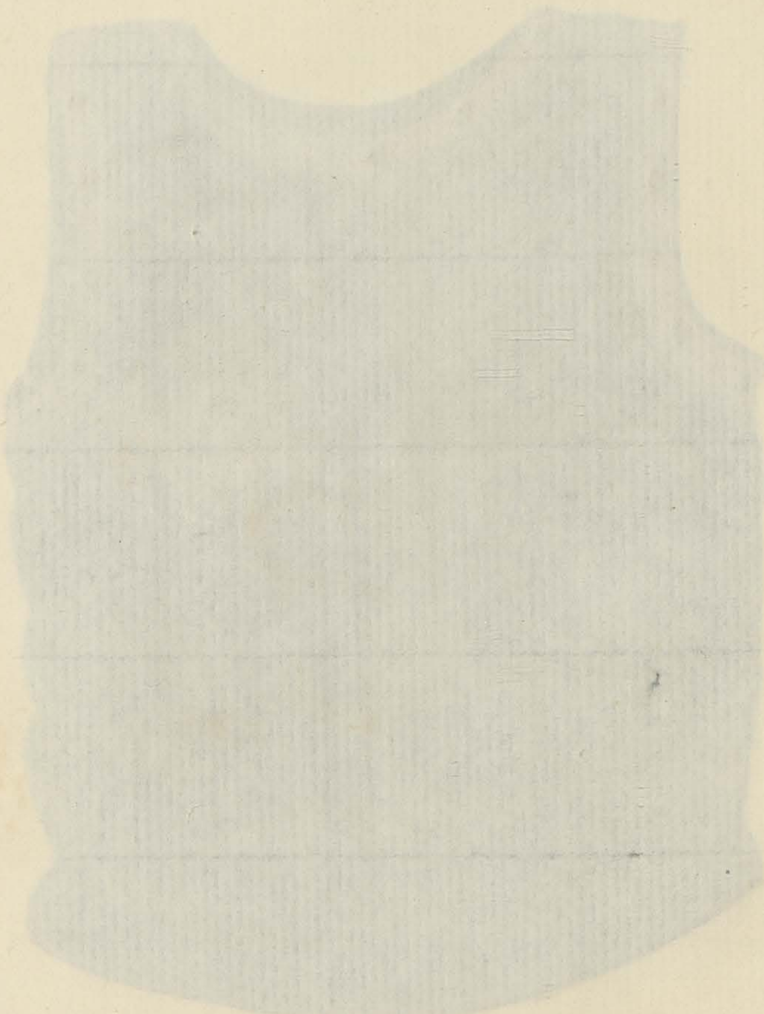
XVII.

Kujula 1648-1653. Ann:

XVII.

Rüst Kammer w Dreznie

Zbroja Króla Jana III° z pod Wie-
dnia została złożona w Dreznie
w Zbrojowni Królewskiej 23 Ma-
ja 1719 Roku. Orzeł złoty na heł-
mie, Kolory białe i czerwony piór
strusich i buława nadają jej nie-
zawodną cechę Zbroi Polskiej.
Krzyże na całkowitej karpiej łusce
umieszczone mnie znaczenie iż Krzyż
ma walczyć przeciw Księżycowi.
Zbroja ta tak dla nas drogocen-
na przybrana była przez czas prze-
pyszną patyną niebieską ciemnej
dziwnej; Pan Dyrektor zmolał
żeby nie zardzewiała "versoibet" jak
mi sam mówił, każąc ją odczyś-
cić na blanc czysto. Wiele na tym
straciła. Pióra strusie niby brud-
ne i stare żółty wyrzucone.

Buława przeniesiona do Gabinetu Króla Alberta który na szczegół w poszanowaniu wszystkiego co po Królu Sobieskim. W miejsce Buławy dzierży dziś Zbroja szablę tę co Król miał przy boku – Wymiary

wysokość hełmu 0,220 metr
szerokość 0,530. wiek XVII.

No 2 podobny obcemu stan hełmu bez piór i wyczyszczony – zadobnie wygląda i zawsze stoi ze pozłota na Kirysach w Kwarcie pikta. –

No 3. Szabla w Jamur biały oprawna. Króla Jana III w przy tej że zbroi; dziś zastępuje buławę którą przedtem Zbroja dzierżyła –

XVII. w.

No 2.

№3.

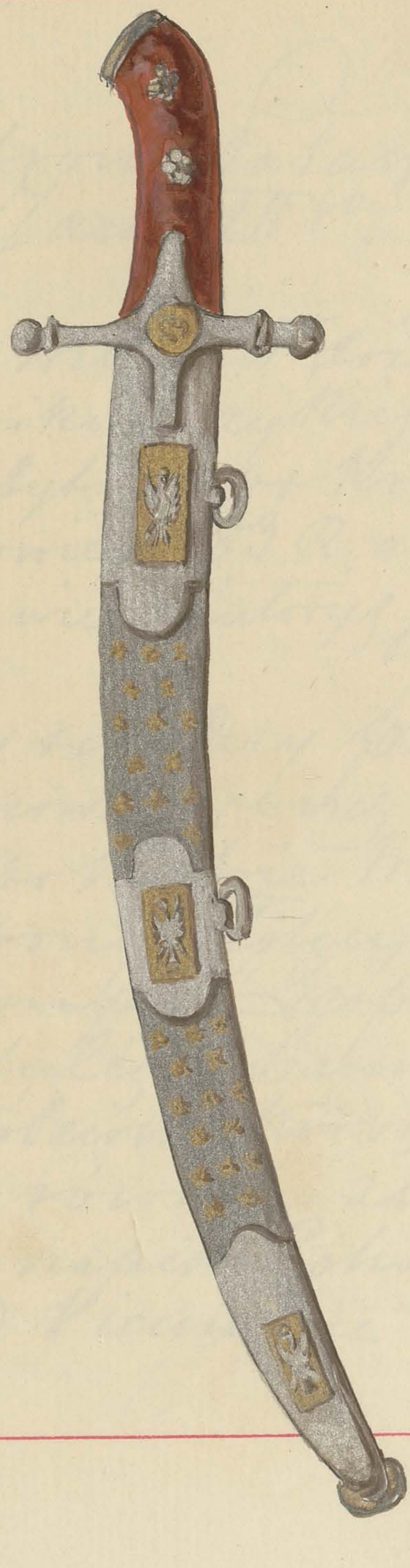
Grüne Gewölbe w Dreznie
posiada przepyszny Pałasz (Kara
bele) Króla Jana IIIgo Sobieskiego.
Klinga jest prześliczna Damascen
ka srebrnoszara z nie wielkim
napisem Tureckim, złotem malowa
nym. Rękojeść, jest z jednej sztuki
nefryty; bogato wysadzanej Rubi
nami i Diamentami osadzonemi
w Złoto. Kolor Rubinów i Diamen-
tów bardzo piękny. Rękojeść złota
samemi tylko Diamentami wysa-
dzana. Pochwa w skórę nagryno-
wą czarną, dziś pomodziałą trochę
oprawna, okuta jest w Złote części
na których są lekkie listki złote
pośrodku owalne nefryty nabija
ne Rubinami; pobokach po
jednym diamencie, końcie
pochwy równie nefrytowym

owalem z Rubinami ozdobiony
noczemi Złotemi kwiaty z Dia
mentów. Najpiękniejsza Część
tej pochwy jest górna, złożona
z dużego kawałka nefrytu boga-
to ozdobionej Rubinami w złoto
oprawionymi. W swoim rodzaju jest
to unikat smaku i przepychu
Buława Króla Jana jako jeszcze
Hetmana Wielkiego, została
ofiarowana przez Króla po bit-
wie pod Wiedniem, na pamiątkę
Elektorowi Janowi Jerzemu. Elek
tor Saski wracając na czele swych
wojsk do Drezna dzierżył ją w rę
ku jako laskę Dowódcy. Tosamo
z tąż samą buławą uczynił, dziś
panujący Król Albert, gdy w 1871 r
wjeżdżał do Drezna na czele wojsk
Saskich, jako Główno Kommenderujący
a od tej chwili Buława spoczywa
w Gabinecie Królewskim.—

Szabla Króla Jana III^go w Willanowie

Szabla Króla Jana w zbiorach Willanowskich ma wielką wartość najpierw przez swą autentyczność w ulubionej Króla Rezydencyi. Klinga z pięknej stali Damasceńskiej z wizerunkiem Króla Złotem malowanym - Okucie, rękojeść z Kornaliny, garda srebra; pochwa stalowa w srebrne okucia, na nich wyzłacane kawałki w środku których piękne srebrne orzełki, ciemni stalowe pokryte wypukłemi złoconemi gwiazdkami.

Obydwie Strony Pałasza Króla Jana III^{go}.

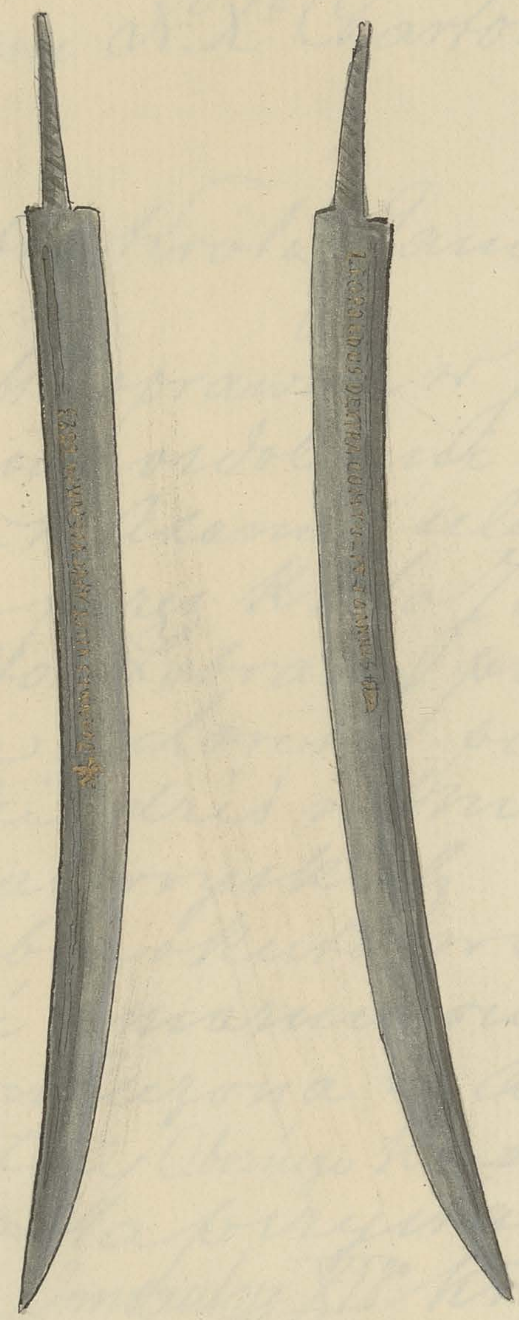
Pałasz ten wzbudził dość krzyku i polemiki przykrej podczas wystawy Zabytków po Królu Janie III^{im} w Krakowie 1883 R. aby go tu nie przedstawić i historyę jego nie opisać.

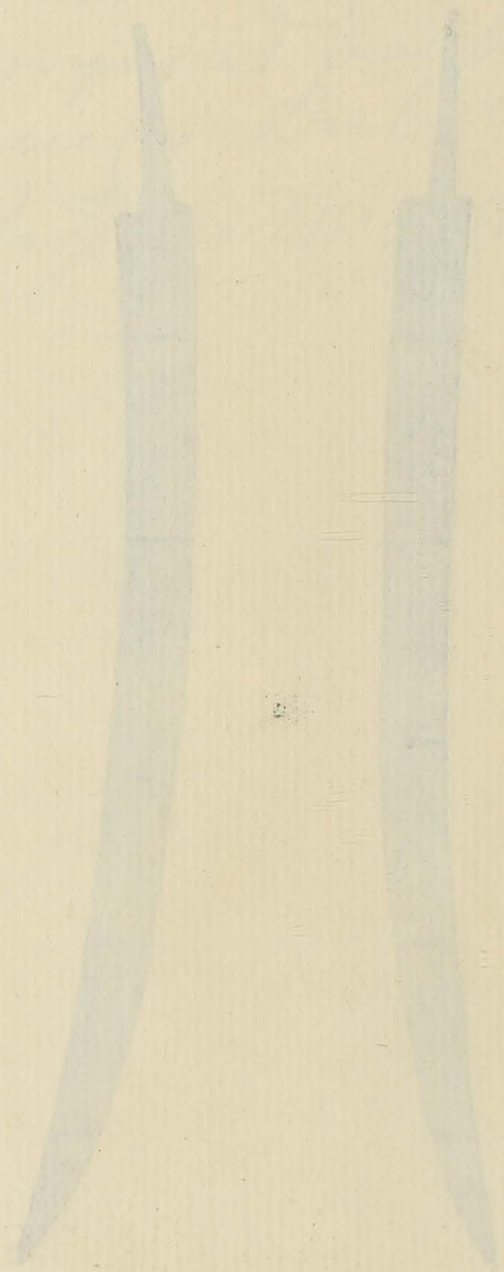
Jak napis świadczy Pałasz ten został ofiarowany przez Cesarza Leopolda, po bitwie Wiedeńskiej Z jednej strony złotem grubo nielowany napis "Leopoldus dextra Contulit Johannis i herb Janina z Królewską Koroną, z drugiej strony również złotem nielowany napis "Johannes vicit apud Viennam 1683 An.

imienny Królowa Koronu.
Był ten pałac własnością Króla
Stanisława Augusta, musiał
być niegdyś wspaniale ozdo-
biony i mieć bogate [illegible]
i pracownie, gdyż podarunki
Tamtejszych owych czasach
były zawsze bogate.–
Książka ta ma bardzo dobrego
papieru.
W chwili gdy Moskale tam
rozrabowali Łazienki
Królewskie, Hrabia Dulski
będąc na służbie u Dworu ocalił
wiele rzeczy od rabunku. te
rzeczy potem dostały się w
jego majątku Szarafce, na
Podolu. Między niemi był
i ten pałac. po jego śmierci
dostał się potomnym w
sukcesji. Ci zaś obawiając–

się konfiskaty przez Rząd Ros-
syjski, wzięto miasto miejsce
przy każdej wojnie lub na-
wet Ruchawce; odszli mi gor-
dy jako nawet wtedy, doli
na Rosyjskie Dragonów i
pochwę poraniono. Był
on noszony przez kilka lat
przez Znaczonymi Polaka
pułkownika Gwardii Ros-
syjskiej dragonów a po-
tem znowu powierzony dla
przechowania. W 1865 wła-
ściciel nowy onego zamku
się przedmiotu i żądał zwrotu
tego pałasza, co mu obych-
mibiły nieżyczliwy
Obiecuję sprawdzić prawie,
podobny drugi zjawił się
w krzyżowy - nie wiem, lecz
zaręczył mnie, że ten (o

u mnie z dziecinnych lat się
przechowywał pochodził
z Łazienek i Dubiliego
Pałacu Króla Jana III^go w Wilano-
wie –

Muzeum X.^t X.^t Czartoryskich

No 1. Szabla Króla Jana III^go

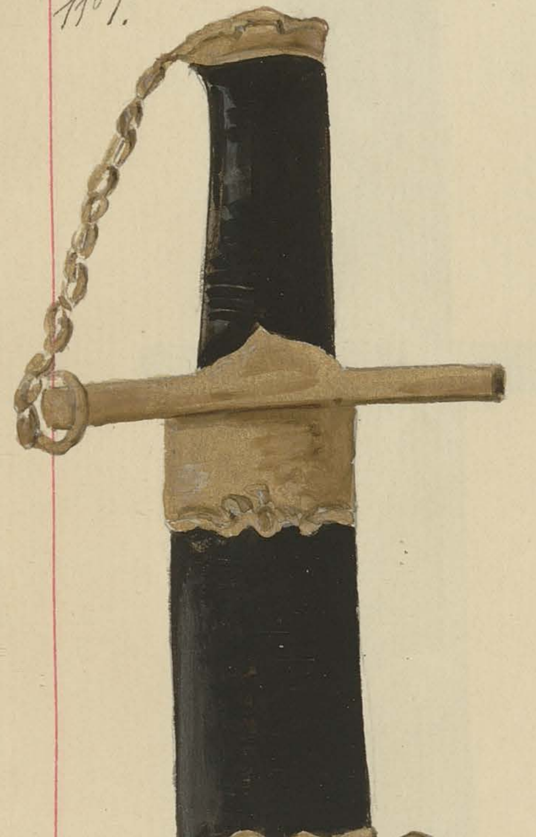
No 2. Szabla oprawna w Jaspis wysadzany ozdobami złotemi; obszyta w aksamit seledynowy; ofiarowana przez Króla Jana III^go do Loretto - Zabrana przez Xcia ziewicza z Loretto powróciła do Polski, dziś w Muzeum X.^t X.^t Czartoryskich

No 3. Szabla okuta w srebro; rękojeść z marmuru czerwonego, powleczona w aksamit brunatny Oboźnego Krasińskiego..

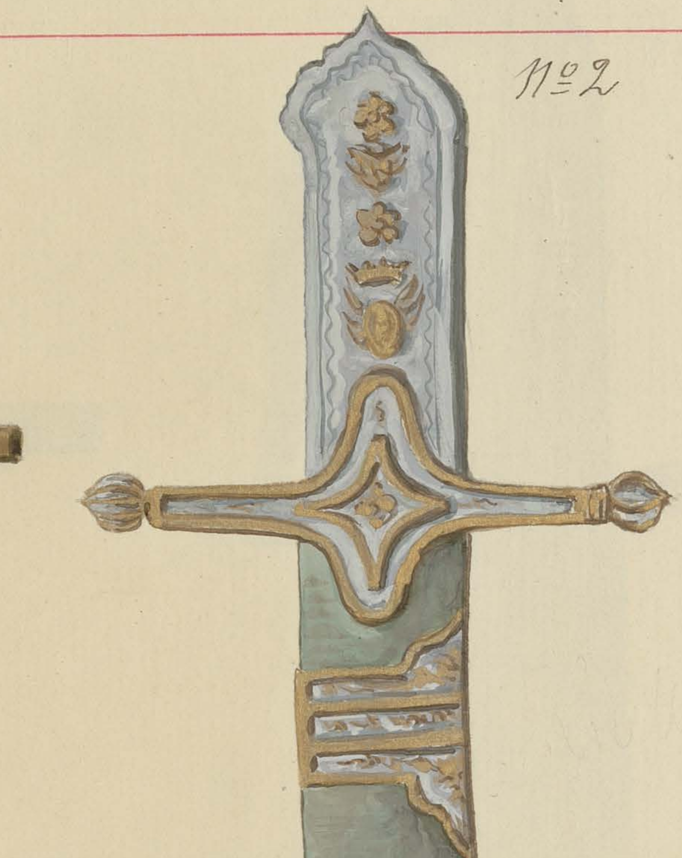
No 4 Szabla przysłana przez Sapiehę Innocentego XI° Królowi Janowi III^mu. Na klindze wizerunek

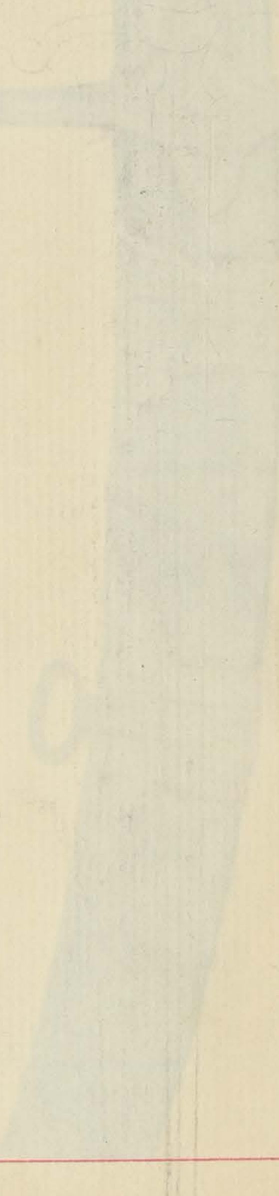
Papiża nielowany złotem
wzdłuż na klindze w trzy rz-
dy małe gwiazdy nielowane
złotem.–

No 1.

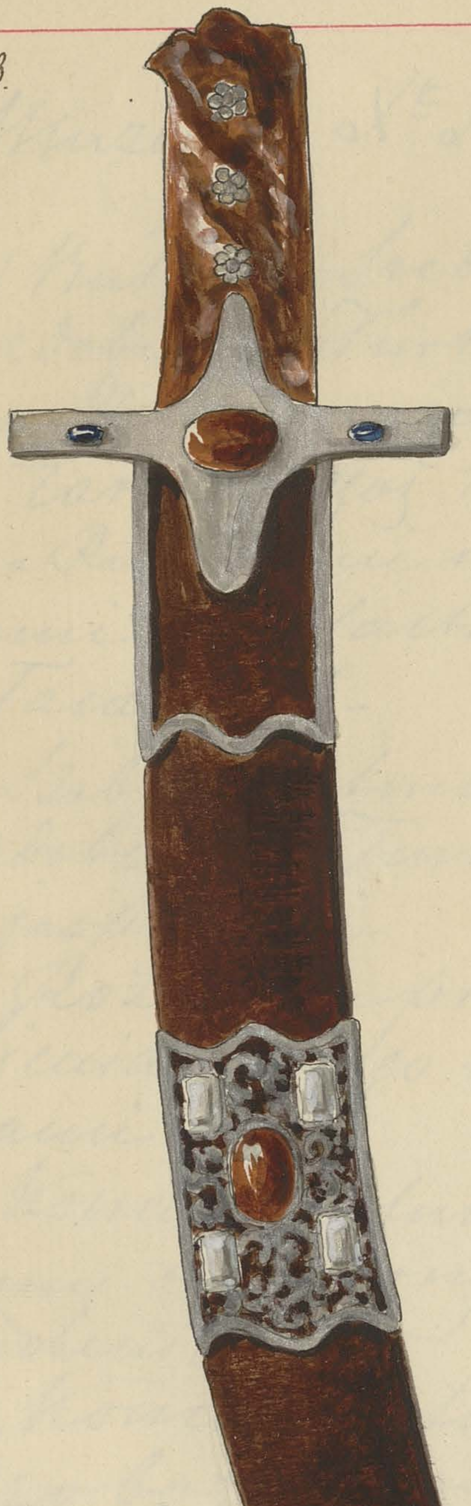

No 2

№ 3.

№ 4.

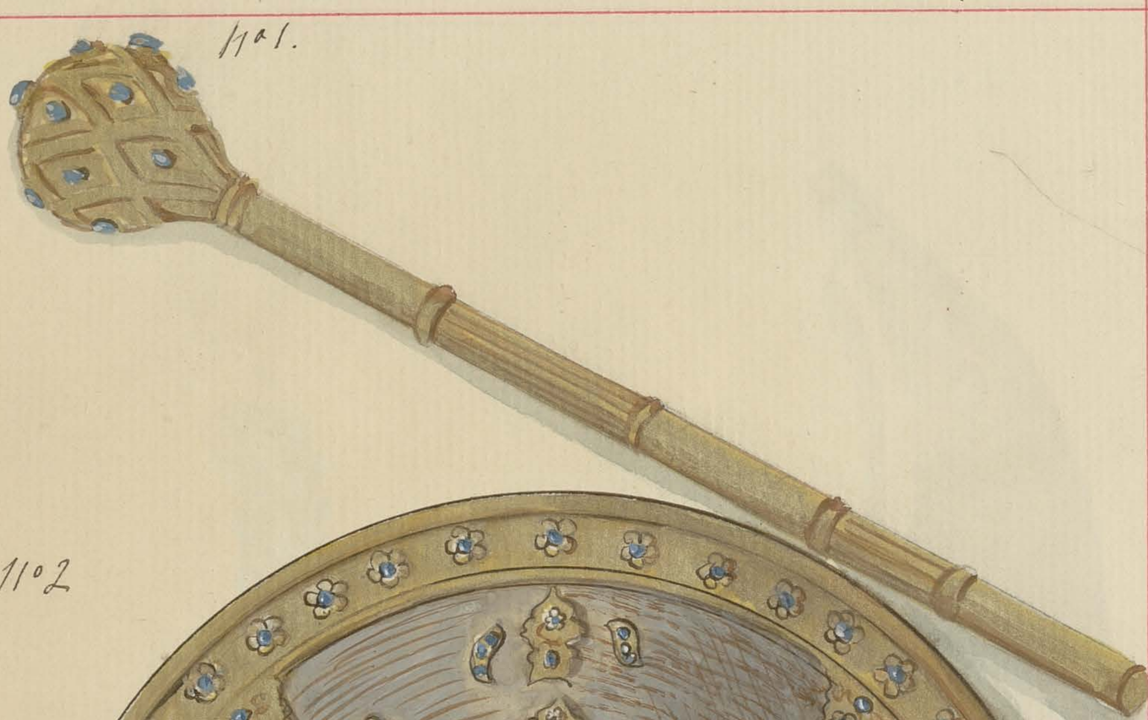

Muzeum X.X. Czartoryskich

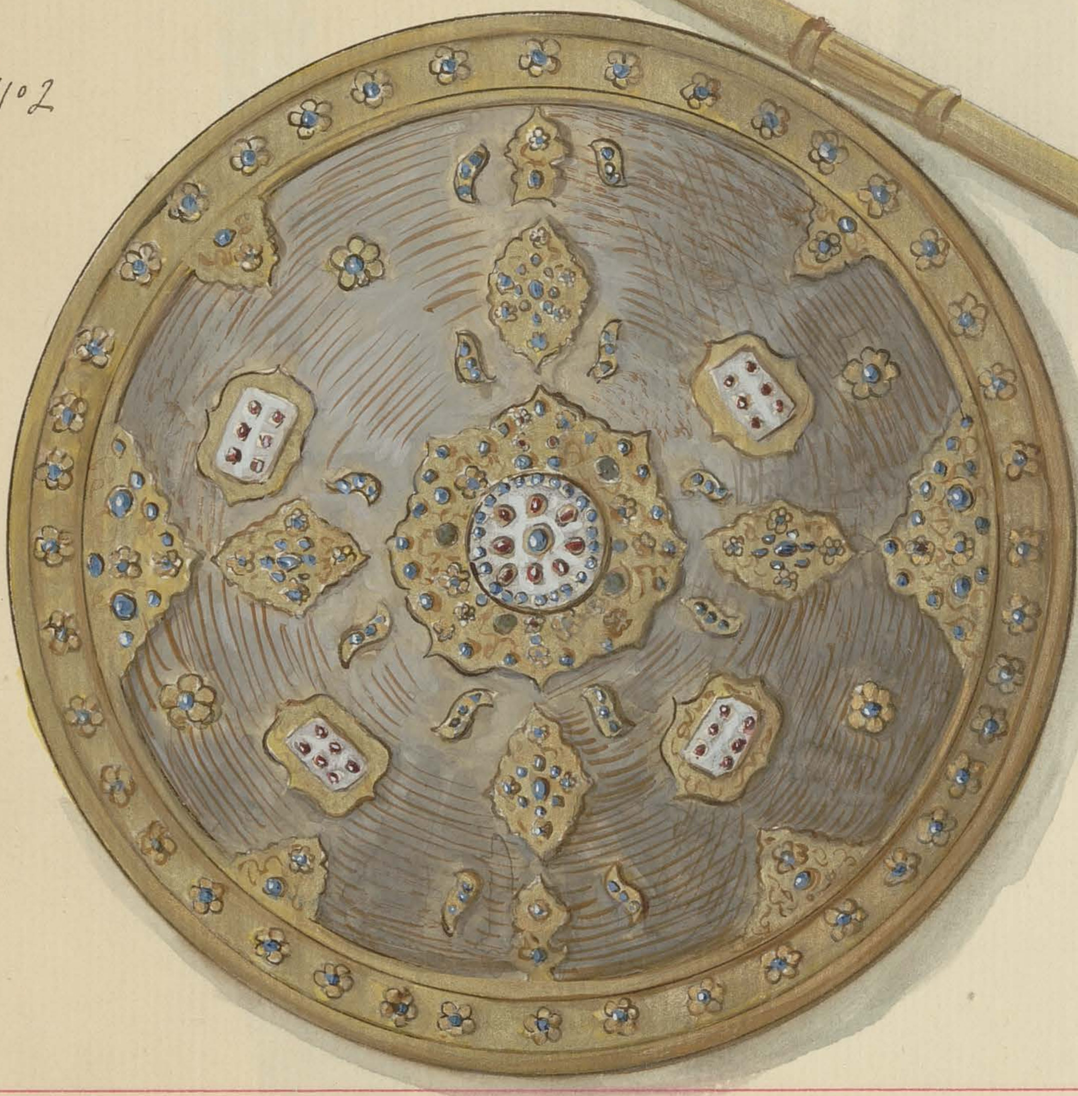
1.) Kutasa srebrna pozłacana ozdobiona Turkusami Hetmana W. Koronnego. A. Sieniawskiego
2. Tarcza tegoż Hetmana ozdobiona Rubinami i licznemi turkusami na blachach srebrnych pozłacanych –
3. Szabla Hetmana Sieniawskiego ozdobiona Turkusami, rubinami i jaspisami
4. Rożek na proch Hetmana Sieniawskiego ozdobiony turkusami.
5. Koncerz Rotmistrzowski pozłacany – ozdobiony zielonemi Kamieniami
6. Koncerz Rotmistrzowski Bardzo bogaty ozdobiony cały w

kusy, i małe Rubiny cały
poztacany - przepyszny ekem
plarz - niektóre turkusy po
zieleniały przez czas -
No 7 Koncert wojewody Stanisława
Krasińskiego ozdobiony turkusami
nefrytami i Rubinami. z Zbio-
rów Ordynacyi Krasińskich -

No 1.

No 2

No 3.

No 4.

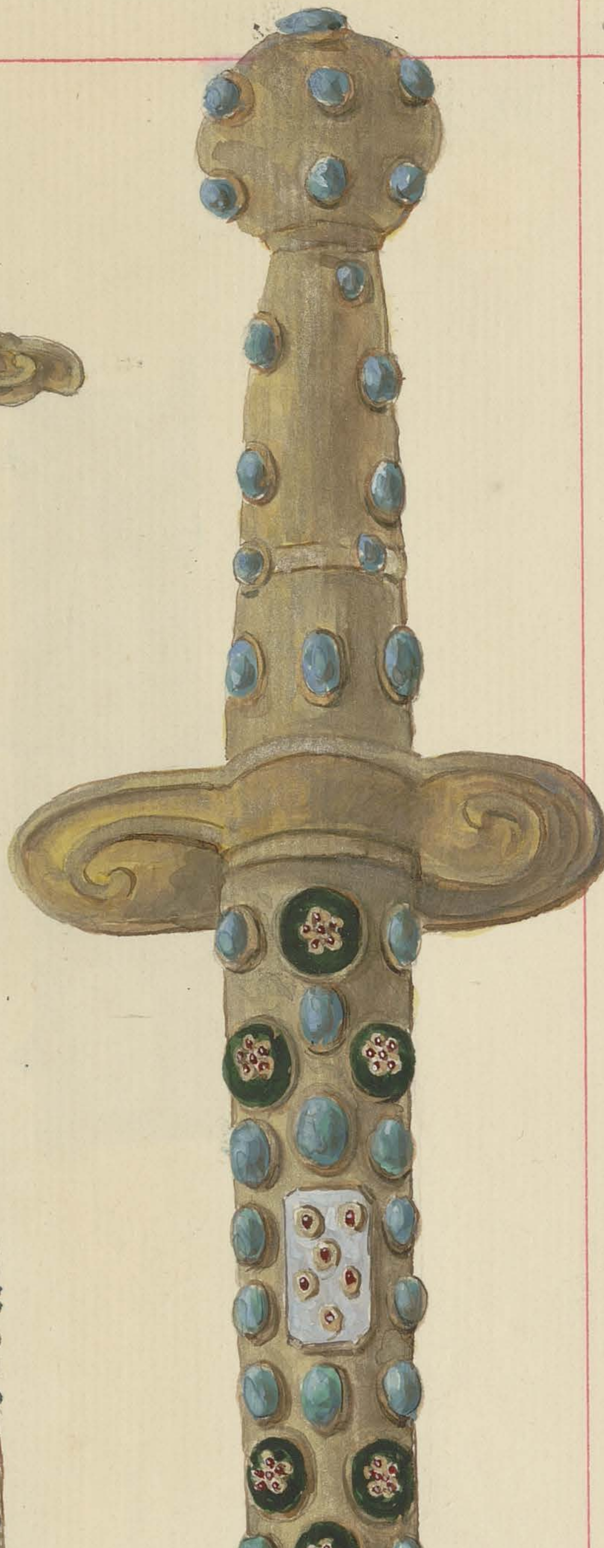

No 5.

No 6.

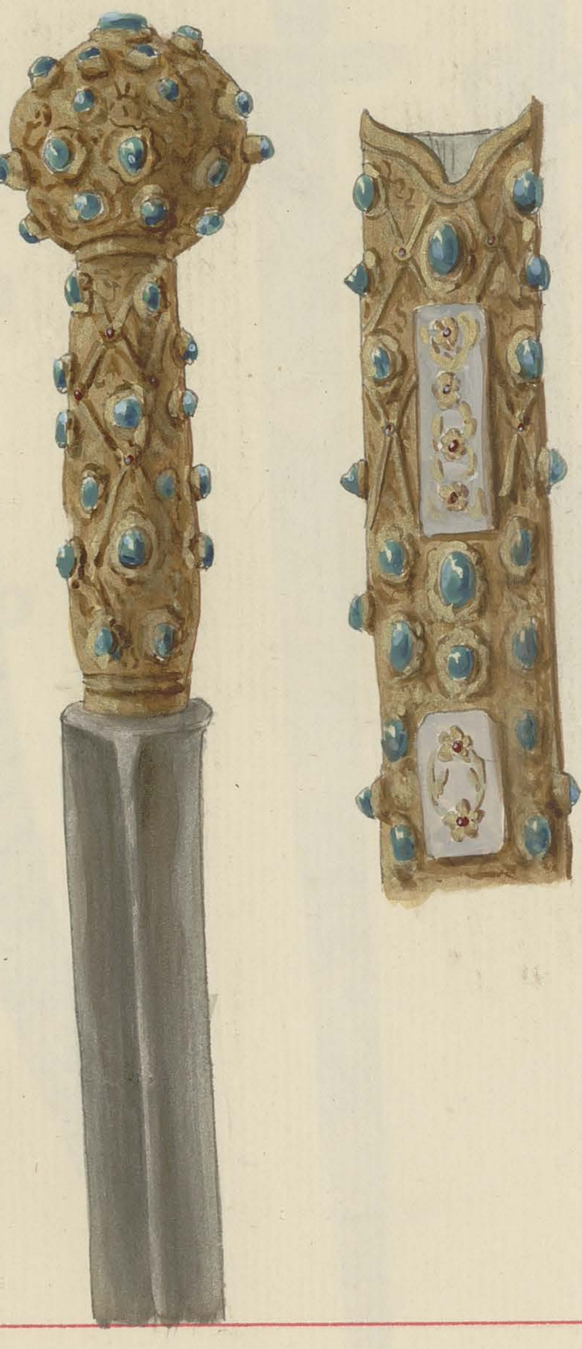

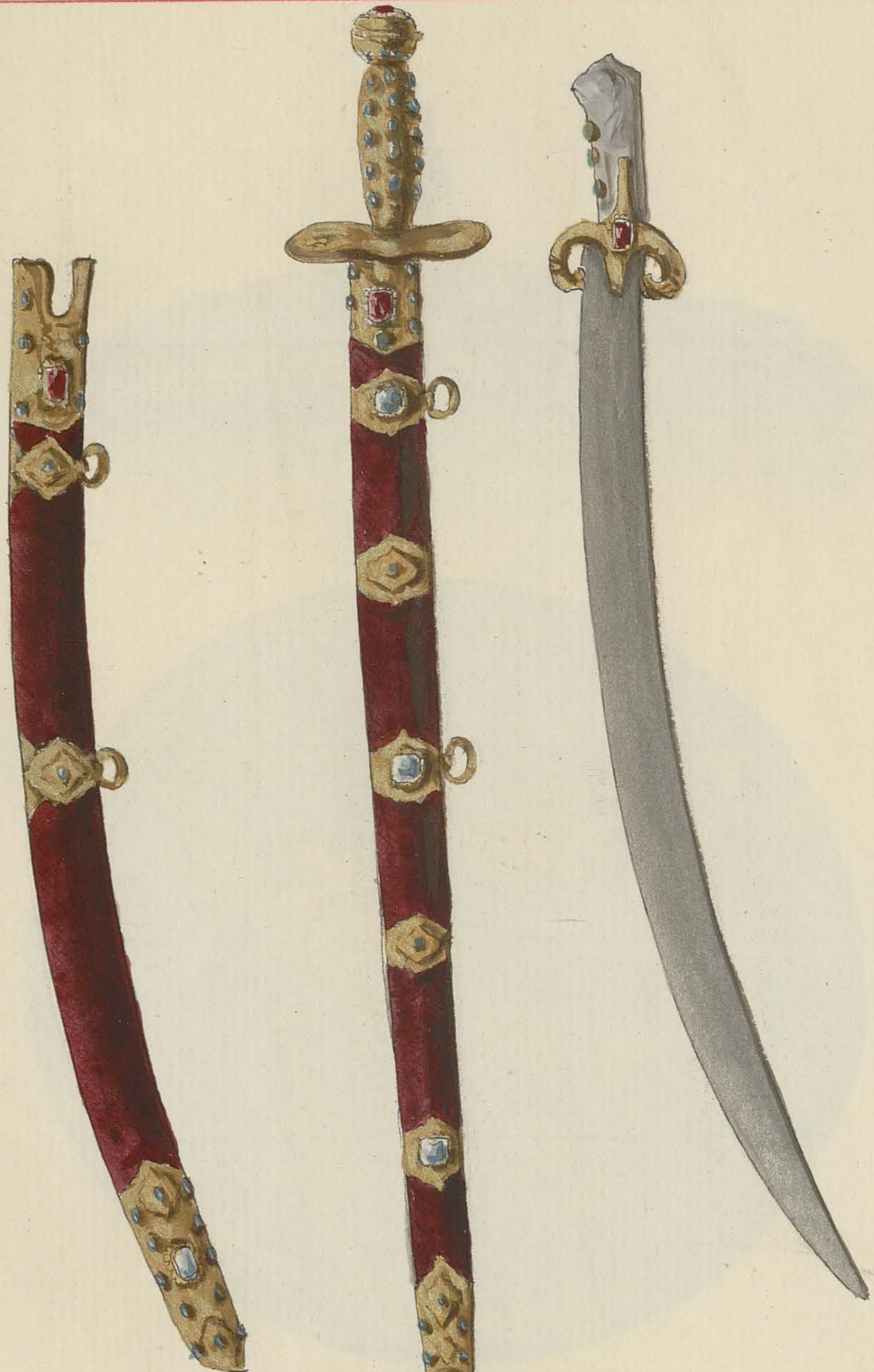

45

No 7

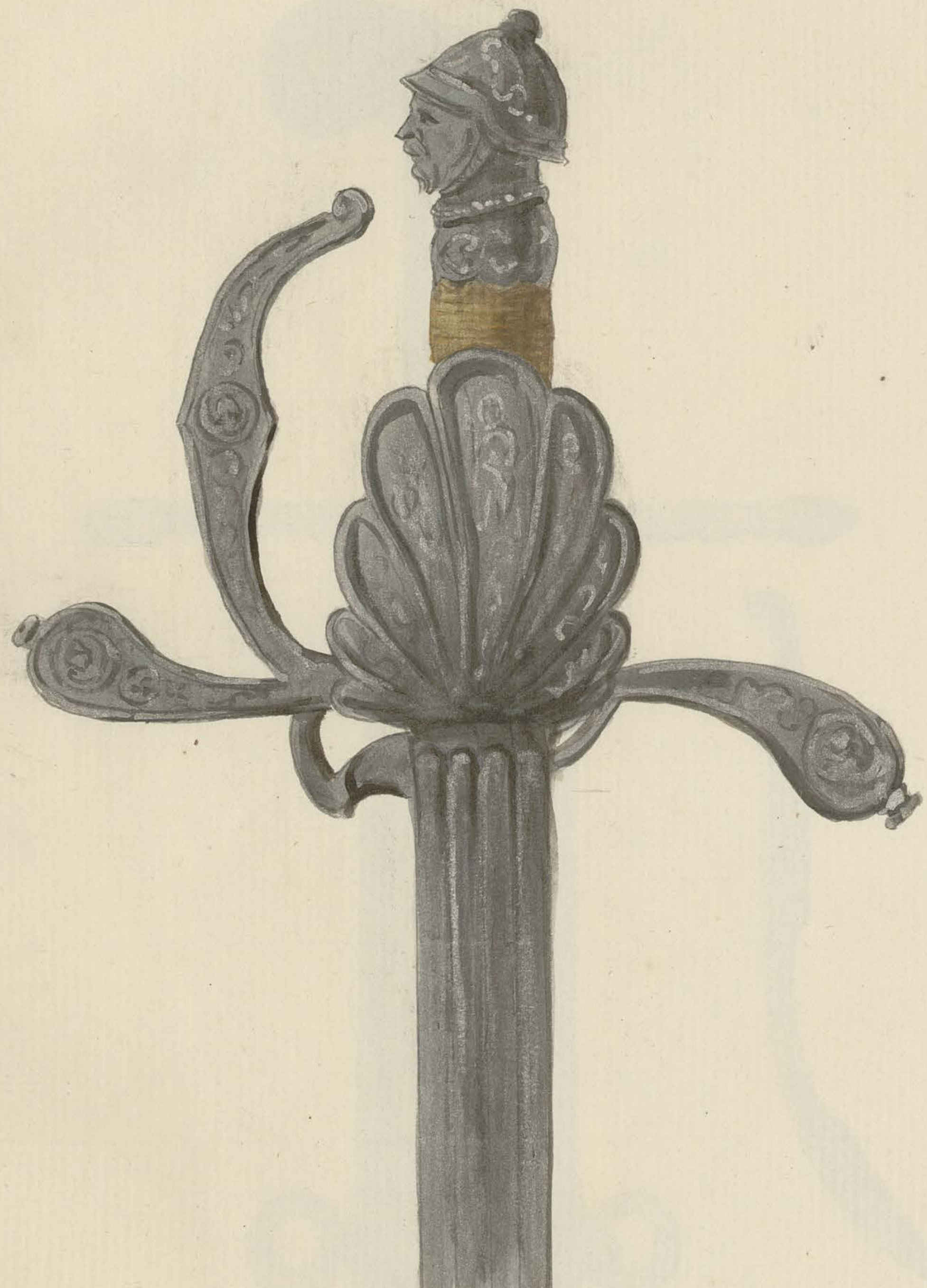
W. XVI

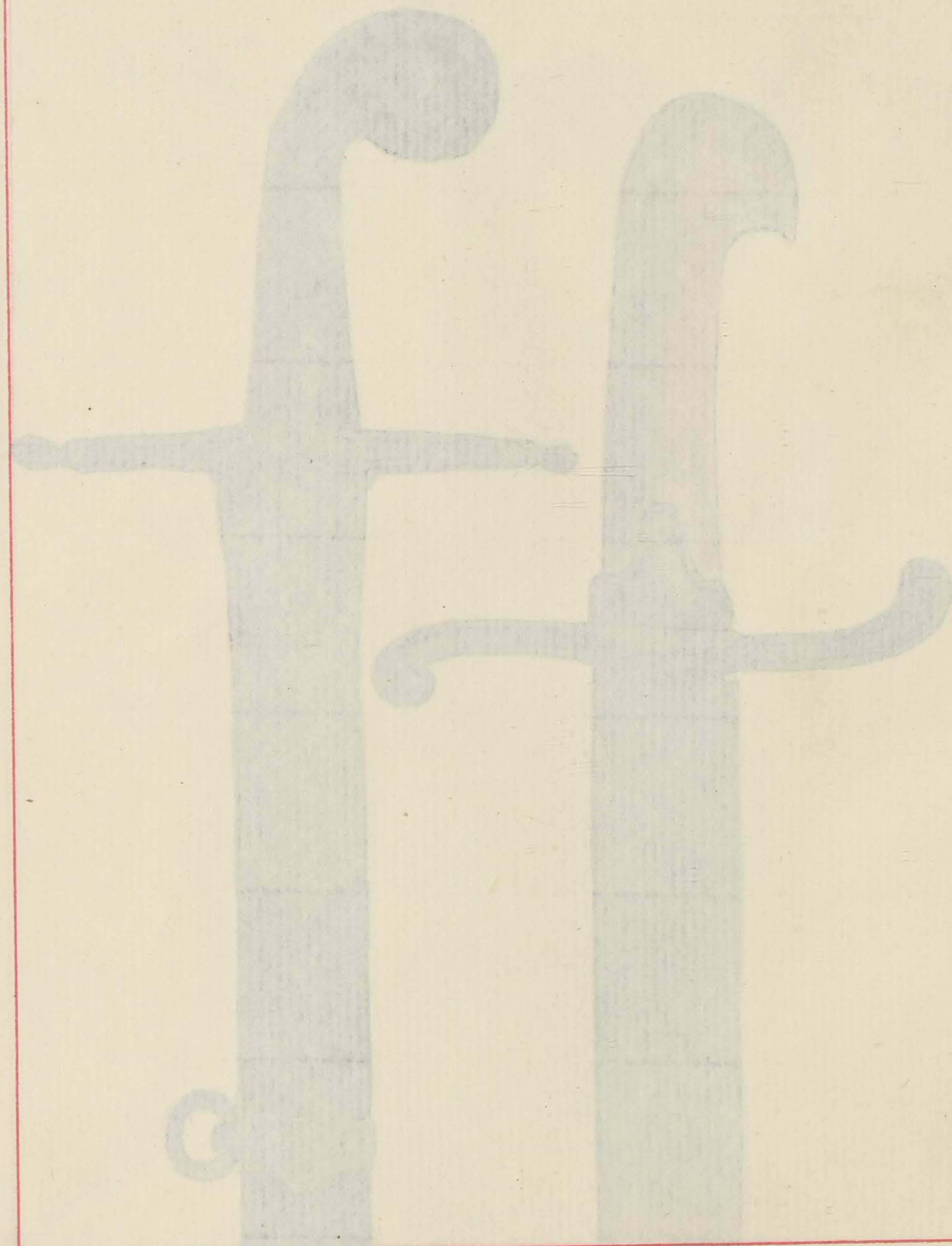
Tarcza z Zwycieztwem Jana Sobieskiego pod Chocimem
1671. R.

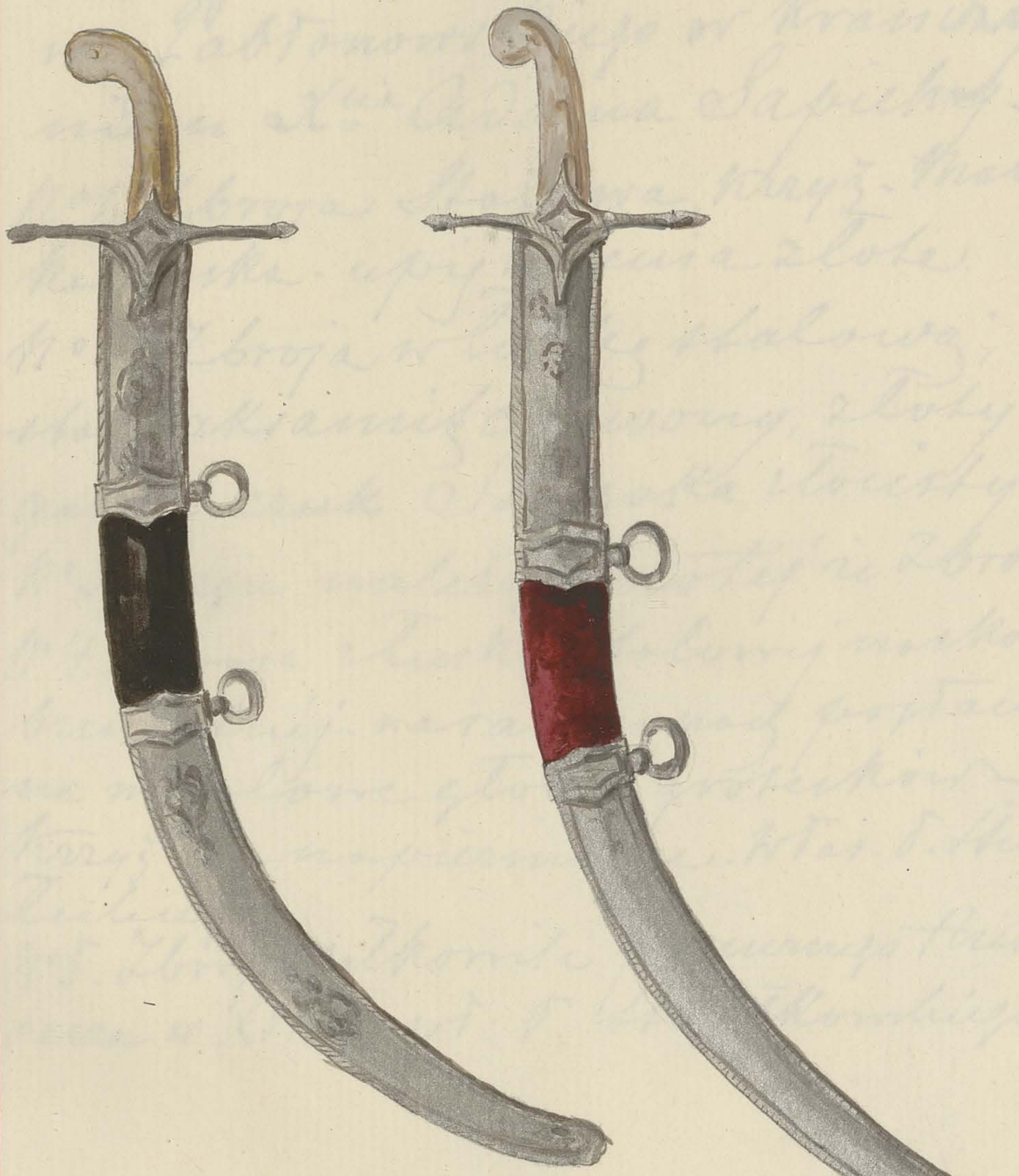

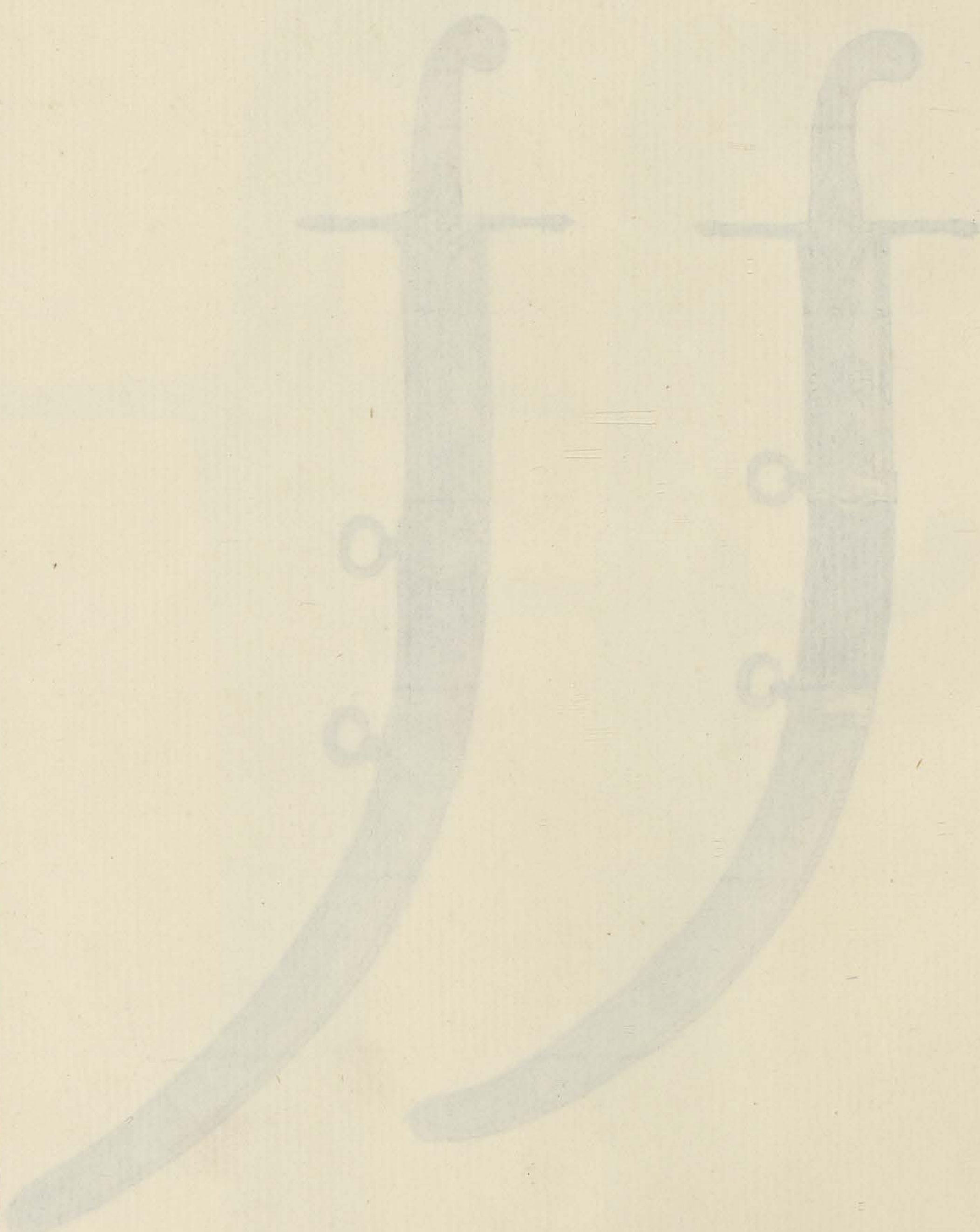

50

Zbroje Hetmana Stanisława Jabłonowskiego w Krasiczynie u X[ię]cia Adama Sapiehy.

No 1. Zbroja Stalowa, krzyż - Matka Boska - upiększenia złote.

No 2 Zbroja w łuskę stalową; stal, aksamit czerwony, złoty galon czuk Szyszaka złocisty

No 3. Czyli należące do tejże Zbroi.

No 4. Zbroja z łuski stalowej noskowe brunatnej - naramionnik postawne metalowe głowy z protekków krzyż na napierśniku. Włas. p. Henr. Tedeuszego

No 5. Zbroja całkowita pancernego Husarza z XVII w. wł: p. Strzałkowskiego

52a

Nº1.

No 2.

No 3.

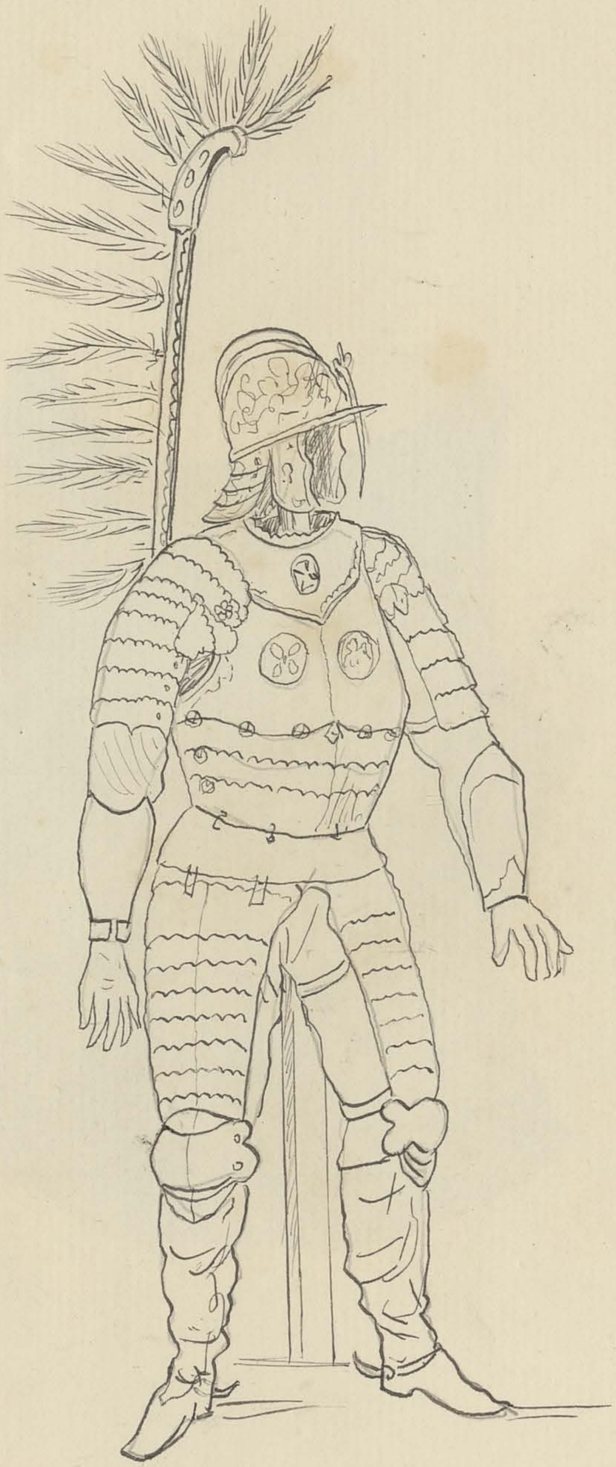
1104 XVII. w.

Wł. O. Strzałeckiego

56

1105

XVII.

Buńczuk Króla Jana III^go^
pod Wiedniem 1683. r.

No 3.

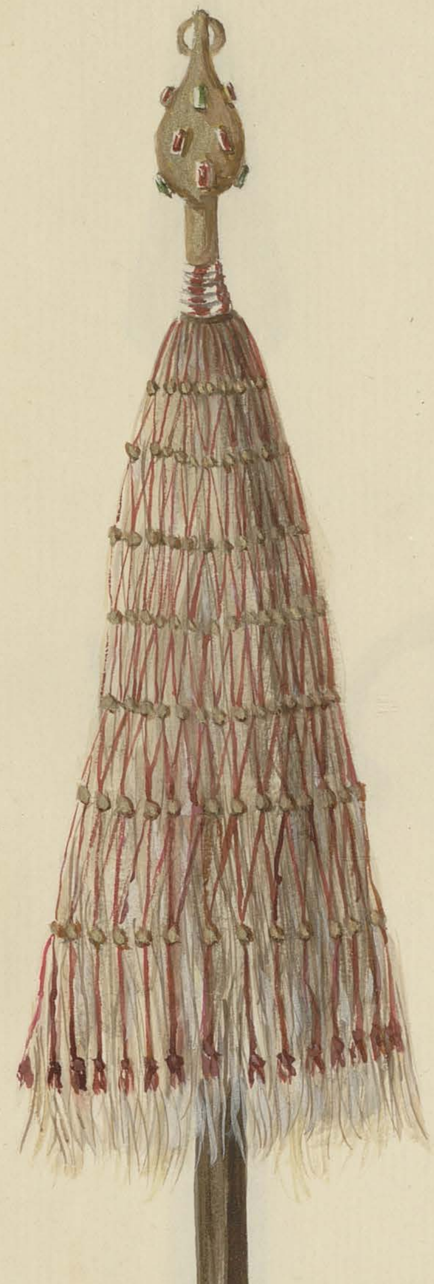
Bunczuk Hetmana Rewery Potockiego

No 4.

5.

6.

65

7.

Buńczuk ordy Krym.

N°1.
Pałasz hetmana Stanisława Rewery Potockiego z XVII. w. Zmarłego 1667.

N°2
Pałasz przesłany X. Lubomirskiemu Marszałkowi W. Koronnemu 1658 r. przez Aleksandra VII. Papieża

N°3. Buńczuk hetmana Stanisława Rewery Potockiego z XVII. w.

N°4. Część szabli z ozdobioną rękojeścią z czasów Jana III. z datą i portretem Króla
Wł. hr. Emeryka Czapskiego.

N°2. (N°4 Szabla w oprawie żelaznej nabijanej złotem z herbem Kotwicz i datą 1563 r. –

N°5 Szabla Mikołaja Wiśniowieckiego z herbem oprawa i okucie żelazne nabijane złotem sadzone turkusami
"In memoria transacte in Turcia sem–

pois coron: Carolo invicto Sueciae Rege Donat Fratri suo Car: Princip: Palatino Cras" Michaeli Princeps Wisniowiecki M.DL Dux Ex Comt pridie X Jan: An. 1713. ~

No 6. Klinga szabli Hetmana Jabłonowskiego, medalion złoty nielowany w klindze bez napisu, zupełnie zatarty; na klindze napis "nie mały ja pod tiędnicy dokazała sztuki, będą mnie Jabłonowskich pamiętać prawnuki". Z drugiej strony złoty w klindze napis 1677.

No 7. Klinga „kara Mustafy". Złamana w połowie; damasceńska - napisy złote z Koranu w części przeciwległej ostrza, sztych mające nadać przesuwające się, nity cięciu. Do tej szabli odnosi się list Kościuszki który w kopii załączam. List pisany do Babki Xcia Adama Sapiehy, do którego obydwa pałasze należą. Rysunki ni przesłane z Krainczyno przez Xcia Pawła Sapiehę —

N°1.
N°2.

n° XVI. 2 n° 4. 1 XVII

1563 1683.

No 5.

N. XVII

No 6.

No 7

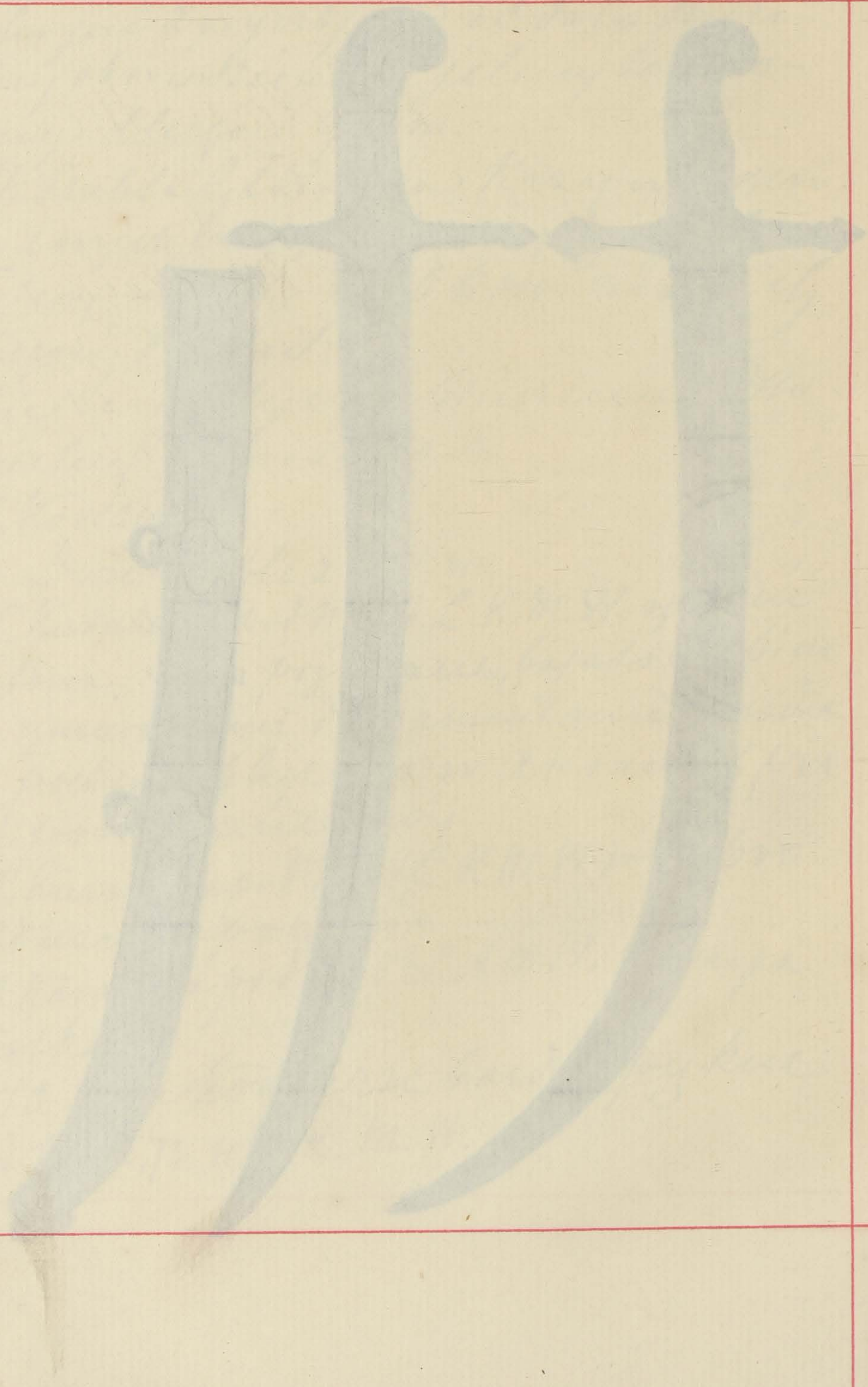

Dwie Karabelle Tureckie przez Szlachtę Polską w woj- nach i pojedynkach używane. Druga pomimo doskonałości hartu ma kilka wyszczerbów, dowód jej użytku. Pochwa w stal niegdyś postarana uzbrojona, aka- mit niedawno odnowiony. Klinga jej z pięknej stali popielatej jednolitej bogato złotemi literami Arabskiemi ozdobiona. Druga ma z głowicą złote Arabeski. Własność B. Starzyń- skiego.

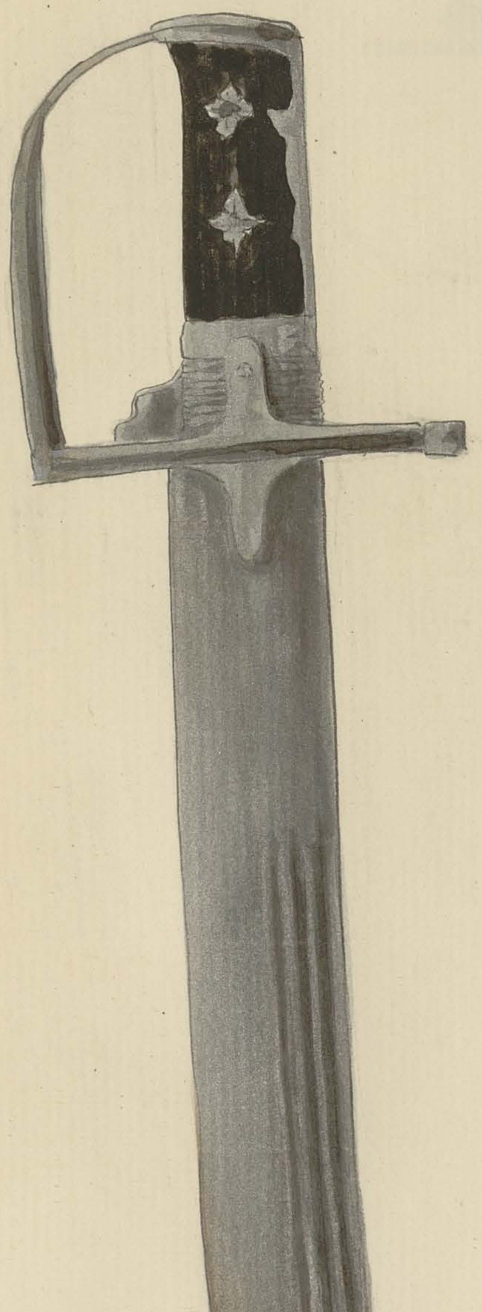
No 38. Szabla przy tylcu potrójnie broz- kowana z napisem rytym na głowni z lewej strony "Jezus. Marya. Józef".

Rękojeść z wyprawą od dołu dwu-
kiem obwiedziona z jelcem karwo-
wym - długości 912 m. . . .
No 4. Szabla Głowacka krzywa szero-
ka z wyszczerbionym krawędzią tylca,
złotem nabity herb Ossolińskich
długości 846 mil:
Obie te szable są w Muzeum Osso-
lińskich w Lwowie -
No 5. Koncerz
No 6. Dwie szable z XVI. w.
No 7. Karabella pod No 164. C.K.M.W. - rękojeść
agatowa - srebro pozłacane, bogato Rubina
mi, szmaragdami i Dyamentami wysadza
na pochwa obłożona w aksamit, bra
wie pomarańczowy
No 8. Karabella pod No 64. C.K.M.W. w srebro
wyzłacane oprawna.
No 9 Karabella pod No 54. C.K.M.W. Klinga
krótka
No 10. Dwa koncerze bardzo piękne
pod No 72, 73. w C.K.M.W. . .

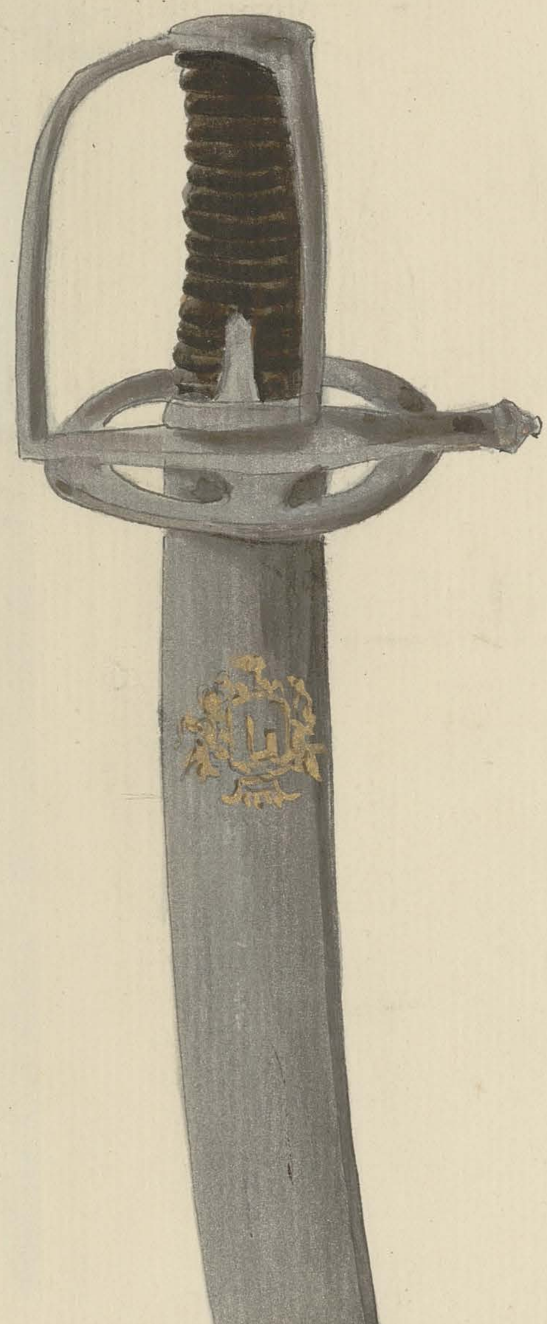

No 3.

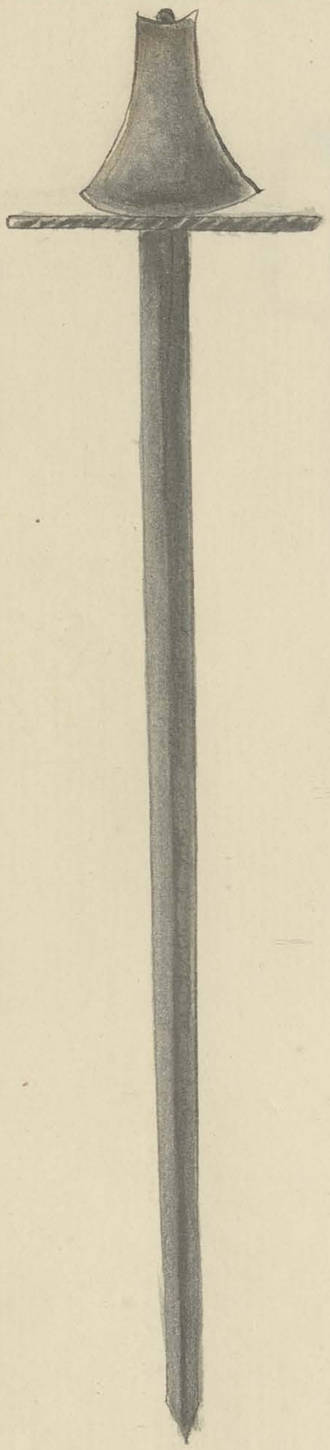

No 4.

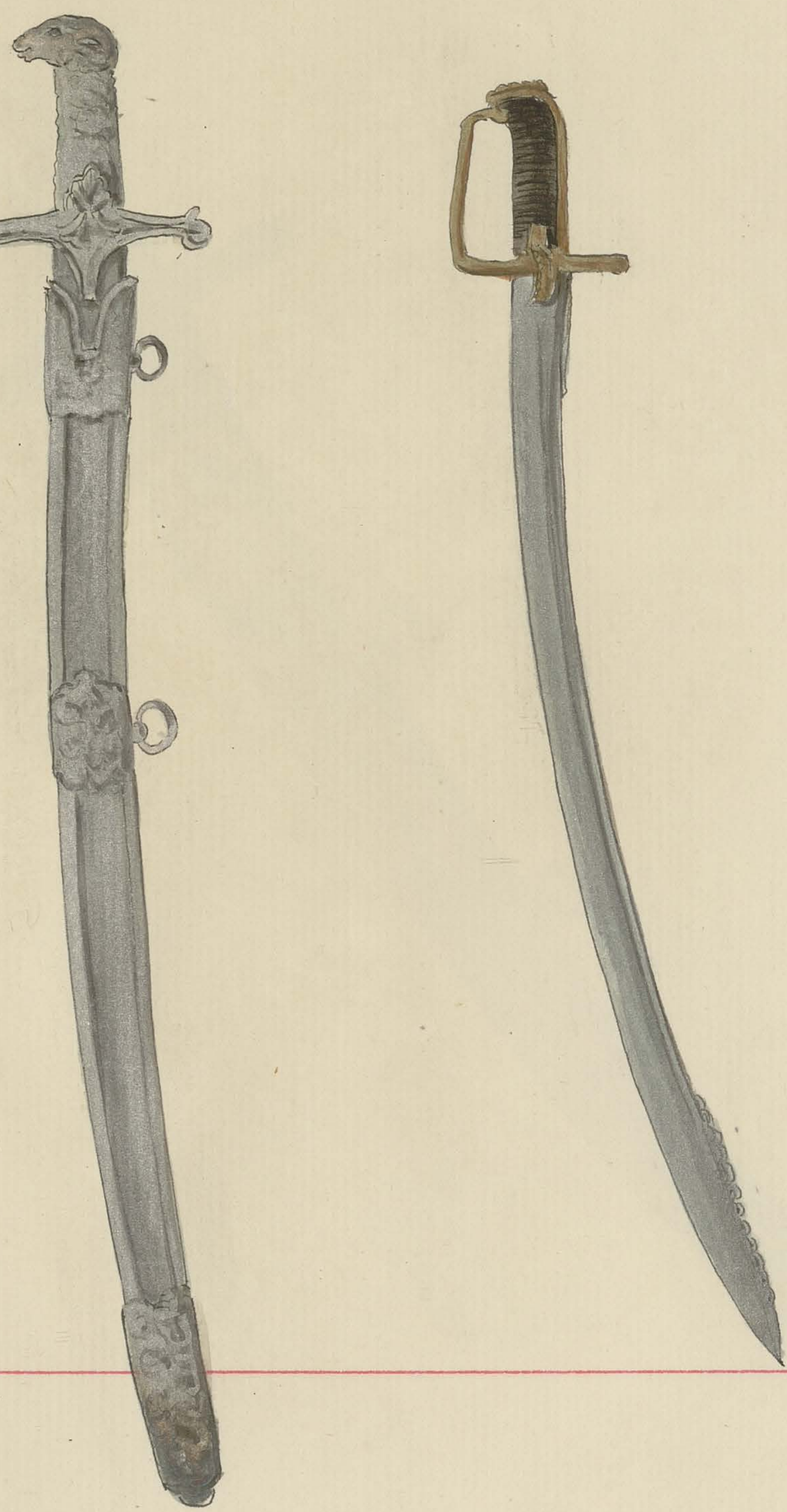
27

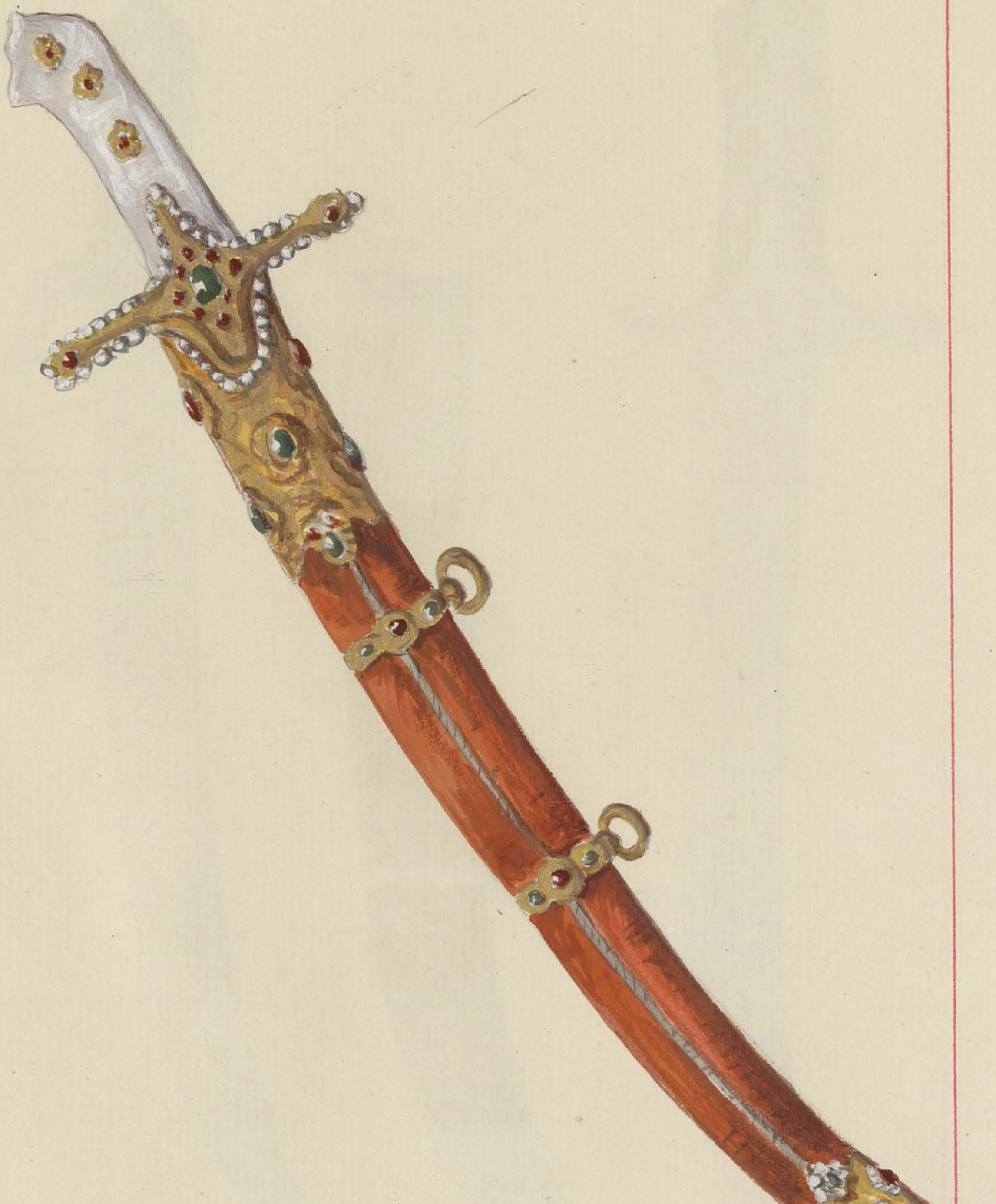

XVII

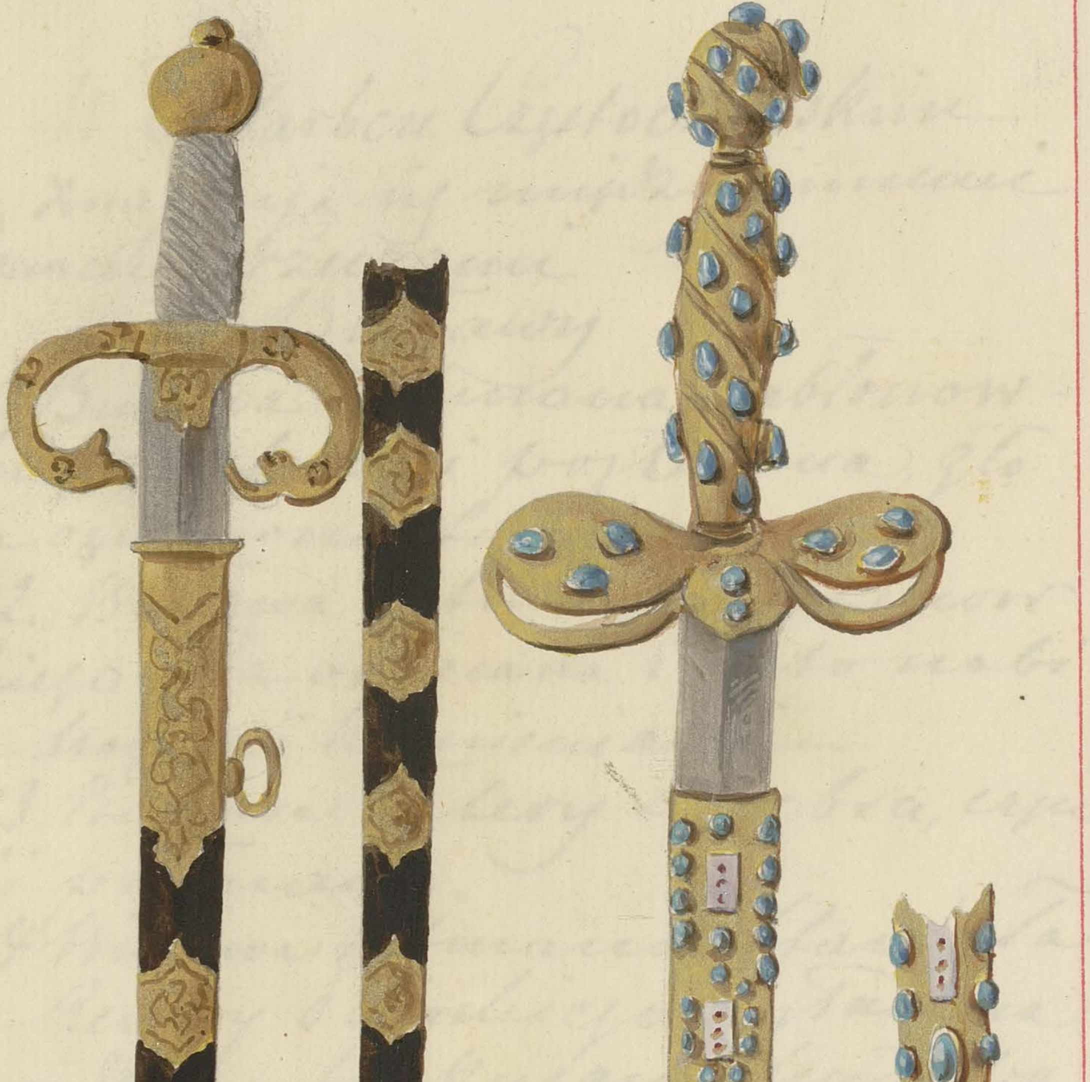

W. XVI.

W Skarbcu Częstochowskim
znajdują się między innemi
Cennemi rzeczami
13 Buławy

No 1 Buława hetmana Jabłonow-
skiego srebrna i pozłacana, gło-
wa ozdobiona turkusami.

No 2. Buława hetmana Kalinow-
skiego cała pozłacana i suto nabi-
ta drogimi kamieniami.-

No 3 Buława Teterey z srebra, częś-
ć jej pozłacana.

No 4 Buława hetmana Stanisła-
wa Rewery Potockiego pozłacana
wysadzana turkusami, liczne po-
zieleniały.-

No 5. Buława Jana Sobieskiego, którą
jako hetman ofiarował Matce Bos-
kiej Częstochowskiej - buława ta jest
z górnego kryształu (cristal de Roche)

1. 2. 3. 4.

5.

No 1. Buzdygan Spiżowy Złocony z gar
dą, był w Zbiorach Xt Lubomirskich
w Przeworsku, dziś w Lwowie w
Muzeum Ossolińskich
No 2 Buława srebrna Złocona Jana
Karola Chodkiewicza z XVII w.
No 3. Buława Żelazna srebrem i Ka-
mieniami ozdobiona z XVII. w.
No 4. Buzdygan srebrny Złocony Tur-
kusami wysadzany

No 5. Buława Kalcedonowa w srebro
pozłacane oprawiona z XVII w.
No 6. Buzdygan Żelazny No 46. w Muze
um Artylerii w Paryżu
No 7 Buzdygan Żelazny rzeźbiony i zło-
tem nabijany z XVII w. z Zbiorów Xt Jerze-
go Lubomirskiego.
No 8 Buzdygan Stalowy złotem nabija
ny, oprawny w Aksamit Wenecki pąso-

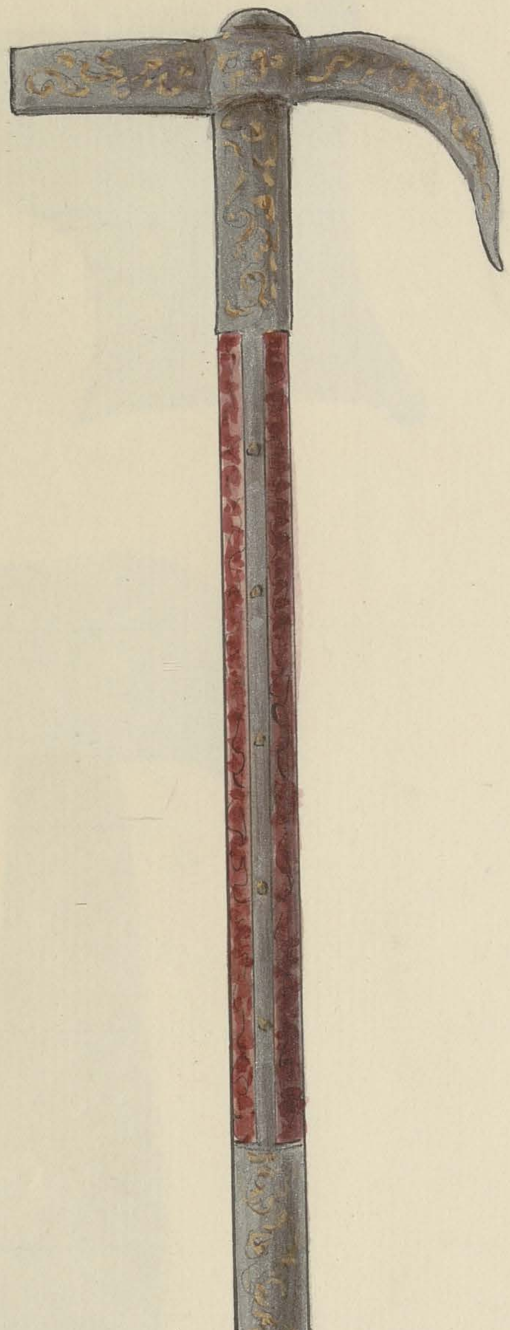
wy. Z Zbiorów w Rapperswyll
No 9. Czekan z ostrzem żelazny
złotem nabijany w aksamit pą-
sowy wenecki oprawny również
z Zbiorów w Rapperswyll —
No 10. Czekan w kształcie siekierki
Żelazny ozdobiony figurkami i kwia-
tami cyzelowanemi z obydwu stron jed-
nakowo. Z Zbiorów X^cia M. Radziwiłła
w Nieborowie. Długość 14. centym. —
No 11. Młot stalowy nielowany złotem
z końcem ostrym, osadzony na drew-
nianej rękojeści, powleczonej brunat-
nym axamitem silnie zużytym —
w Muzeum XX. Czartoryskich.

1.
2.
3.
4.
5
6
7.

No 8.

No 9.

No 10.

No 11.

Muzeum Xt. Xt. Czartoryskich

N°1. Buława Jana Zamoyskiego sreb-
rna pozłacana 63 centy długa
N°2. Hetmana Stefana Czarnieckiego
gałka, części górne i dolne rękojeści z sreb
ra pozłacanego, w listki i ozdoby z emalii
ciemno granatowej, rękojeść obszyta w
czarną skórę - długości 53 centymetry.
N°3. Buława w kształcie buzdygana Lwa
Sapiehy - Kanty a jour - stylu Renesansowe
go - srebrne pozłacane - rękojeść oprawna
w szary Jaszczur - długości 62 centy:
N°4. Buława Michała Wiśniowieckiego
Hetmana W. Litewskiego; srebrno pozłaca
na - ozdobione Turkusami i Rubinami
na gałce i części dolnej rękojeści między
pozłotą na rękojeści przebija czarna ema
lia - Na szczycie gałki duży okrągły kamień
mleczny

No5. Buława z słoniowej kości z Rzeź-
bami z Pisma S.tego dana od Władysła-
wa IV. Hetmanowi Moskiewskiemu
Tołyżynowi, napisy nowej litera-
mi Łacińskiemi i Kiryliką.
No6. Buława srebrna pozłacana
z wytłoczeniami
No7 Buława drewniana politurowa-
na z nabijaniem różyczkami srebrne-
mi pozłacanemi –
No8. Burdygan żelazny szmelcowany
na niebieski ciemny kolor ozdobiony
różami złotemi na kamionach i dole
z głowami - samorzgłojami w kanty złoco-
ne i ognie złocone.
No9 Buława złocona, ozdobiona listkami
ciemno niebieskiemi i medalionami; z gło-
wicą oprawna w skórę brunatną
No10. Burdygan żelazny czarny w kanty
ozdobne złocone jegrowne i z głowicą.
No11. Siekierka stalowa z szpicem ostrym z głowicą
stalową - rzeźbą skórzaną –

No 12. Siekierka wojenna stalowa z rękojeścią srebrną - długości 83 cent: Siekierka w kształcie Bardy - Johaneum w Dreźnie XVII. w.

No 13. Buzdygan żelazny ciemny o ośmiu ramionach nabijany złotem w XVI. w Berlinie

No 14. Czekan stalowy z kolcem Piława na długiej czarnej lasce -

1. 2. 3. 4.

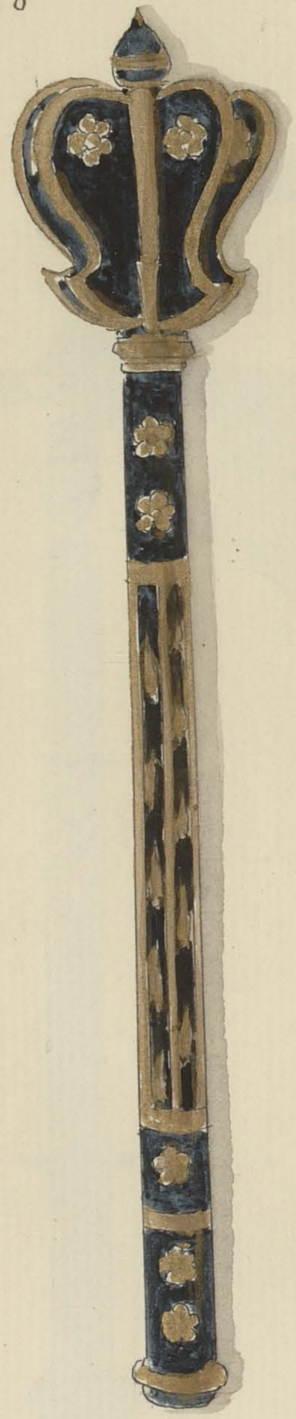
No 5 No 6. No 7

Butawa Stolnika Łukiana Iwanowicza Tatarzyna

ДАРЪ ИОЦРНОАЛИЕ ПОЛА ЦРЕДАЛЪ АПИСАНИЕ ЦРЪ ВОПОАЛНО П РОКА ЦРКОПСЛНОПРОКБАНЪЗ СЕБЕ

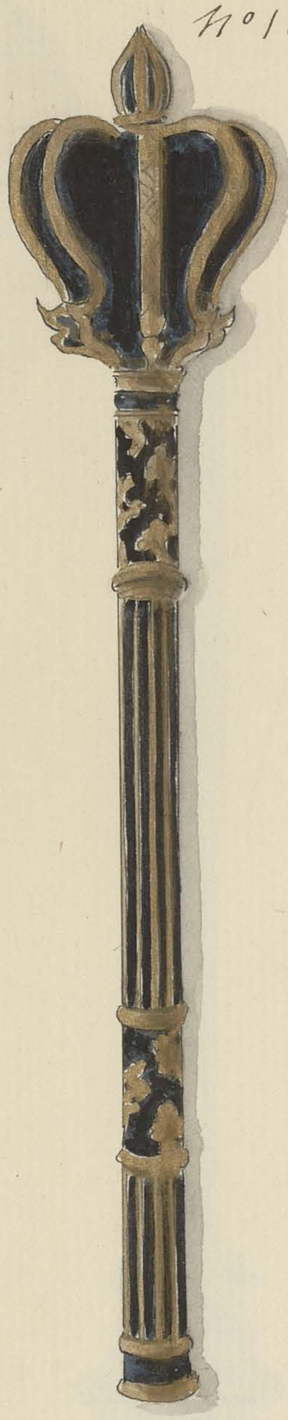
No 8.

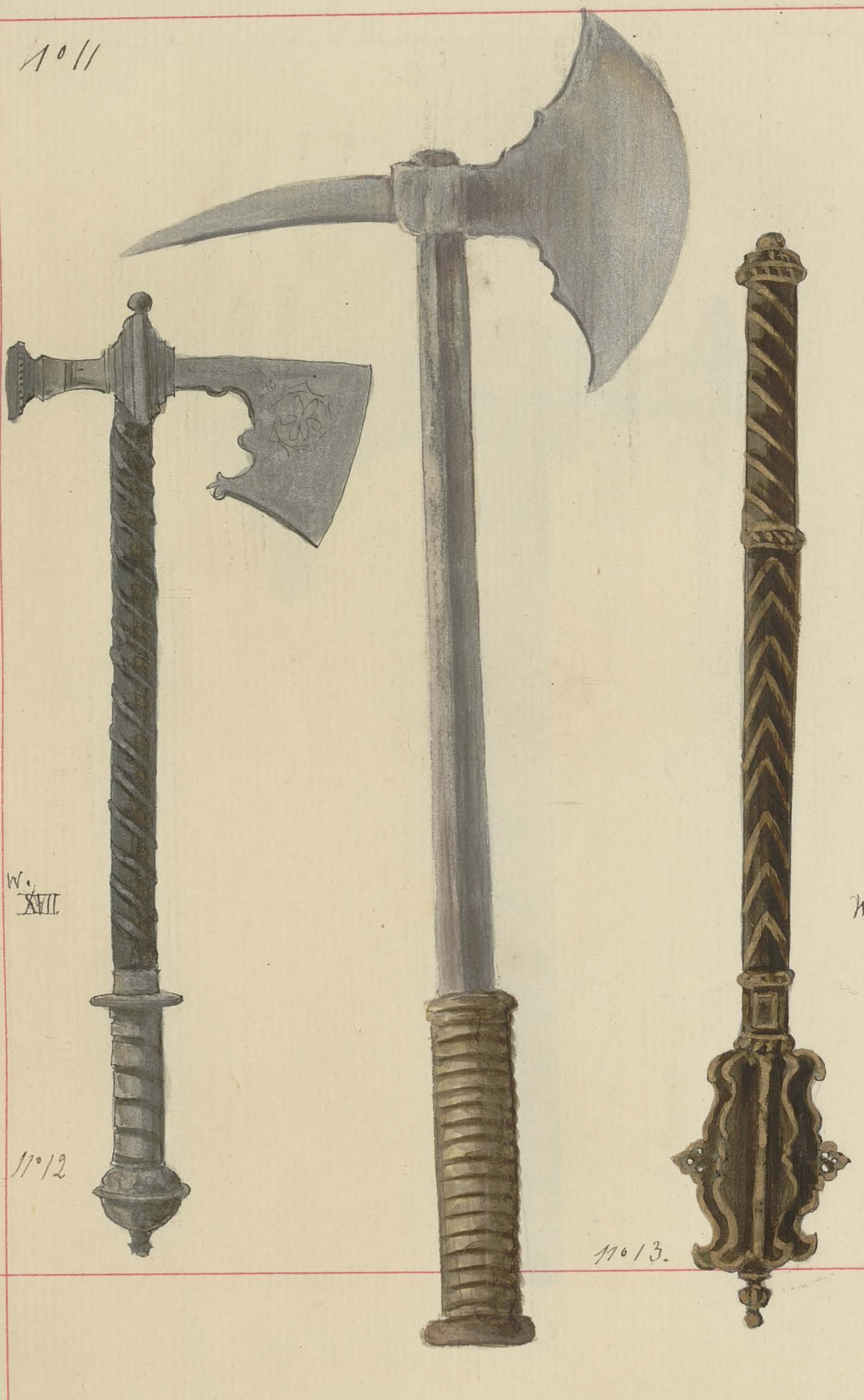
No 9.

No 10.

N°11

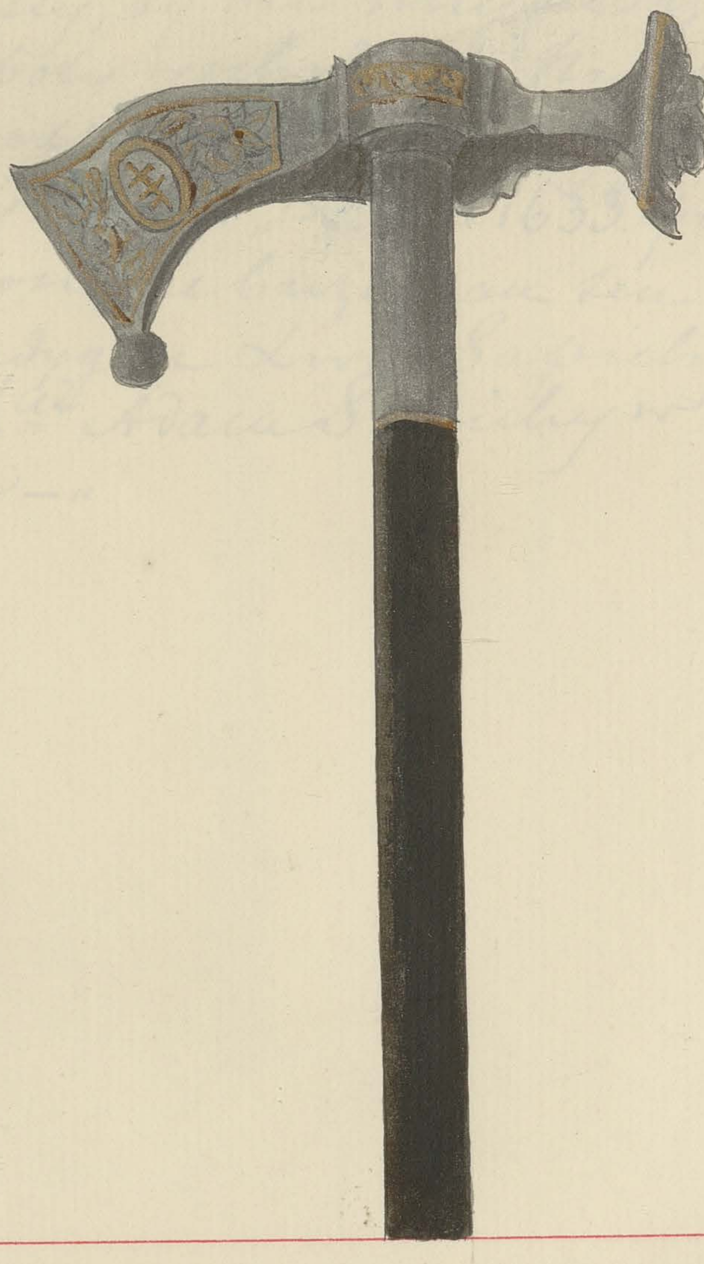
W. XVII

N°12

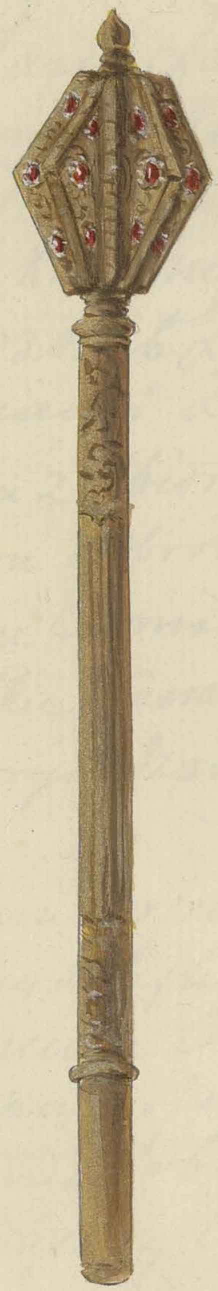
N°13.

W. XVI.

No 14.

Buzdygan szczero złoty, wysadzany dyamentami i Rubinami, w wod-ku pusty, by dać miejsce sztyleto-wi - roboty wschodniej. Na futerale ochraniającym ów buzdygan znaj-duje się napis „L. S +1633. pozwala wnosić że buzdygan ten zachodzi za buzdygan Lwa Sapiehy.
Włas: X.cia Adama Sapiehy w Krasi-czynie —"

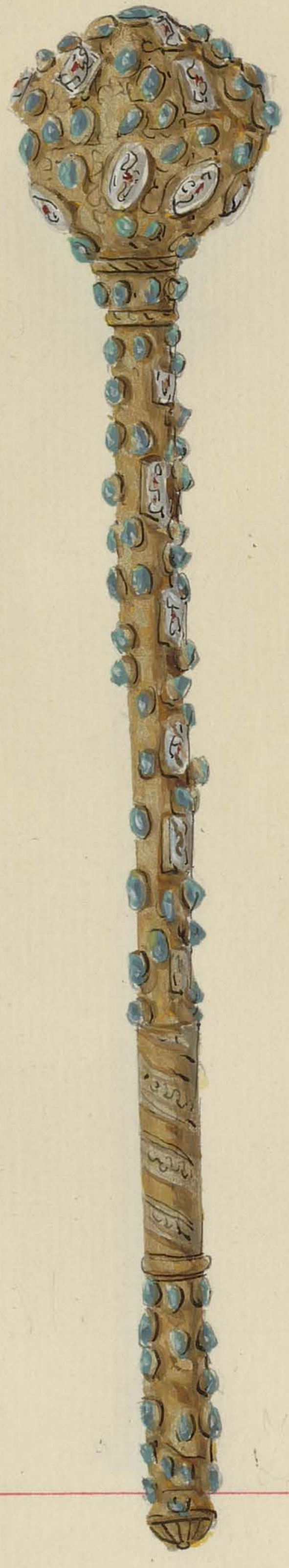
No 1. Buława Jana Zamoyskiego wysadza-
na turkusami w Skarbcu Częstochowskim
No 2 Buława Hetmańska stalowa nabija-
na złotem z XVI. Muzeum Ossolińskich.
No 3 Buzdygan z herb Zamoyskich własn-
ości Ordynacyi Zamoyskich.—
No 4. Buzdygan z Zbiorów. Pana przedany
Towarzystwu Dobroczynności w Warszawie
No 5 Buzdygan Romana X. Sanguszki Het
mana, z kilku kawałków onyxu nabija-
ny złotem, wysadzany małemi Rubina-
mi
No 6. Buzdygan wojenny żelazny lekko na-
bijany złotem z rękojeścią drewnianą
z XVI w. Muzeum Ossolińskich
No 7 Buzdygan wojenny bronzowy pozła-
cany misternej roboty w złocony wypukło
rzeźbione. Muzeum Ossolińskich.
No 8 Buzdygan wojenny cały bronzowy bogato
wypukło wyrabiany o 10 ciu piórach.2

jelenij tarczowym i Kobłąkowym
w rękojeści. Z XVI. w. Fiora stanowiąc Gryfy
przezroczyste wyrabiane na całej długości
jelca i Kobłąka. Jest bardzo rzadki. Własność
Muzeum Ossolińskich.
N°9. Buzdygan wojenny 6-cio piórowy
posrebrzany ozłacany kuty, nabijany złotem z rękojeścią drewnianą. W. XVI.
Muzeum Ossolińskich N° 252.
10 Buzdygan Żelazny o 6 piórach z zielonym rękojeścią nabijany złotem
z XVII. w. Wł: ordynacyi Krasińskich
11. Buzdygan hetmana Stefana Czarnieckiego, własność P. Czarneckiego na
Ukrainie.
12. Buzdygan Ks. Janusza Radziwiłła
stalowy złocony nabijany o 6 piórach z herbami Radziwiłłowskiemi
w rękojeści sztylet. W. XVII.
Własność Ordy: Krasińskich
N°13 Czekan z Zbiorów Ord: Zamoyskich -

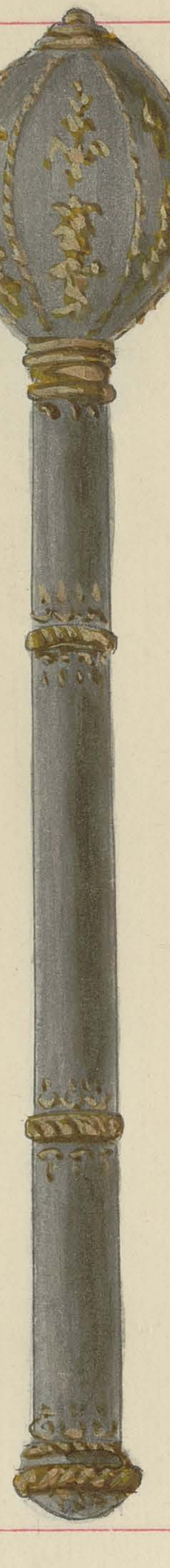
14. Buzdygan cały żelazny, rękojeść spiralnie ozdobiona z XVII. Ordy Zamoyskich.
15. Buzdygan wojenny cały żelazny pięknej nader roboty, nabijany złotem, sześciopiórowy z XVI w. Na jednym z boków wypukły napis łacińskiemi literami "Nicephore Batoniale CDLXXVIII. wybijanie złotem bardzo wytarte - Muzeum Ossolińskich.
16. Buzdygan srebrny złocony z XVII. włas: hr: Emeryka Czapskiego.
17 Czekan z wielkim dziobem trzonek drewniany gwoździami nabijany w XVI. włas: Ordy: Zamoyskich.
18 Buzdygan polski stalowy o 7 piórach, nabijany złotem z XVI w. Włas: Ordy: Krasińskich
19. Czekan wielki, raczej topór cały żelazny grawirowany po jednej

stronie Rycerz skrzydlaty podu-
giej herb nieznany i r. 1563
20. Buzdygan (Kostur Żółtki) Głow-
nia mosiężna w kształcie morskie-
go Delfina, rękojeść czerwonej ko-
ści wkręcone żłobki karbowane,
zakończona główką zwierzęcą mo-
siężną, Rękojeść jest od spodu wy-
kładana pąsowym aksamitem
długość Buzdyganu 77 centymetrów
Własność Muzeum Ossolińskich
21. Czekan z trzonkiem drewnianym
w Jaszczur oprawny w. XVII.
Włas: Ordy: Zamoyskich —
22 Czekan Króla Jana Kazimierza wł.
P.
23. Czekan z dziobem nabijany złotem XVII.
Włas: P. Strzałeckiego
24 Buława Żelazna nabijana Złotem i ozdo-
biona czerwonemi kamieniami, hetm: W.
Jana Klemensa Gryfa Branickiego, właś-
ność hr. Wallis z portretu ówczesnego —

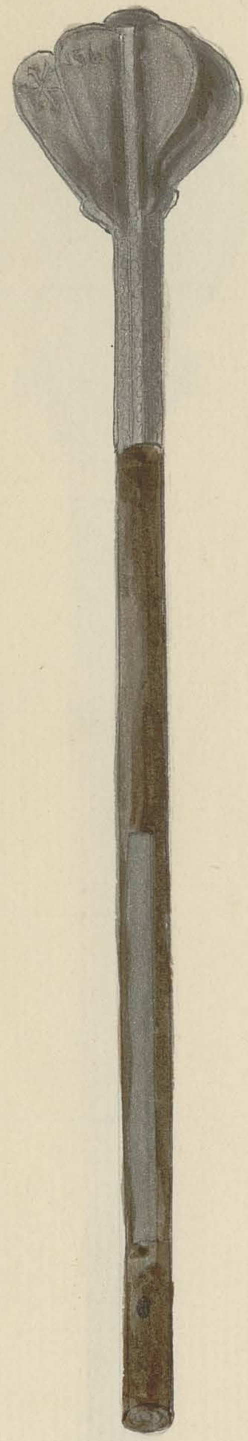
No 1.

No 2.

No 3.

I.

4 5 6.

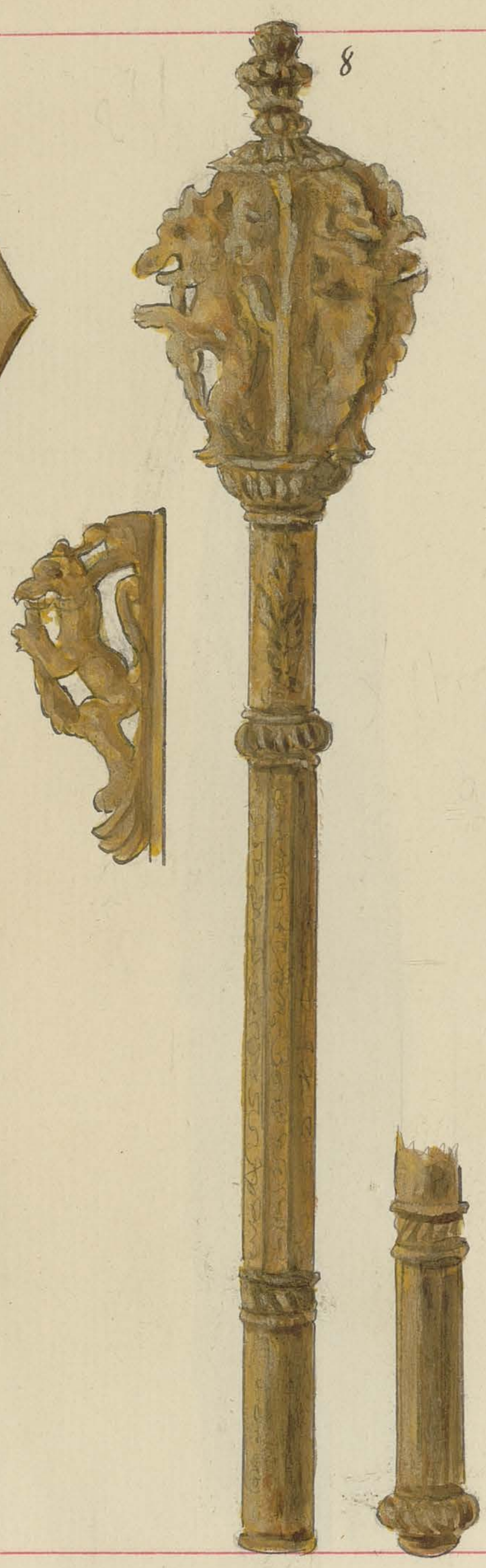

II.
2

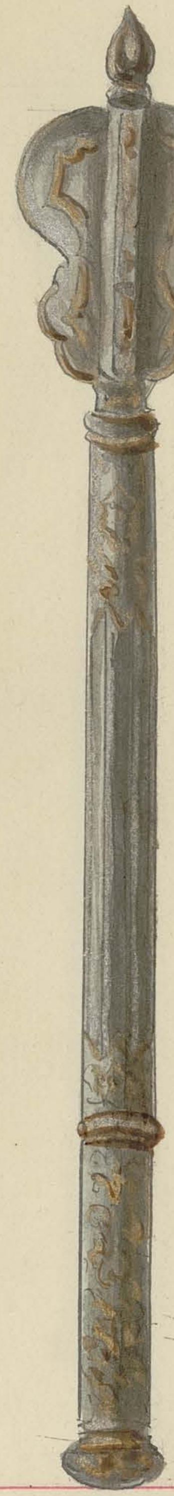
7.

8

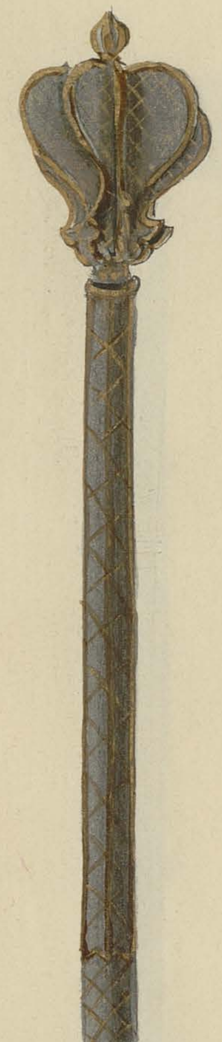
9.

III

3

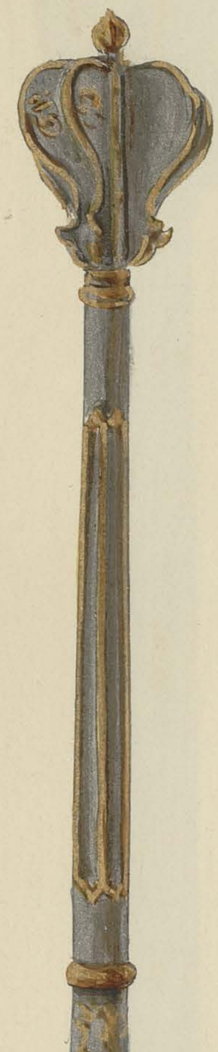
10.

11

12

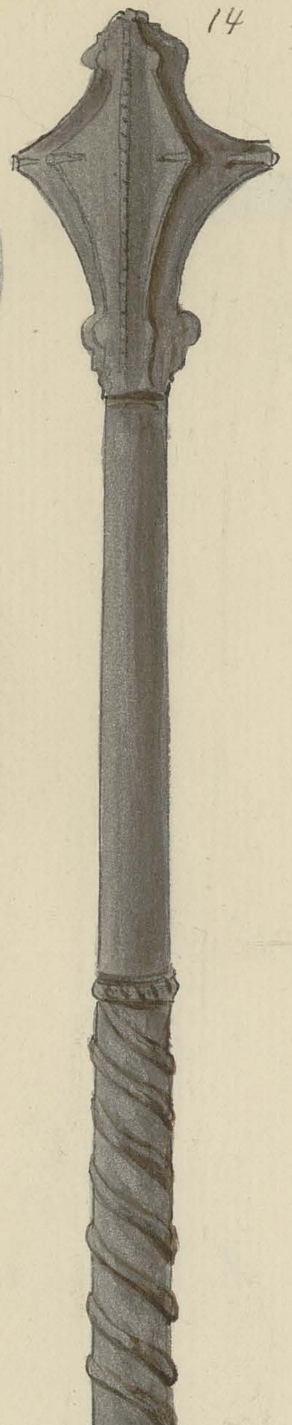

IV.

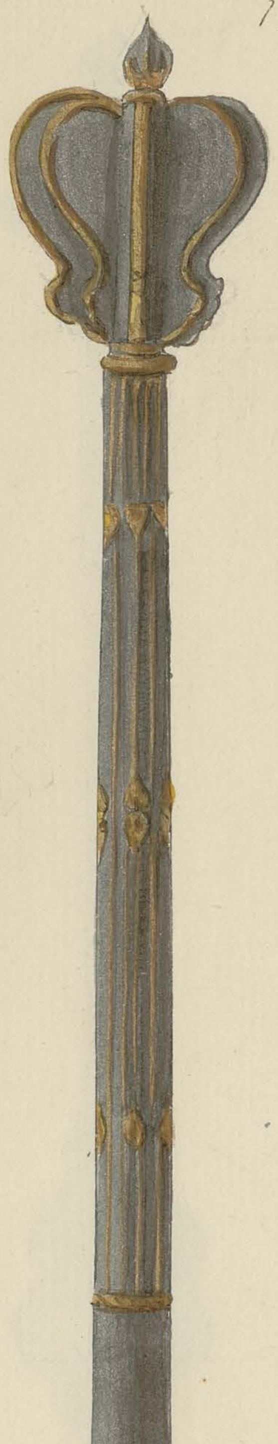
13

14

15

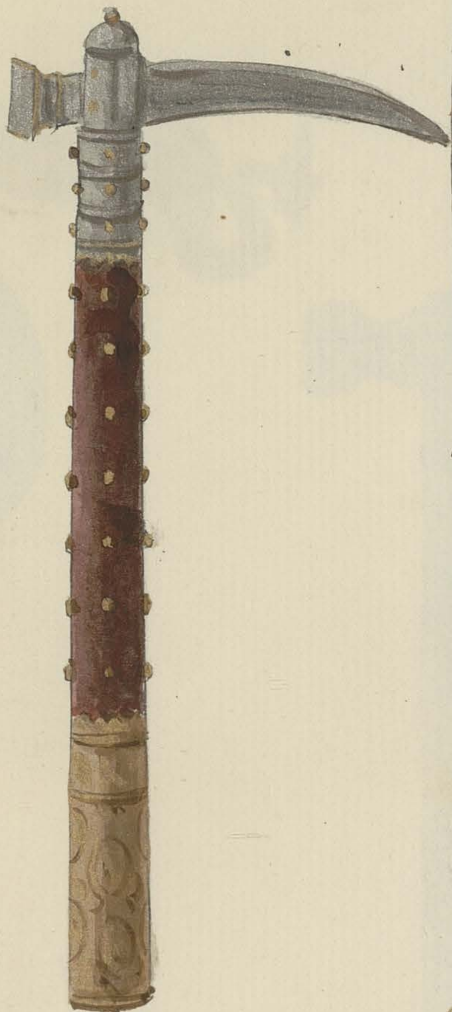

V.

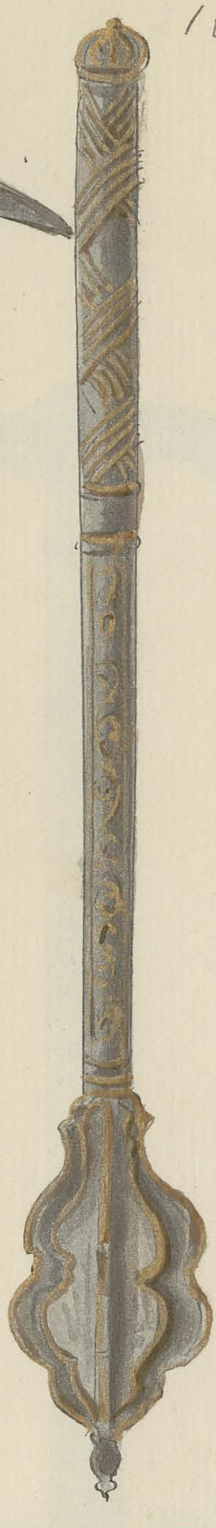
16.

17

18.

19.

1563.л.

20.

VII.

21.

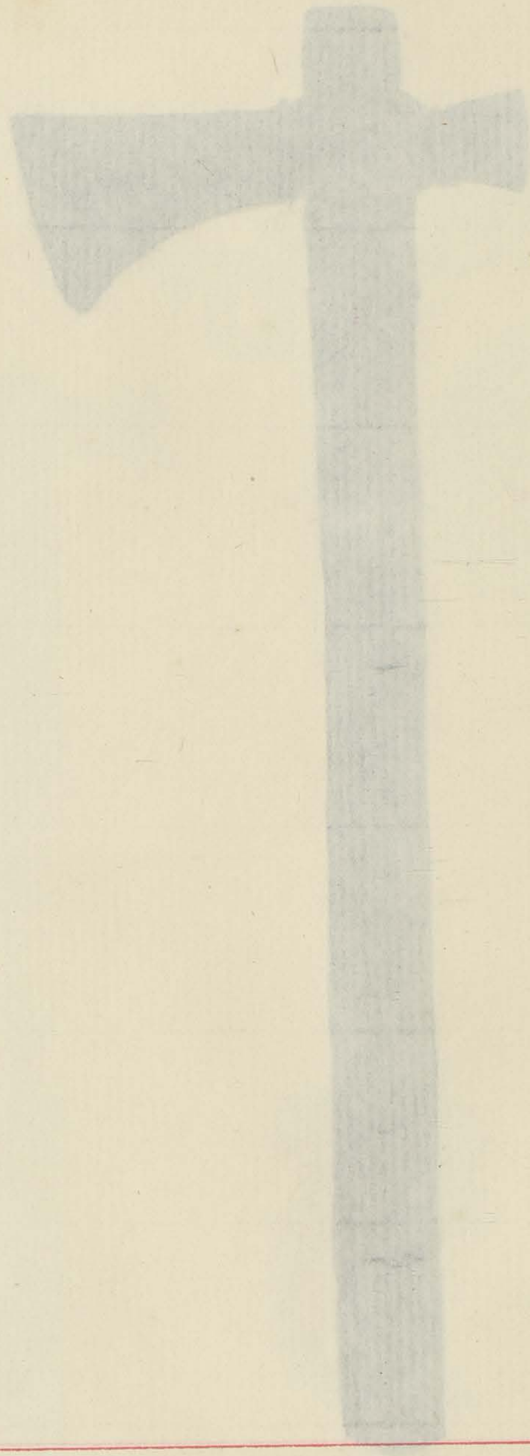
XVII. S.

102

22

XVII.

XVII

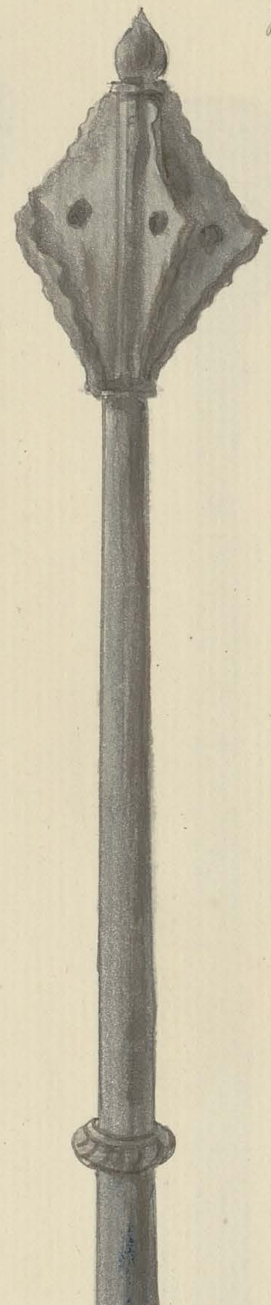

XVIII

W. XVII.

24.

W. XVIII.

No 25. Buzdygan bogato złocony. Zbiory Krasińskich

No 26. Buława Chmielnickiego głowa rogowa, rękojeść z kości słoniowej.

No 27. Buzdygan stalowy z herbem Radziwiłłów złocony nielowany

b.) Buzdygan stalowy z pistoletem.

c) Buzdygan stalowy złocony nielowany z sztyletem.

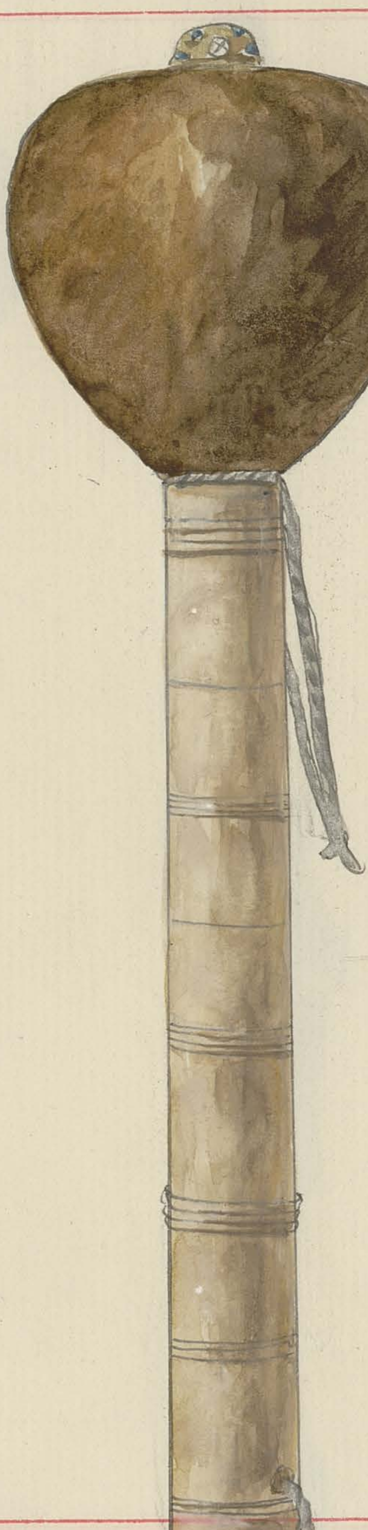
No 28. Czekan stalowy

No 29 Halabarda z XV. w.

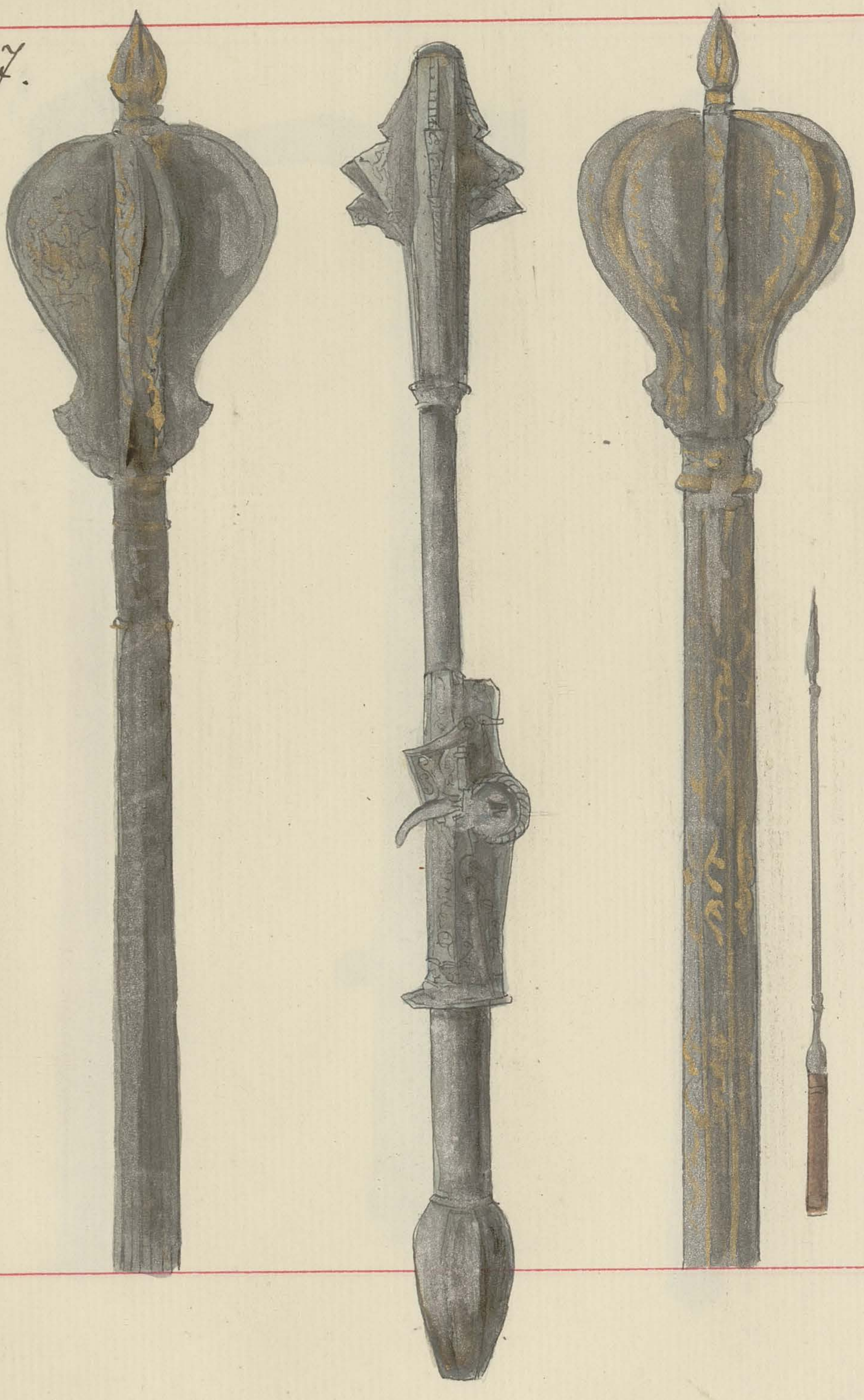
No 25

26.

27.

28

29. W. XV.

Muzeum X.X. Czartoryskich

N°1. Szabla Rafała Leszczyńskiego Podskarbiego Koronnego rękojeść z zielonego Jaspisu suto pozłacana oprawa - obszyta w ciemno pąsowy Aksamit.

N°2 Szabla Jerzego Ossolińskiego Kanclerza W. Koronnego - Rękojeść i garda złote - na wierzchu bogato wysadzana dyamentami prześlicznej białej wody, między niemi jeden duży bardzo piękny pośrodku bardzo duży i pięknego koloru Rubin. - Obszyta w pąsowy Aksamit.

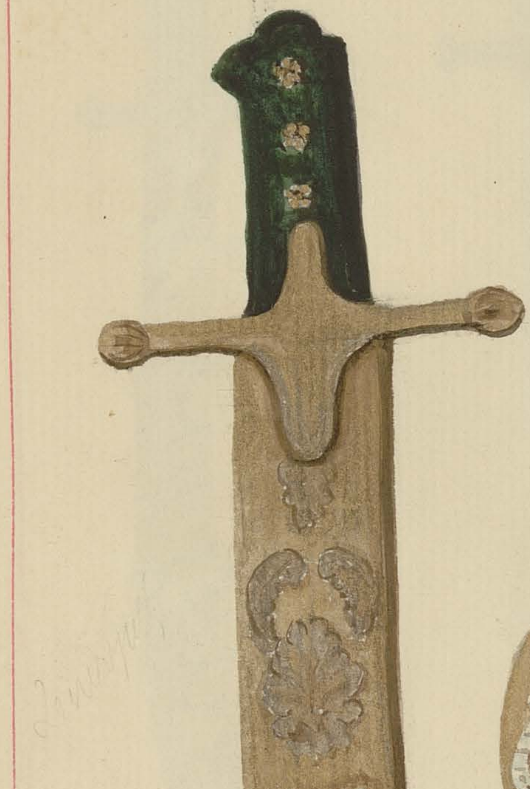
N°3. Szabla z Rękojeścią drewnianą ciemną oprawna w stal, bogato Turkusami wysadzana - pochwa obszyta aksamitem pąsowem. W. T. P. Strzeleckiego

No 4. Szabla stalowa jasna Rękojeść agatowa rękojeść srebrozłocone i grawirowane - bez pochwy.

No 5. Szabla bogato oprawna w drogie kamienie, Rubiny, Szmaragdy, Turkusy, Ametysty, Topazy - Rękojeść agatowa, pochwa aksamitna ciemno pąsowa.

No 5 Karabella w srebro okuta z tureckim napisem w kółku, Zbiory Krasińskich

1101.

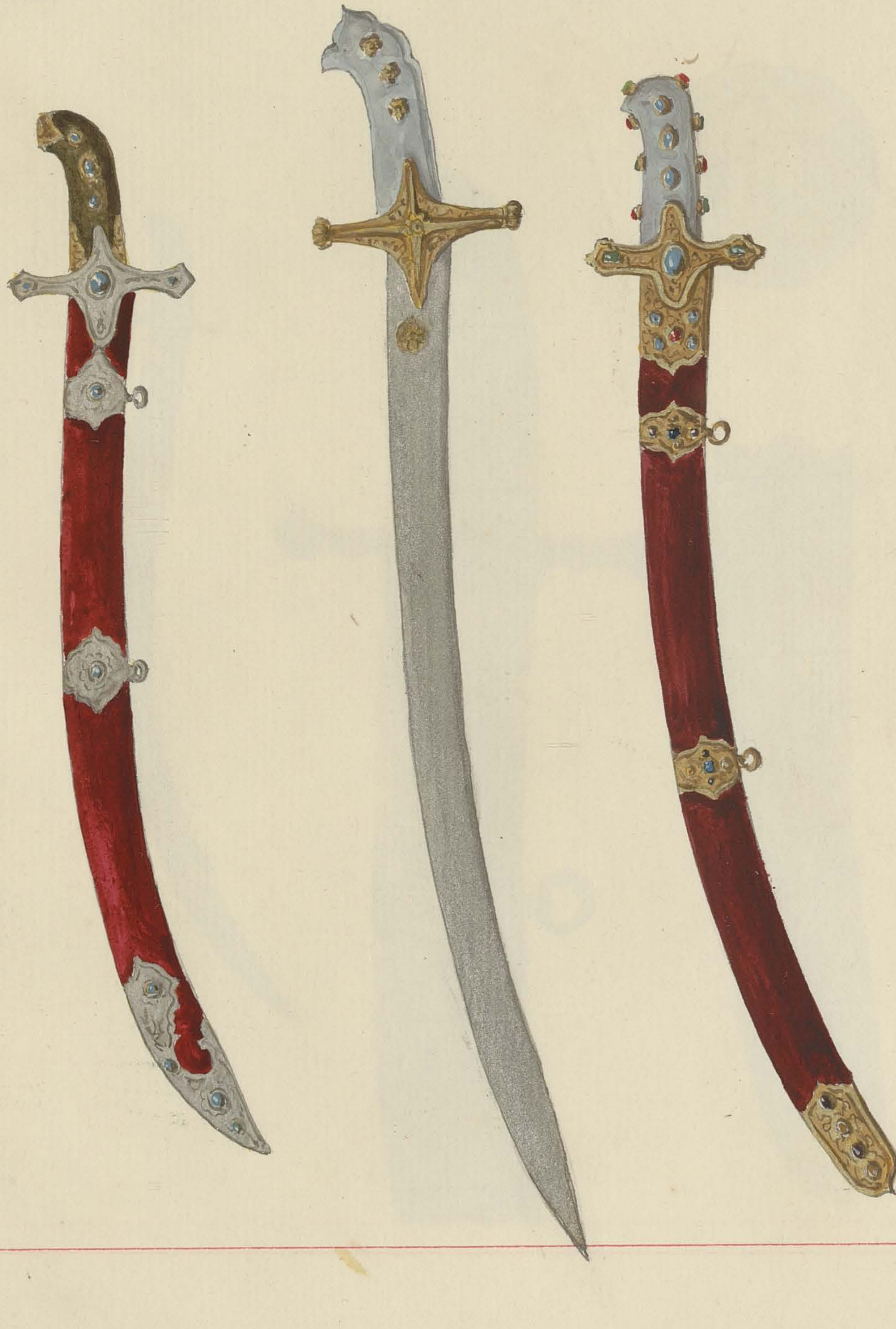

1102

XVII

3 4. 5

XVII

N° 5

Rüstkammer w Dreznie

Czapka Żelazna czyli pod hełm-
nik ważący 6½ kilos. należy do uz-
brojenia Augusta IIgo; gdyż pod nim
znajduje się Pancerz Żelazny rod
zwyczaj cięższy. Pancerz ten był pow
leczony łosiową skórą, wcale nie do
żelaza przyklejony; dziś tylko szczątki
ki [illegible] pozostające na pancerzu.
Pancerz był naumyślnie zrobiony
dla króla w Krakowie przez Łu-
kasza Pohle w 1702 r. Gdy go król
odebrał, strzelał do niego w swym
pokoju, na próbę wytrzymałości tego
pancerza. W 1705 r. Król kazał
go oddać do Rüstkammery—

Polskie Karabele i Pałasze w Johaneum w Dreźnie

Duża Szafa oszklona zawiera wielką ilość przepysznych Karabeli i Pałaszy Polskich z czasów Augustów pod nazwą „Sebel der Polnische Garde Nobel". Klingi są w ogóle Tureckie, osady ozdoby pochodzenia wschodniego a obroje muszą być jako emalia roboty Niemieckiej gdyż kwiaty i figurki są podobne do tych które w owej epoce w Norymberdze.

No 1. Oprawiona w zielony jasnozielonowy aksamit w srebro złocone, wysadzana różnemi kamieniami i agwamarynami dość dużemi

No 2 w płowy aksamit - srebro pozłacane i niebiesko emaliowane

duże kwadratowe aquamaryny osa-
dzone na czarnych metalowych; gardy
obydwie obłożone aksamitem. W górze
głowy niby psie w pyskach [illegible]
No 3. Piękna karabela w aksamicie czer-
wonym nieco spłowiałym, opraw-
na w srebro złocone, wysadzana w
duże aquamaryny otoczone Rubi-
nami - na czarnych pozłacanych bordo
piękne kwiaty i liście en relief z e-
malii różnych kolorów. Rękojeść cała
złocona, oko w łba z Rubina, na
gardzie Rubiny i akwamaryny.
Zameczek podwójny gwintowany zerwa-
ny. Pas i paski od pendentu z a-
ksamitne, spinka w środku ma
żółty kamień ametyst blady, inne
z emalią. Jeden z piękniejszych
okazów tego zbioru
No 4. W szary-popielaty jedwab opra-
wiona pochwa, w srebro pozłacane

jastym Złotem, turkusami bogato
wysadzany w wszystkich częściach
Karabela dziś silnie zakrzywiona
pochodzenie swe Tureckie potwier
dza.
No 5 Oryginalnie krótki pałasz
w Axamicie Jasno Zielony oprawny
kamienie Rubinkie podobne do Sza
firów, czerwone Rubiny zdobią
go, Rękojeść z głową Baranoroga-
tego; garda w formie S ta jest za-
krzywiona w dół i górę –
No 6. Karabela oprawiona w Zielony
wypłowiały Aksamit bogato wysa-
dzana Rubinami i Szafirami które
mimo mnie podspodem podkładki
dla większego blasku - Grube szafiry
między Rubinami na Gardzie, Duży
wypukły szafir dziś blady (Cabochon)
w górze rękojeści
No 6. Piękna Karabella oprawiona

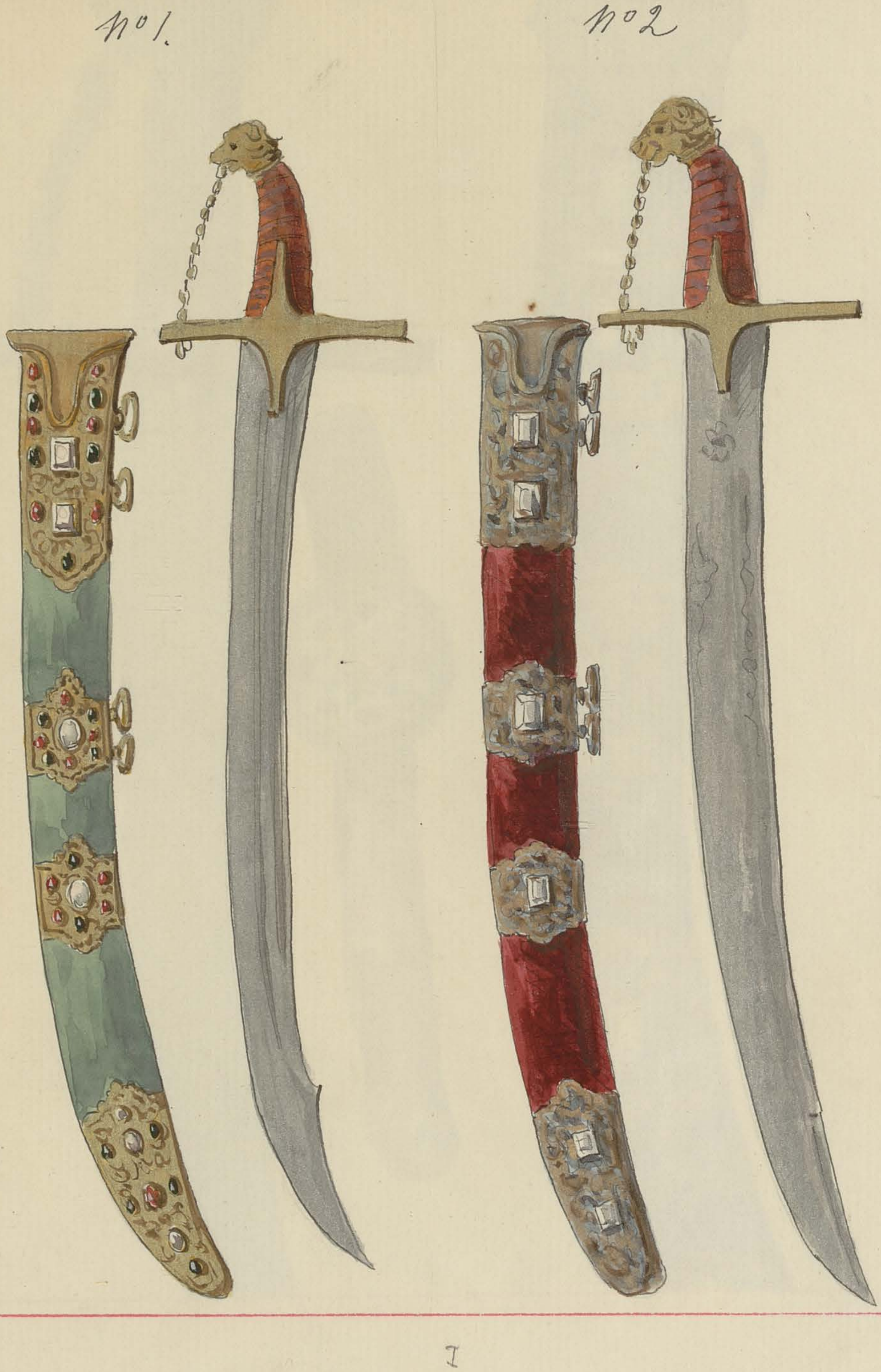
w pąsowy Aksamit, bogato wysadza-
na Rubinami otoczonemi diamen-
tami w niskich oprawach srebrnych
grubo wystawanych. Jedna z naj-
piękniejszych.
No 7. Dwa Miecze Majestatu
użyte na Koronacyi Króla Au-
gusta IIIgo w Krakowie. Jeden
z Orłem Polskim; drugi z Pogonią,
te często wystawione. Rękojeści
z Aksamitu pąsowego, z główkami
srebrnemi. Pochwy z Aksamitu
bardzo już wyplamiałego.
No 8. Tyżyna Karabela oprawna
popielaty Aksamit, w Srebro oku-
ta, ozdobiona szafirami i aqua
marinami, sprawiają wielki effekt;
pas i pendenty z materii tkanej
z Srebra i Złota jak galony, spinka
srebrna do oprawy. Na klindze długi
napis Turecki. Garda pozłacana [illegible]

oraz Szkocji, ozdobiona grubym srebrem wypukłym. Zdaje się że Szkocja musi być dobrana bo powinna być srebrna jak i cała oprawa tej Korabeli.

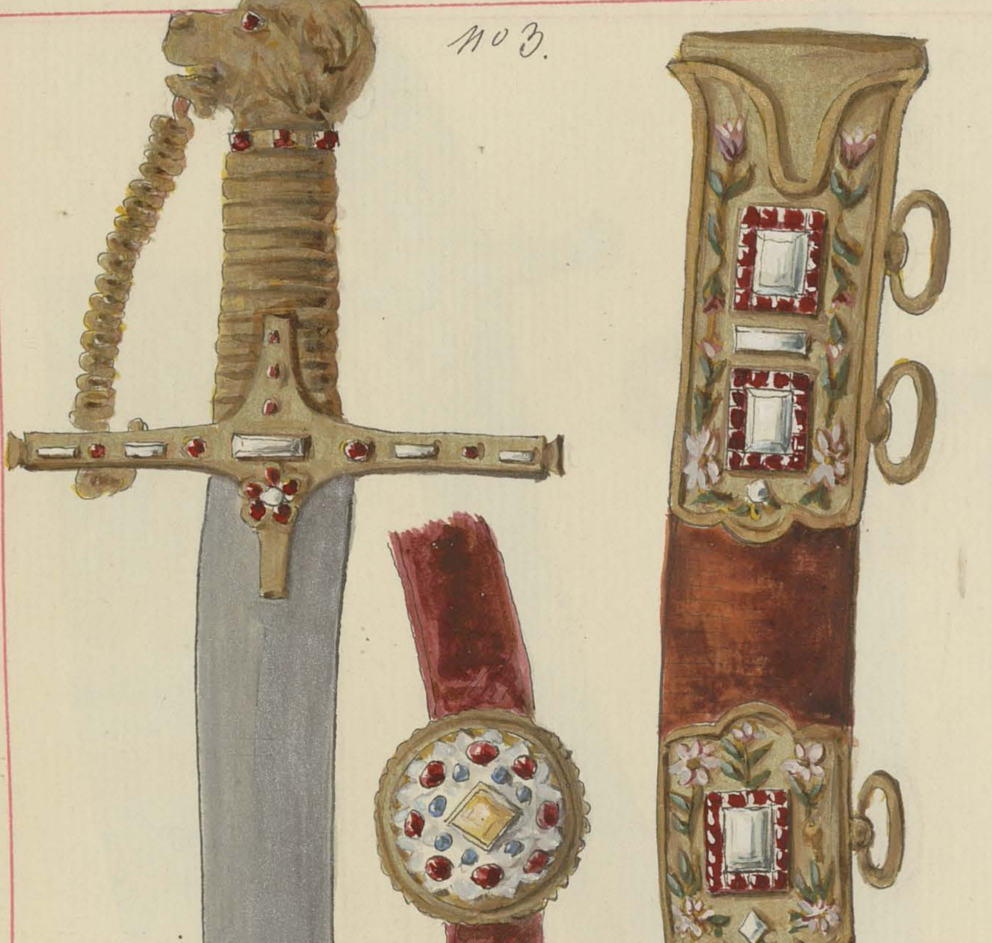
No 9. Najpiękniejsza z całego tego Zbioru oprawiona w popielaty Aksamit, suto i bogato w Diamenty wyrodzana, grube pozłocenie na częściach nie pokrytych Kamie-niami. Na niższej części całe polowanie z figurkami zwierząt, drzew i myśliwego z emalii wypukło osadzonej na złotej podstawie No 96. Szkocji w górze główka z Diamentów ujęta z pięknej emalii czarnej, białej, złotej wydzielonej. Jest to najpiękniejsza i najbogatsza Korabela tego zbioru

No 10. Wiśniowo karmazynowy Aksamit oprawa, srebro pozłacane

okuta, umiejętnie drobnemi Kamie-
niami ozdobiona, zielonemi odcienia-
mi złota i wypukłościami pięknego
effekt czyniącemi, dawność paty-
ny przedstawia. Klinga w trzy
wyżłobienia, między niemi kilka
napisów tureckich złotem, wbi-
janych. Rękojeść z aksamitu
czerwonego z trzygłowem na o-
brzeżu Rubinowej. –
Jest jest cały wiersz takich Korabel
i Pałaszy mniej więcej do siebie
podobnych, dlatego pominąć-
my na tym okazie ten zbiór.
Jedno czego żałować należy iż nie
wiadomo kto te Korabele nosił
i kto Królom Saskim. Polskim
je podarował, Katalogi o tym
milczą.

No1.
No2

1103.

II

No 4. No 5.

III

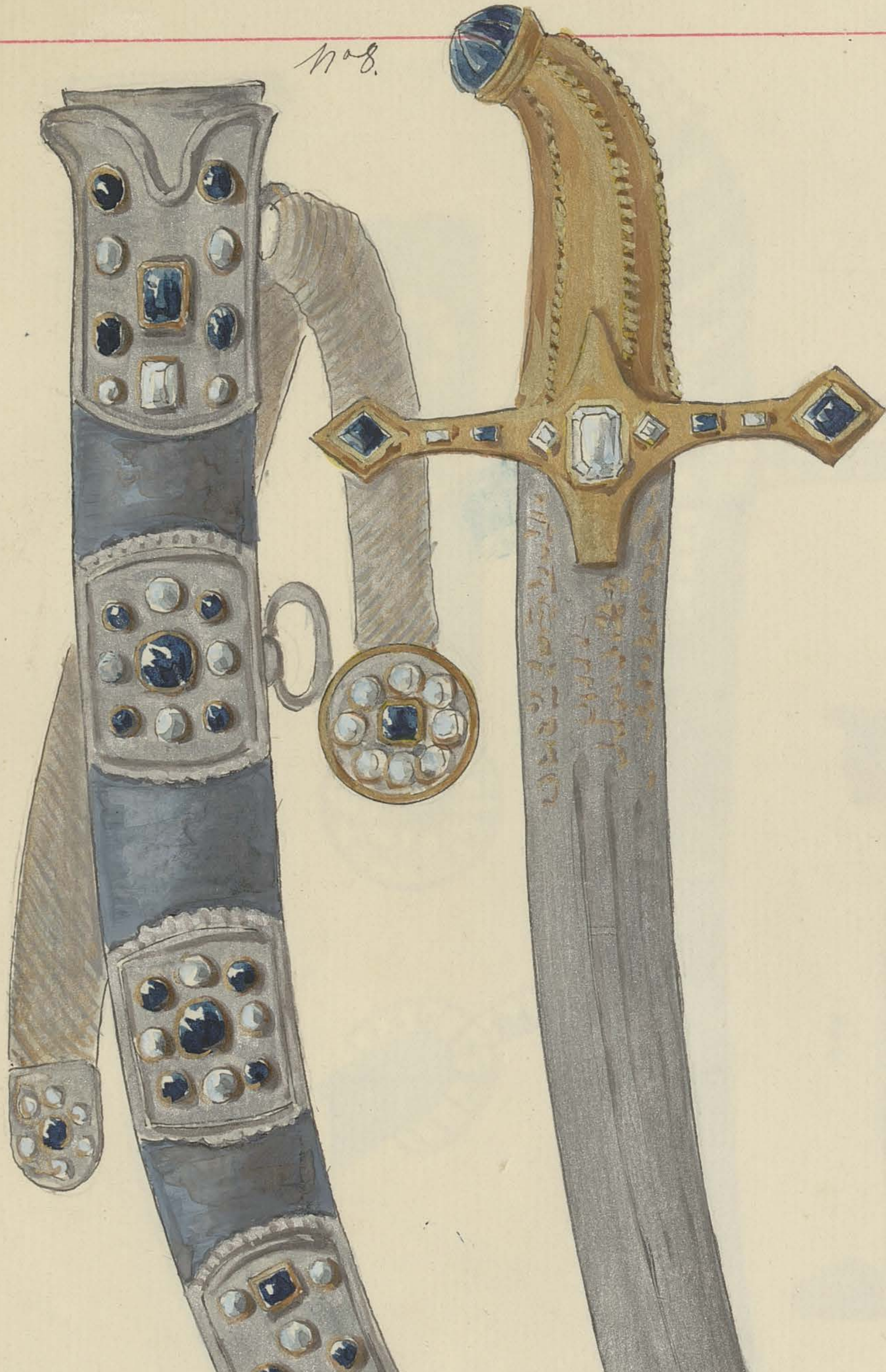
IV

Nº 7

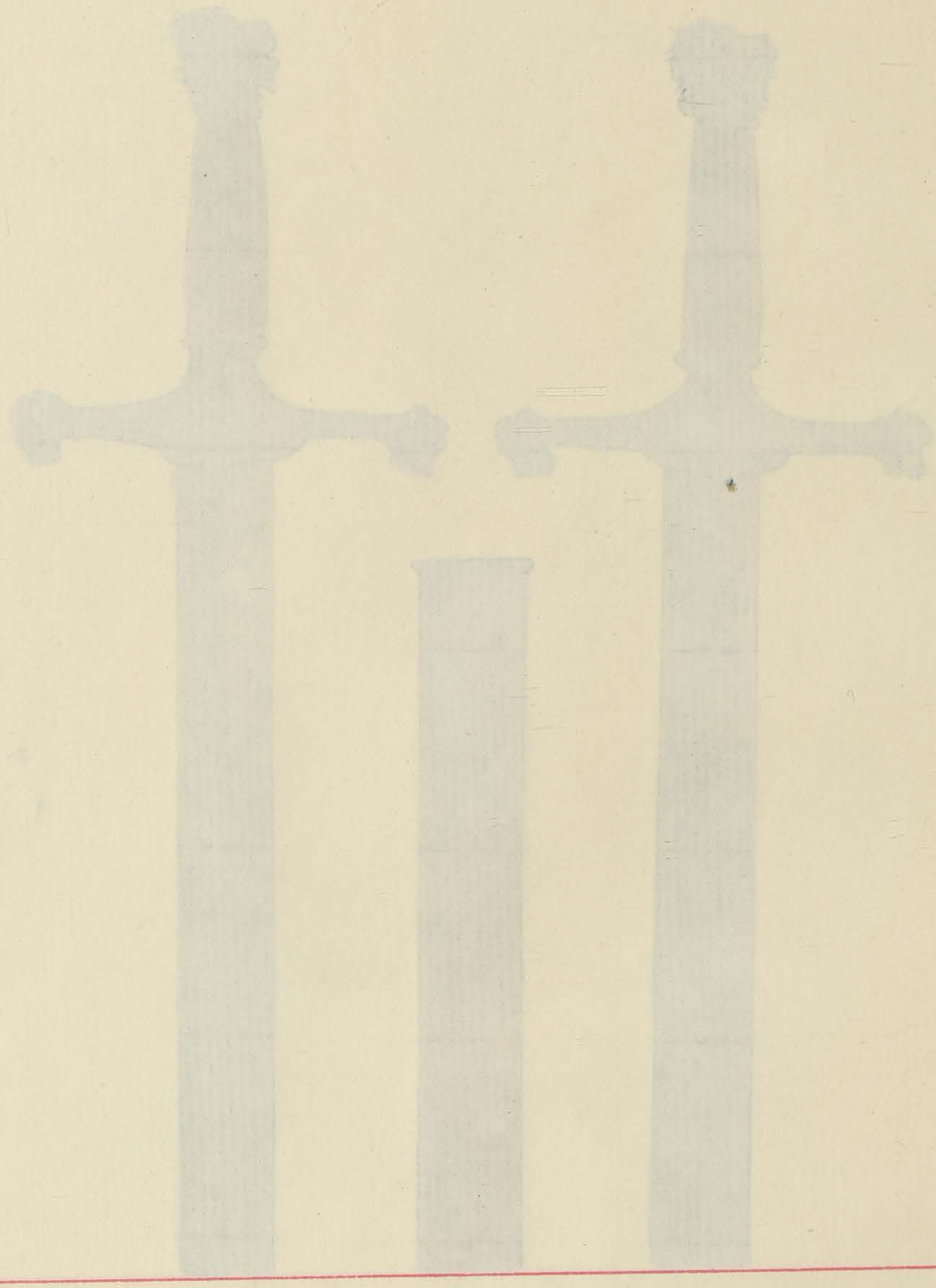

V

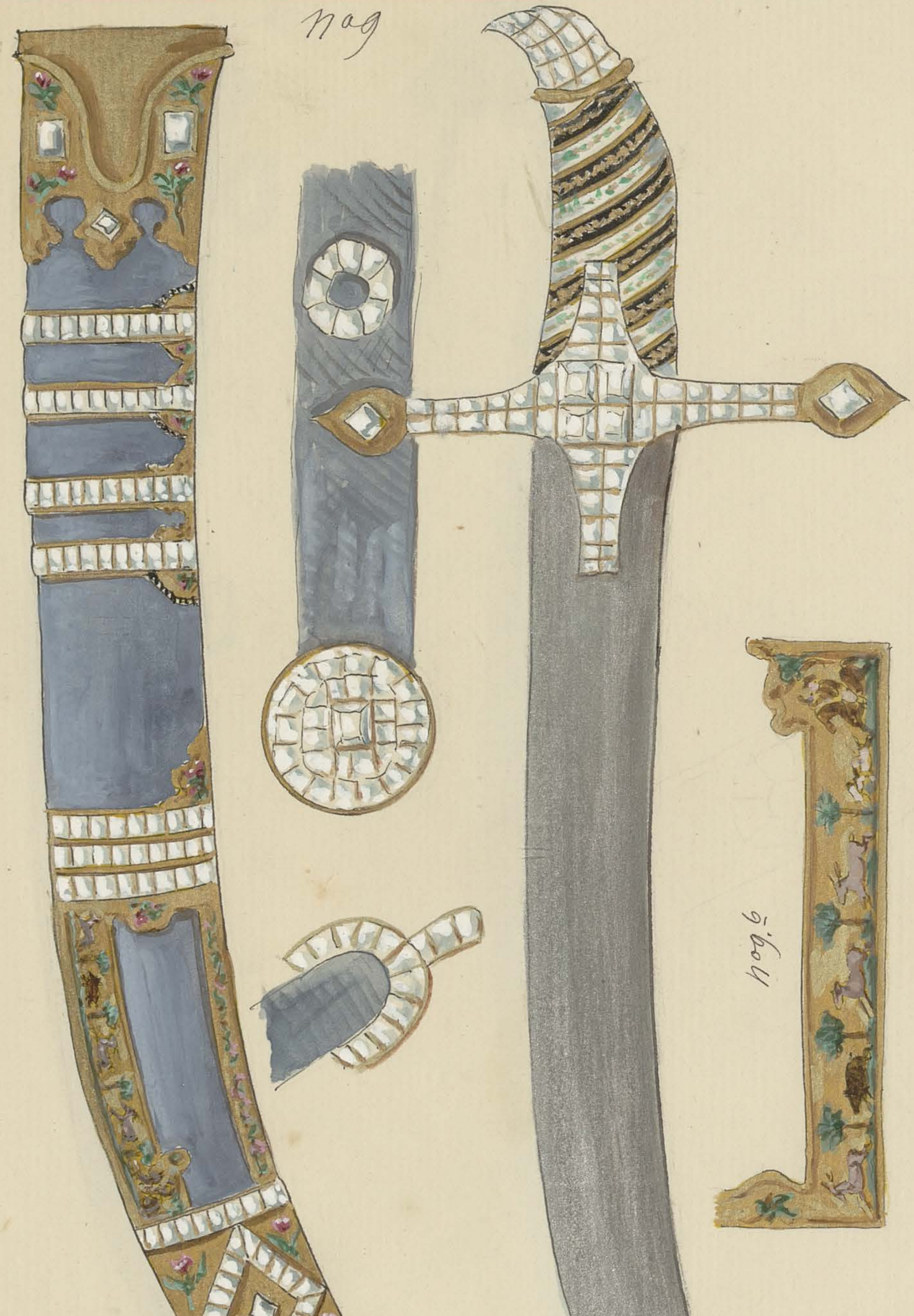
No 8.

VI.

No 9

No 9.

N° 10

VIII

Muzeum Ossolińskich

Miecz obosieczny katowski pochodzący z Zamku Wiśnicza o żelaznym krzyżowym jelcu. Długości 1 m 05. Dar hr. Stanisława Potockiego z Brzeżan.

Drugi miecz obosieczny katowski pochodzący także z Zamku Wiśnicza o żelaznym krzyżowym jelcu - napisy na nim hebrajskie bardzo zatarte - służył do ścinania Żydów. Dar hr: Stanisława Potockiego z Brzeżan -

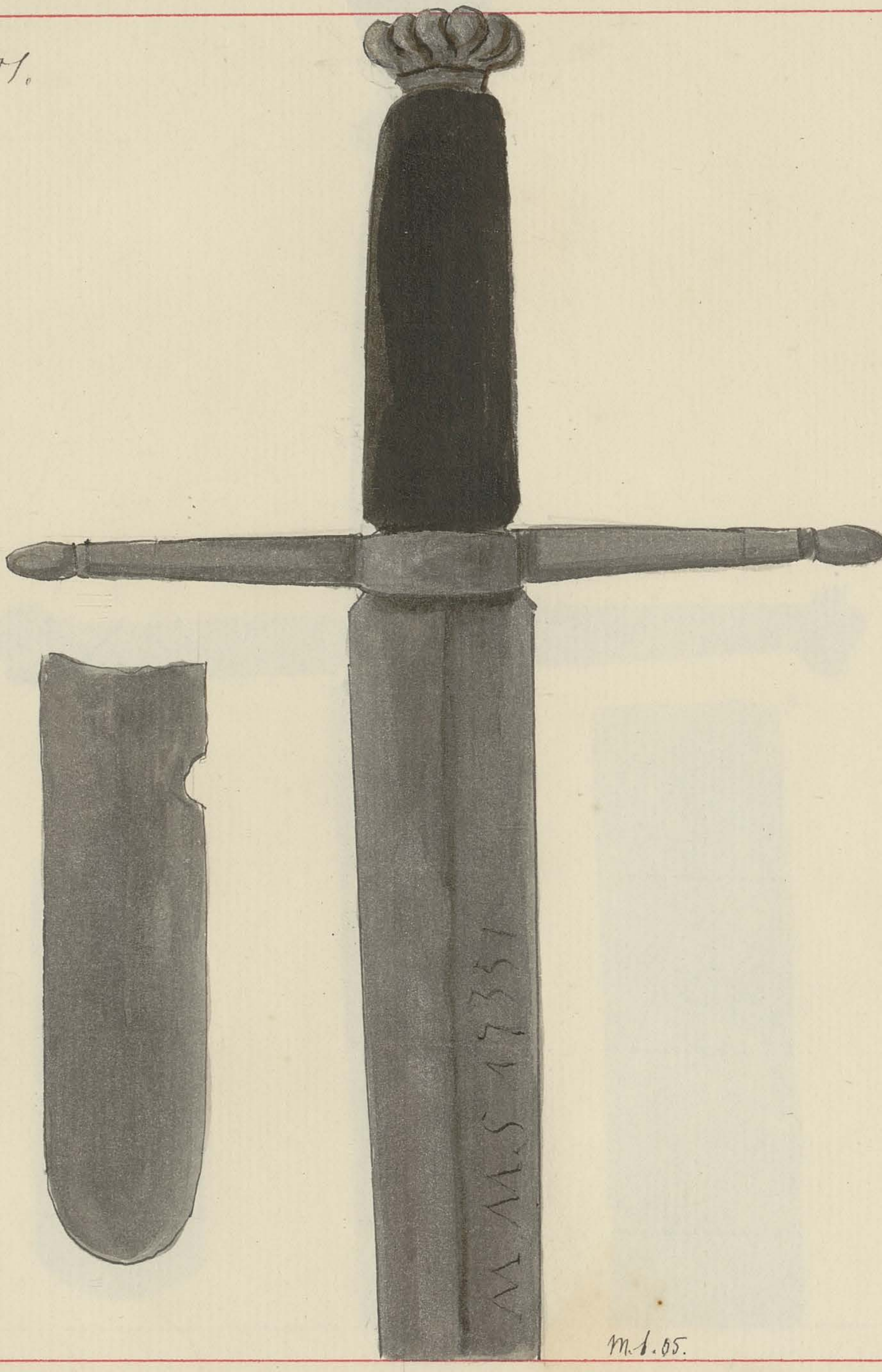
N. 3. Halabarda miasta Lwowa

N. 4. Miecz katowski obosieczny

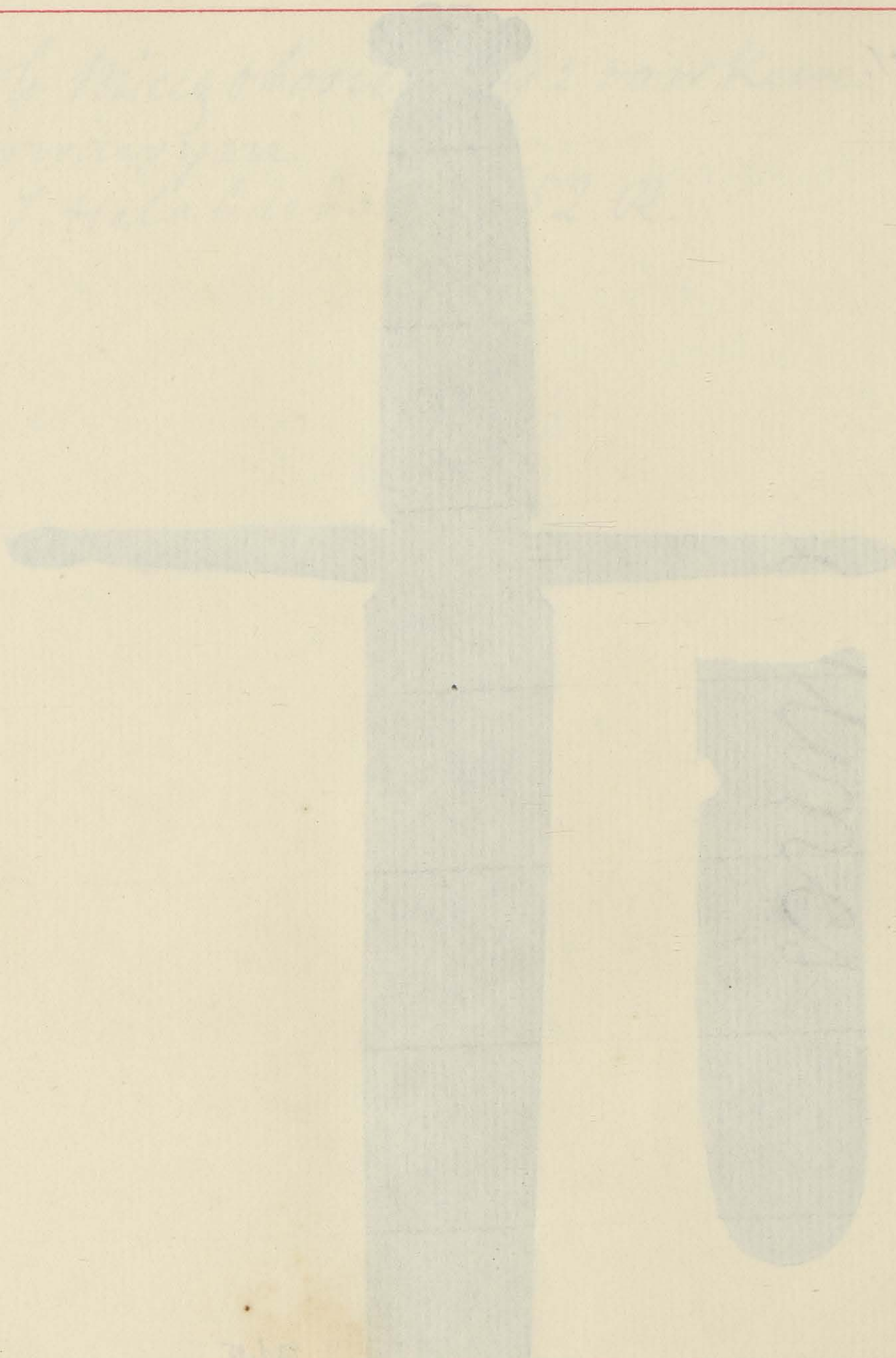
N. 5. Miecz katowski miasta Gdańska

No 6. Miecz obosieczny z rowkiem krwawym
No 7 Halabarda z 1652 R.

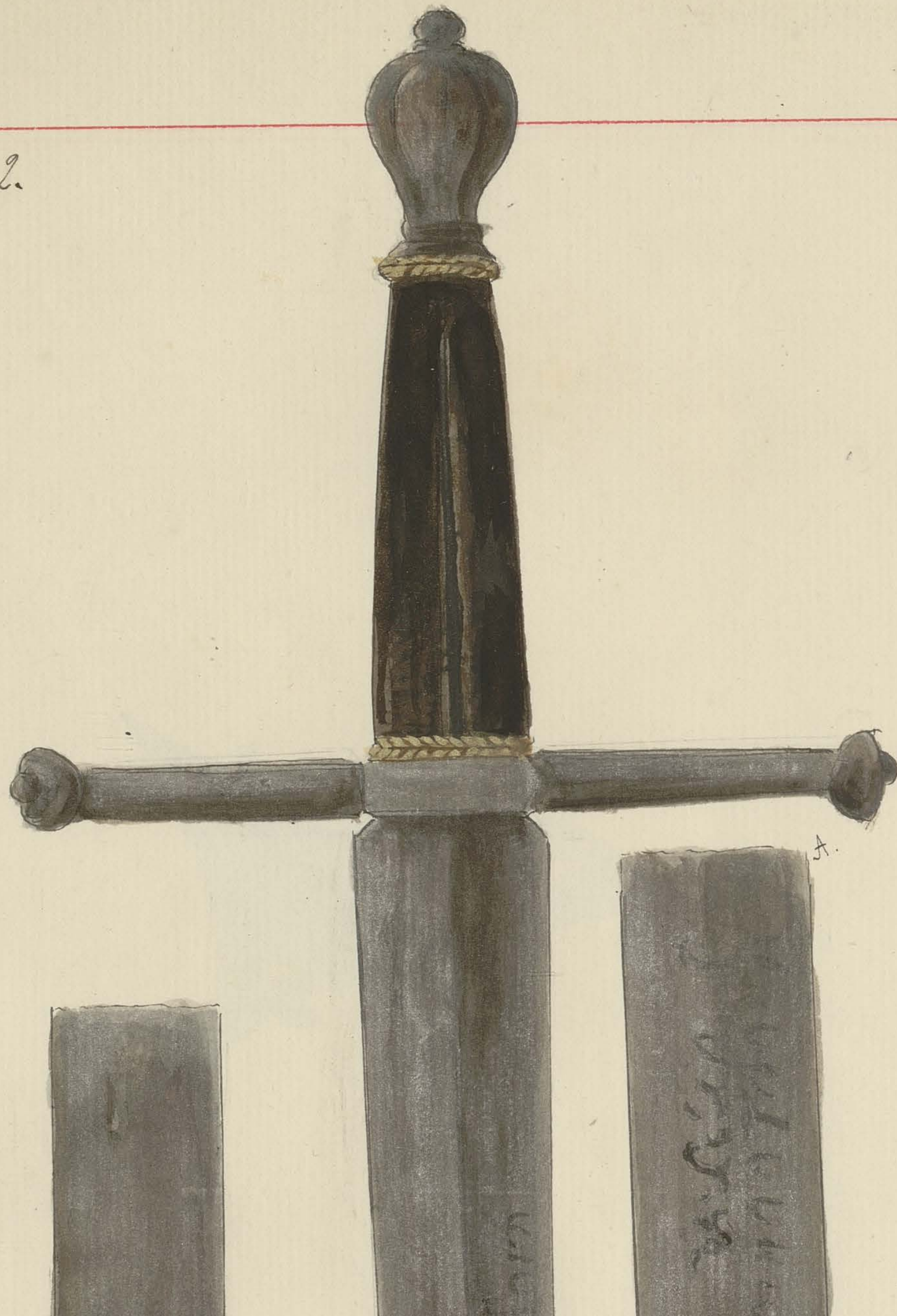
No 1.

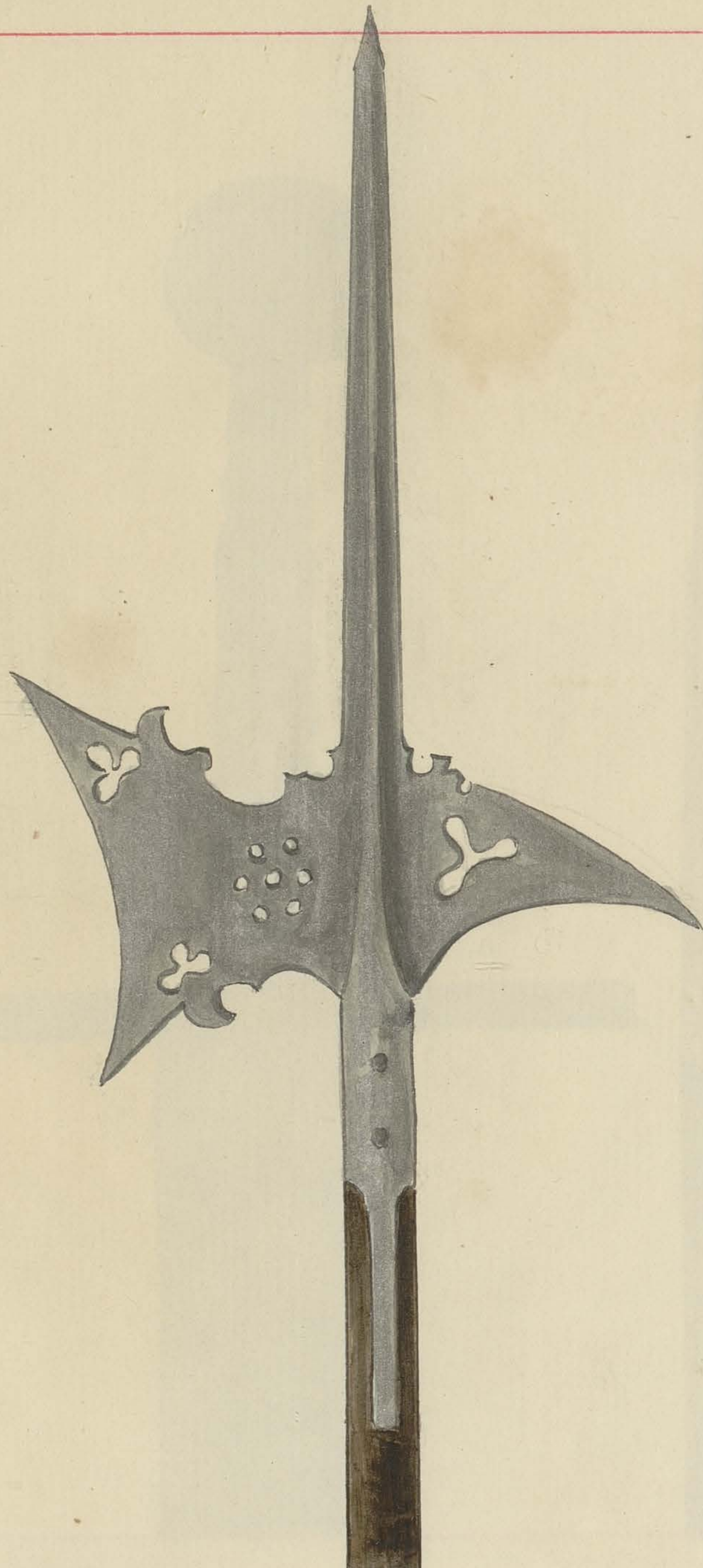
M.1.05.

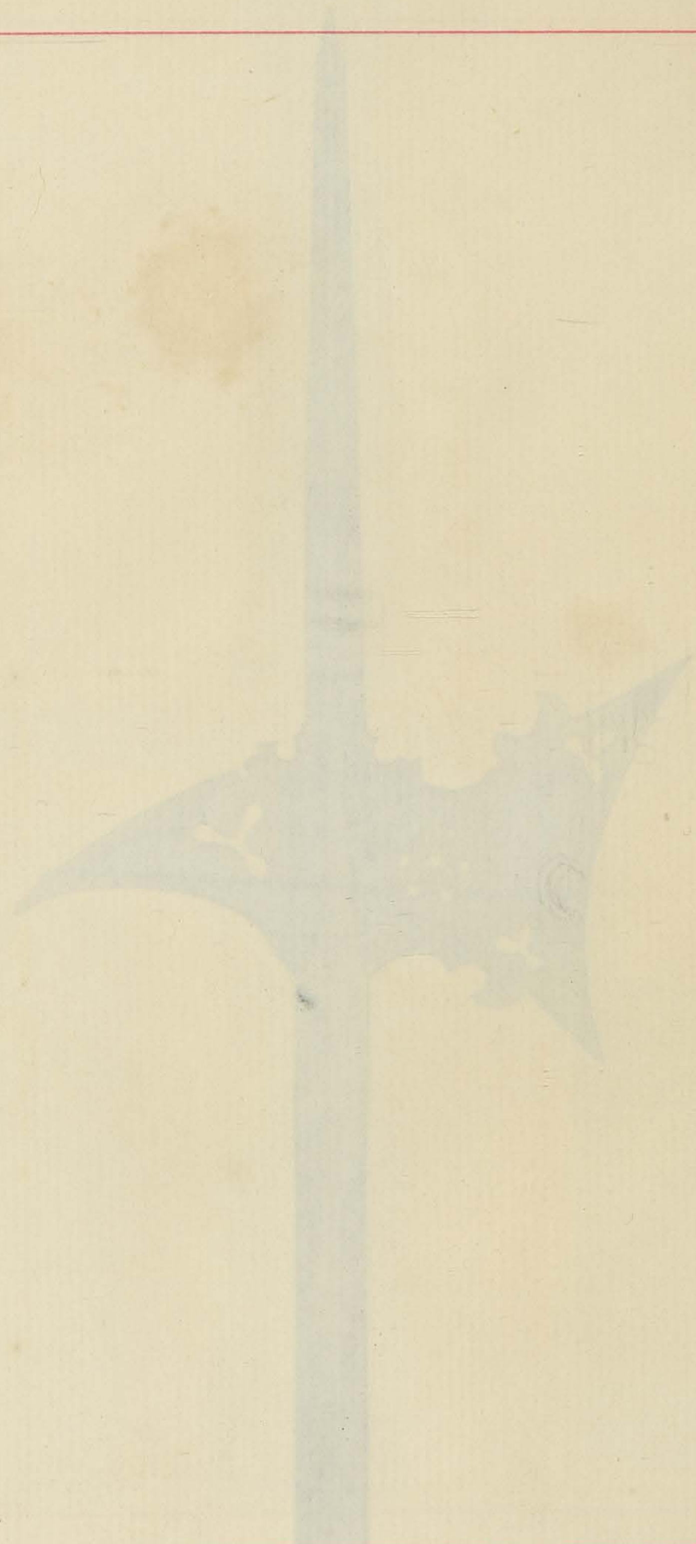

N° 2.

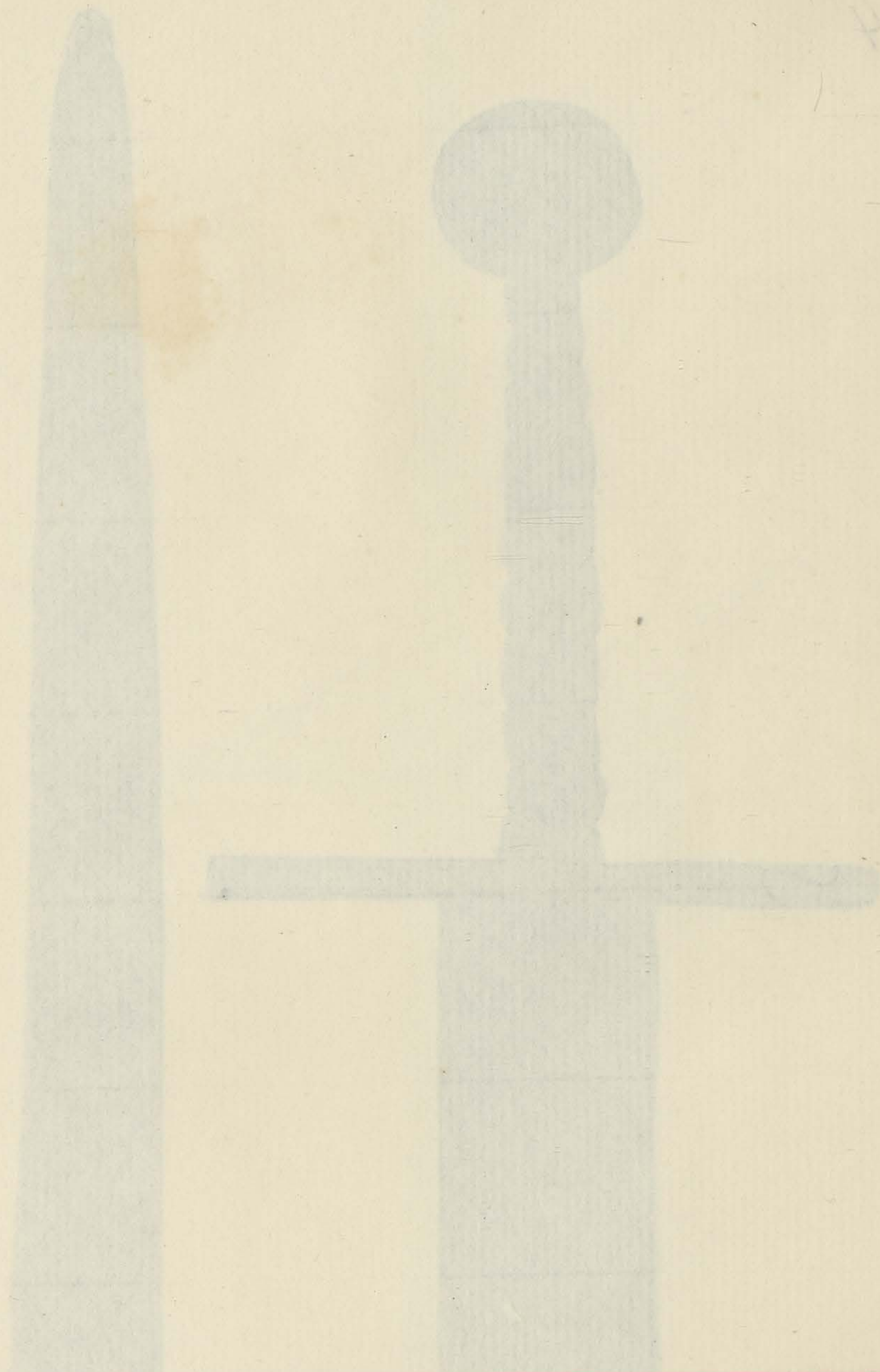
№ 3

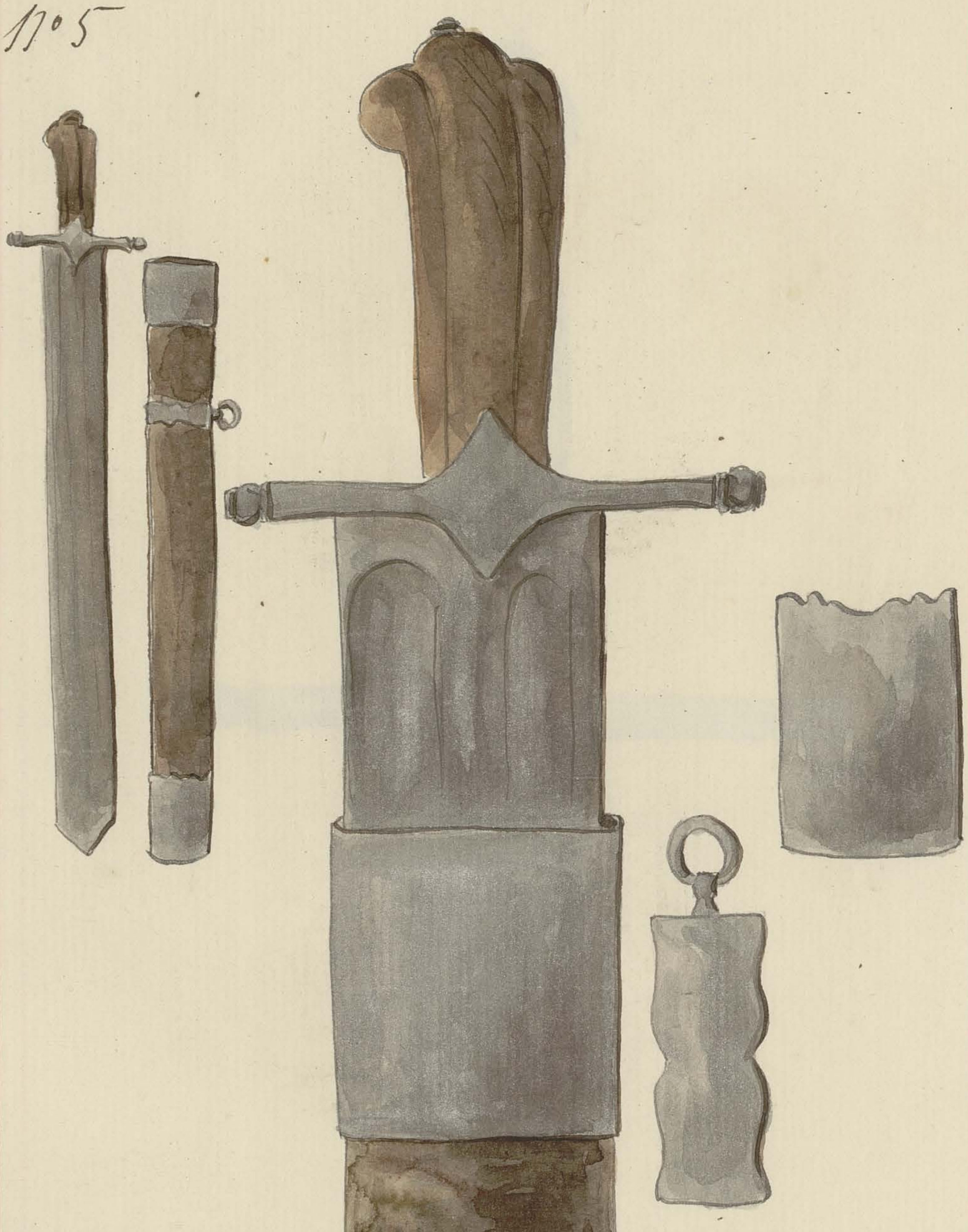

1104

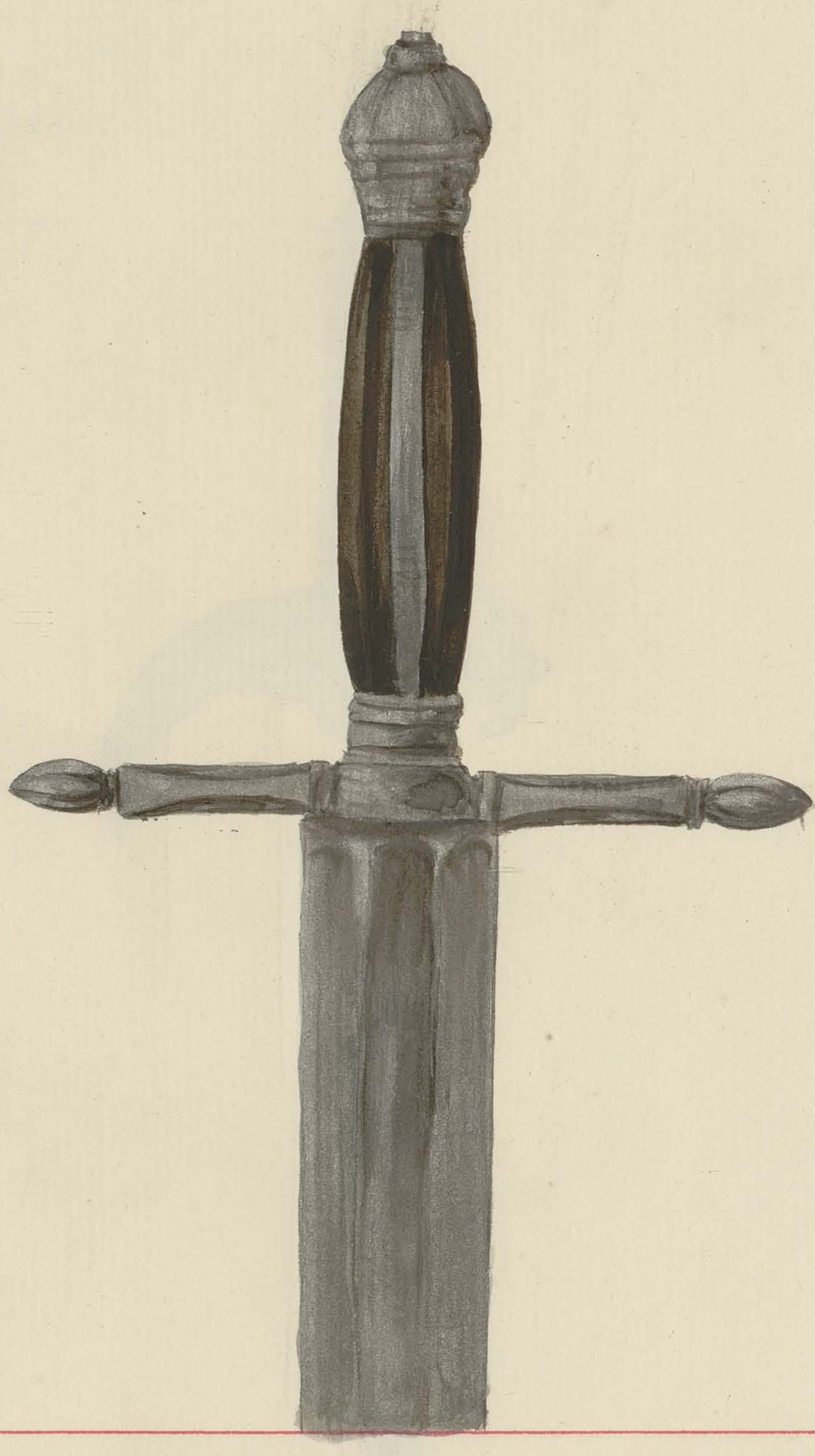

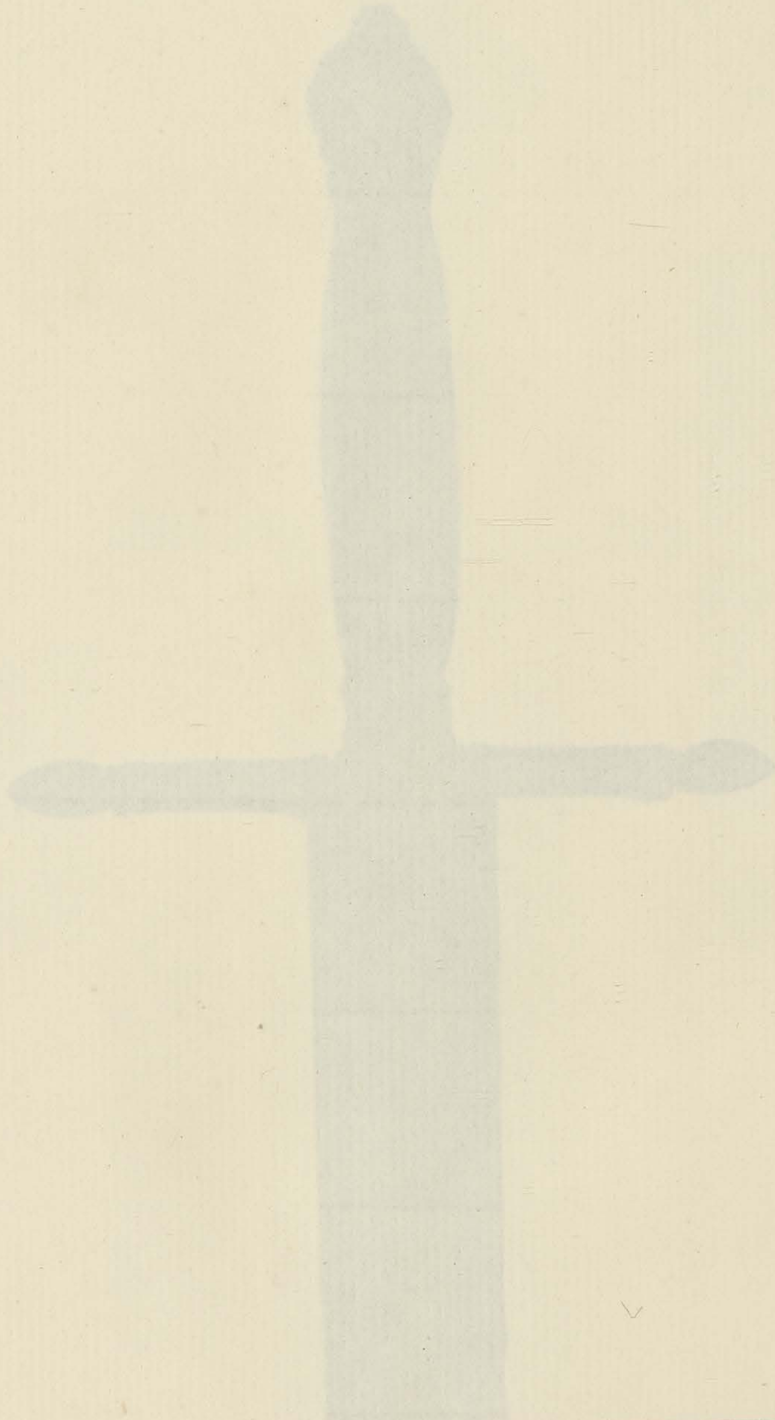

N° 5

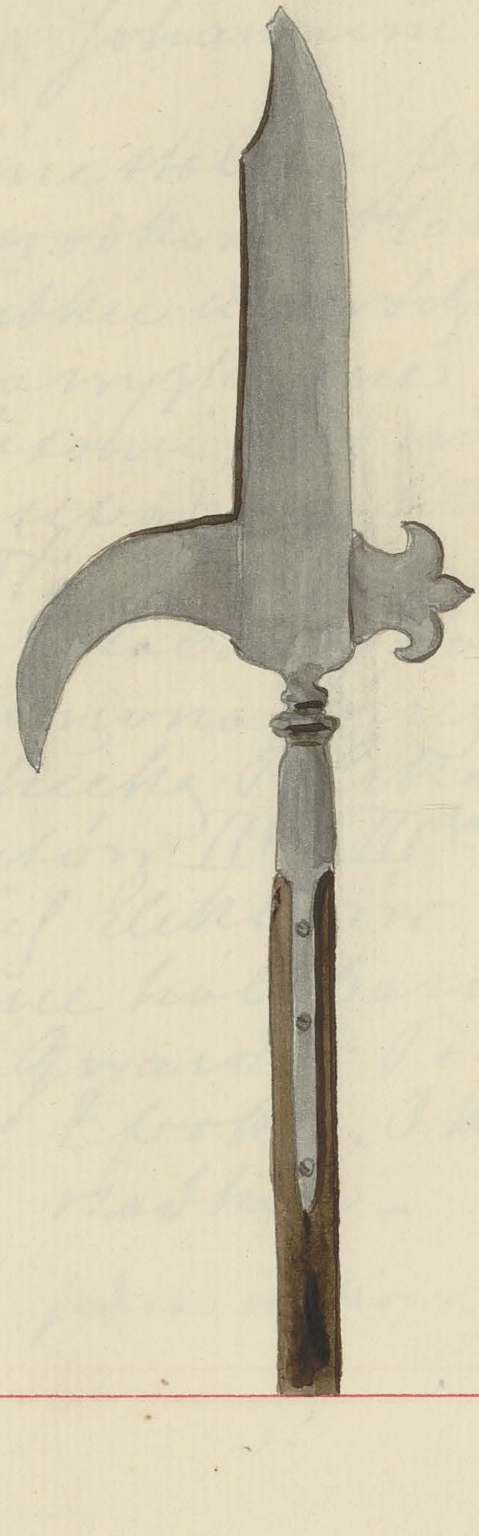
No 6.

Anno 1652

1107

Muzeum Artylerii K. 181. oraz Johaneum w Dreźnie

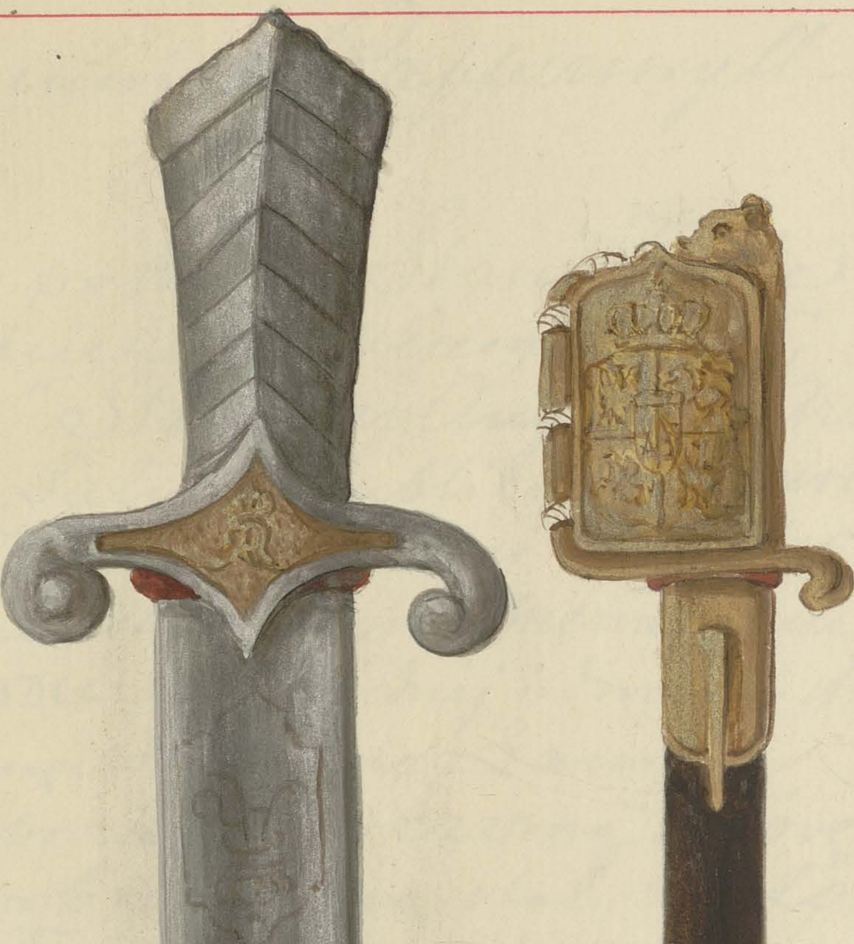
Końce stołowe promieniste w środkowej Halabardzie gładkie u dwóch pobocznych wyzłacane herby Polski i Saxonii, nad niemi krzyż i dwie szpady na krzyż. Obydwa skrzydła Orła stanowią skrzydełka halabardy, ta ostatnia była noszona przez Gwardję Szlachecką Polską za czasów Augustów IIgo i IIIgo Królów Polskich Elektorów Saskich poboczne halabardy były takie Gwardii Polskiej z tej że Epoki. Okazy tej broni rzadkie –

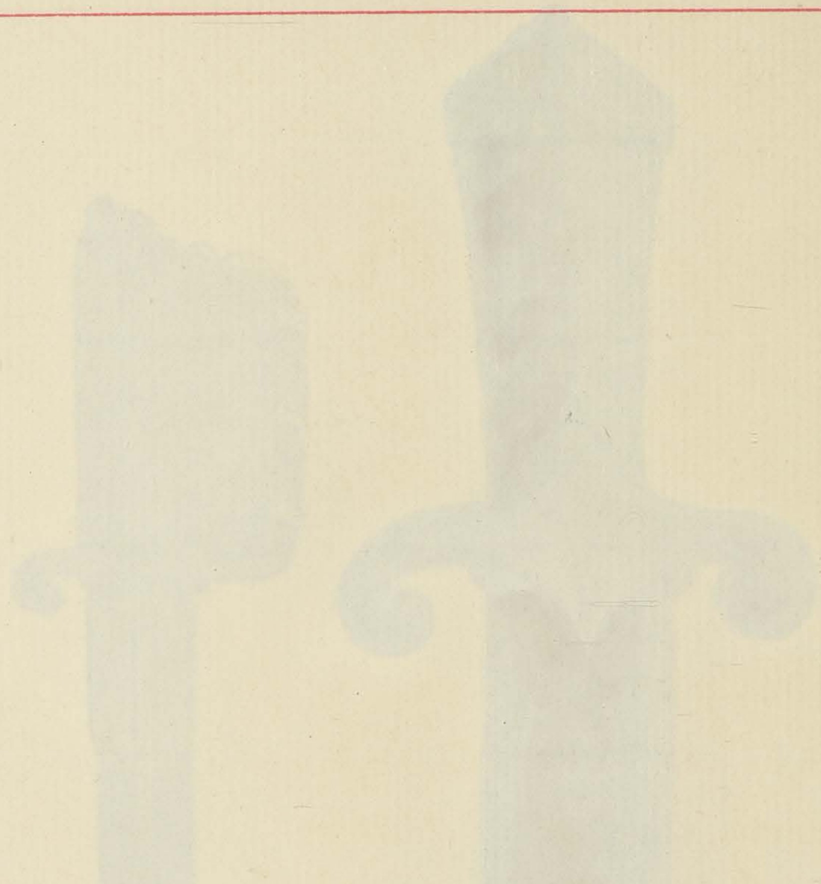
(w Paryżu jedna środkowa)

XVIII. S.

K. 181.

Muzeum w Rapperswyll

Pałasz po Królu Stanisławie
Auguście z napisem z jednej
strony "Stanislao Augusto Patri
Patriae Salutis Publicae restaura
tori" Z drugiej strony "Propter
Bonae Constitutionis memoriam
A.R.S MDCCLXXXI. Z jednej i drugiej stro
ny klingi rytowane Laury.
Pałasz oprawiony w czarną skórę
okuty w brunatną stal niello-
waną złotem. Rękojeść oprawna
w białą jaszczur dziś czarnym
powleczony lakierem. Stal bruna
tna na rękojeści i gardzie złotem
niellowana. Pod Gardą złotem nie
llowane S z królewską koroną.-

Muzeum Ossolińskich w Lwowie:

No 1. Szabla (34). Głownia szeroka krzywa napis złoty wschodni, na odwrotnej stronie napis ryty "Karol X.^żę Radziwiłł wojewoda wileński – długość 984 mil

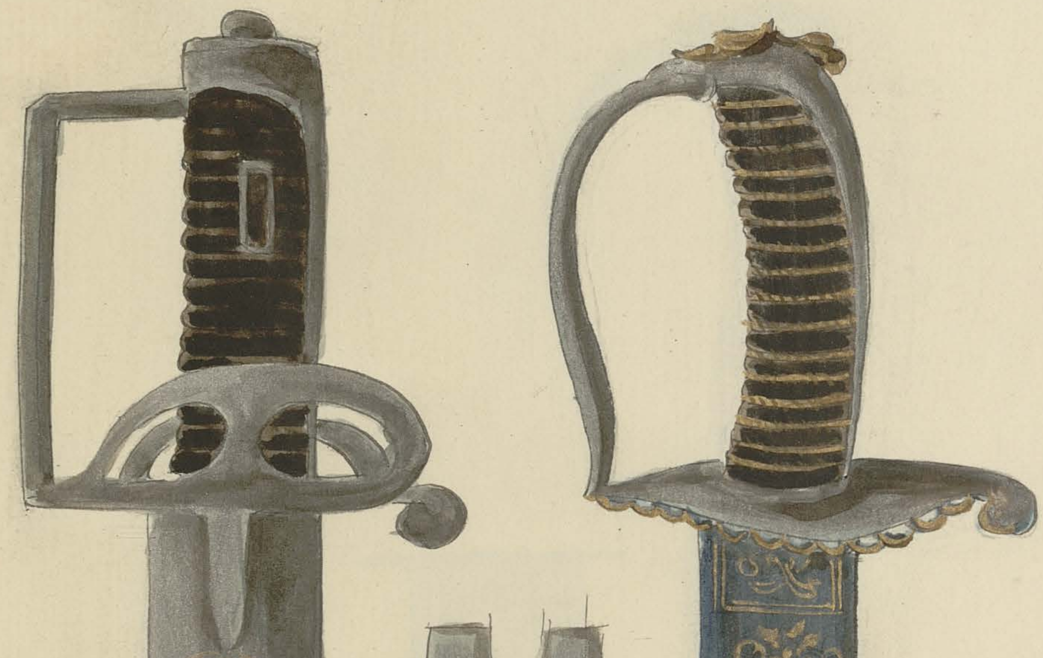
No 2. Szabla prosta z głownią od rękojeści emaliowana na niebiesko – złotem nabijane herb Rzeczy Pospolitej i ozdoby również złote – pochwa skórzana w stal okuta. długość 0,992. (No 24). – Jest to szabla z XVIII wieku –

No 3. Głownia krzywa w końcu rozszerzona i obosieczna z nabitym złotem herbem Korczak a z drugiej strony Orzeł Jagielloński XVI.w.

No 4. Szabla głownia ciągniona napis złotem na bijony: "Haec meta laborum" i krzyż w kole. z drugiej strony herb Janina Sobieskich z koroną i napis "Parce a falsis amicis X Sal vabo te ab inimicis" Po X.^żnej Józefie Lubomirskiej kasztelanie kijowskiej.

N°1

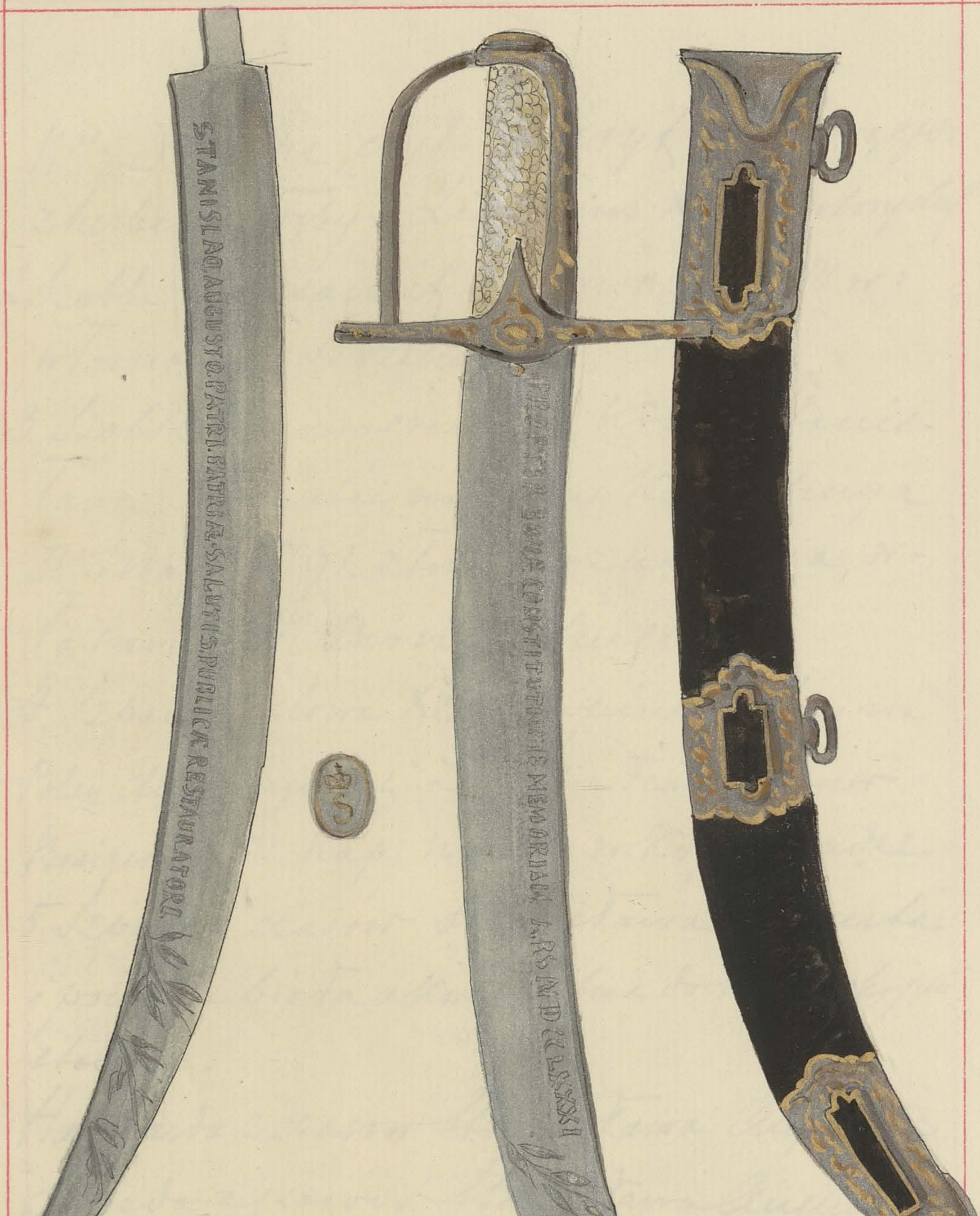
N°2

no 3. no 4.

STANISLAO AUGUSTO. PATRI. PATRIAE. SALUTIS. PUBLICAE RESTAURATORI.
S
CONSTITUTIONIS MEMORIAM A.R.S. M D CC LXXXXI

1/1. Drzewce, czyli Dziryt od Chorągwi z herbem Trąby i Lis. - mus: XX. Czartoryskich

2. Szabla w aksamit oprawna z XVIII w: własność T. Stroszeckiego

3. Szabla z monogramem Króla Stanisława Augusta, napisem Konstytucya 3go Maja 1791. złotem ozdobiona, własność Hr. Moszyńskiego

4. Szpada Galowa XVIII. z napisem "Ruhm im Polen Ehren vergnügt - Zeige die Feinde seiner Besiger" wł: Kap: Kaeser w Kopenhadze

5. Szpada z czasów Stanisława Augusta i pochwa biała aksamitna do niej, z Chorągwi stołowa.

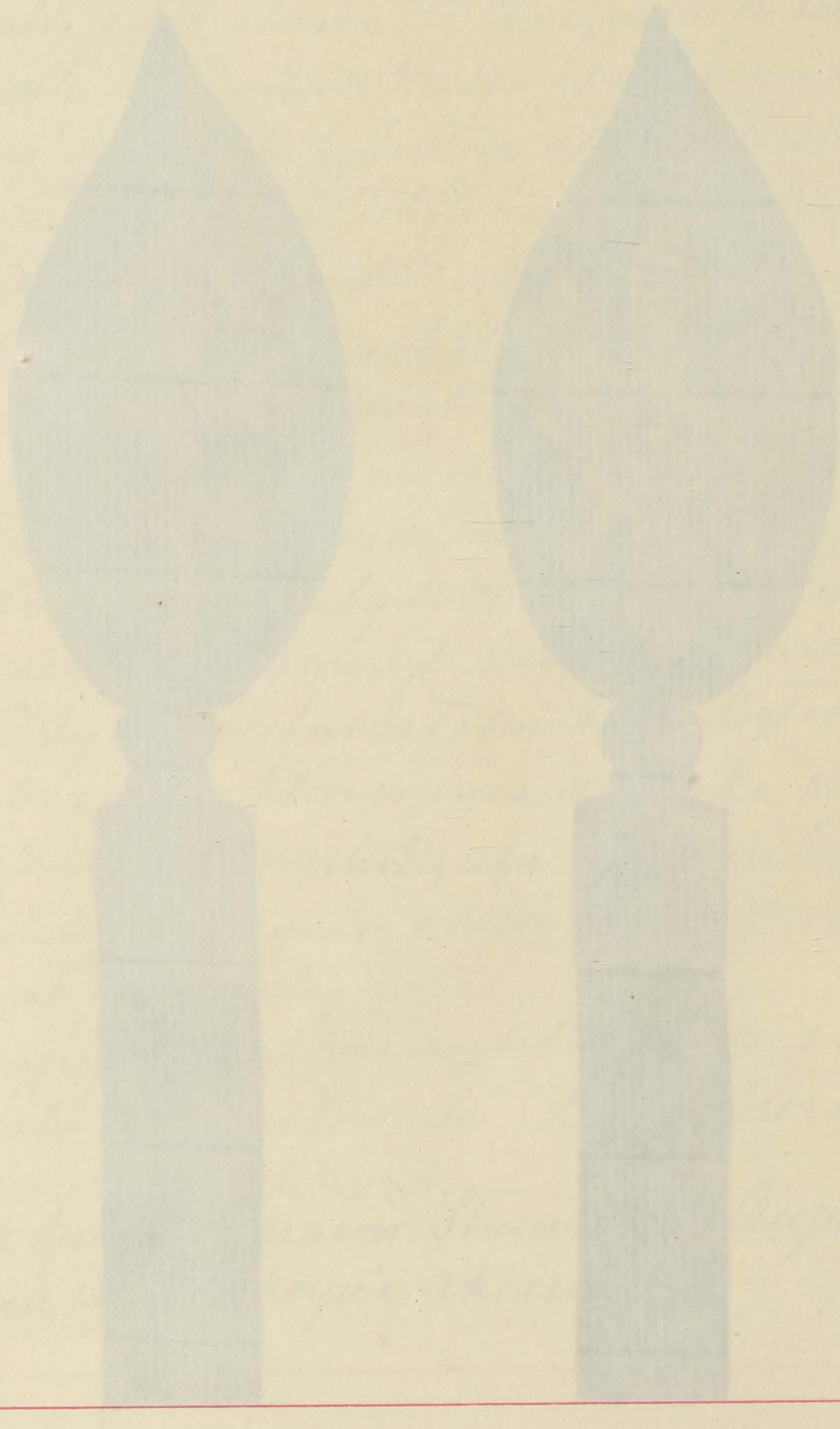
Halabarda z czasów Stanisława Augusta

Szpada z czasów Stanisława Augusta

6. Szabla z XVIII. w. własność JW. Moszyńskiego, wzdłuż
tej szabli na klindze w 4 rzędy napis. Z prawej
strony "Na początku było słowo, a słowo było u Boga
a Bogiem było słowo. To było na początku u Boga.
Wszystkie przez nie stały się, a bez niego nic się nie
stało - co się stało w nim był żywot, a żywot był
światłością ludzi: A światłość w ciemności świeci
a ciemności jej nie ogarnęły. Był człowiek
posłany od Boga któremu imię było Jan. Ten przy-
szedł na świadectwo aby dał świadectwo o światłości
aby przezeń wszyscy wierzyli. Nie był ci on Światłością
ale żeby świadectwo dał o światłości. Była światłość
Tóć prawdziwa która oświeca człowieka wszel-
kiego ten Świat przychodzącego. Na świecie był
a Świat jest uczyniony przezeń, a świat go nie
poznał i t. d. dalej
Z drugiej strony nieczytelny napis ła-
ciński kończy słowami "Rex Judeorum
miserere mei XROD.
Kask Gwardii z czasów Stanisława Augusta
okucie złote, pokrycie aksamitne

110.

2

XVIII. w.

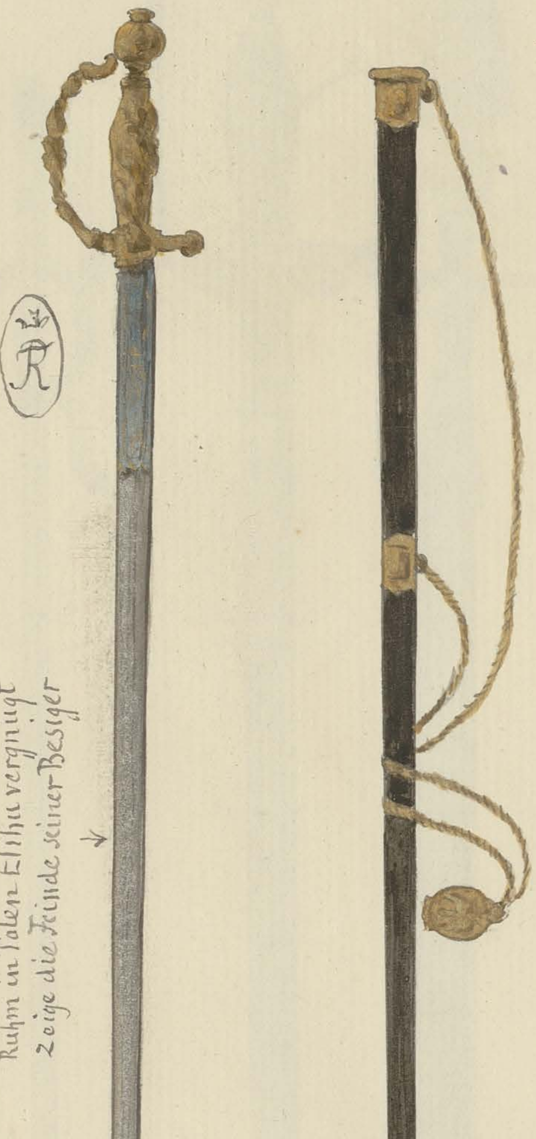

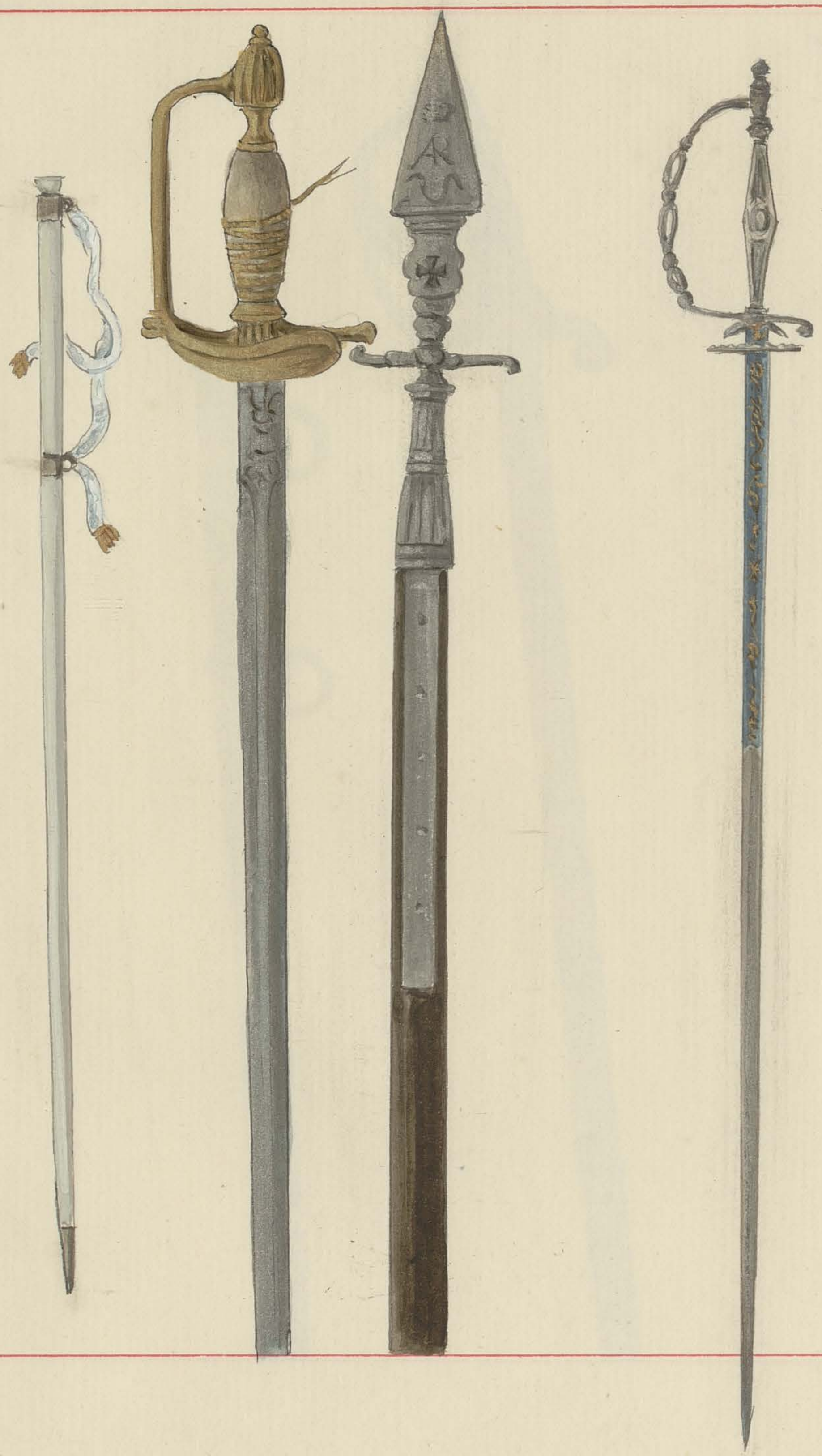
3

W. XVIII.

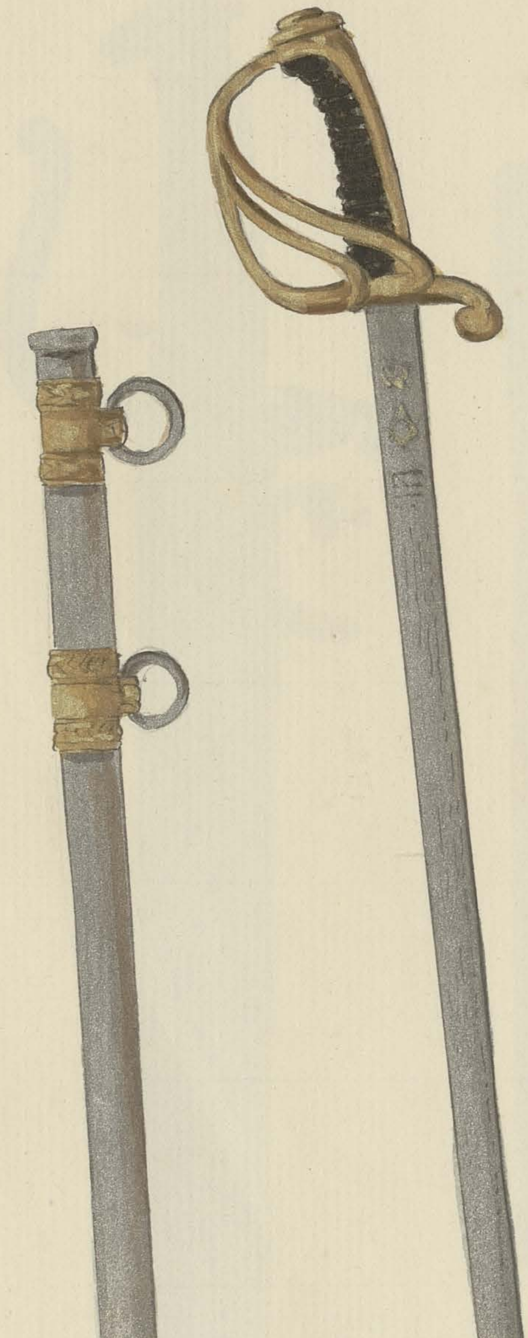

4. W. XVIII

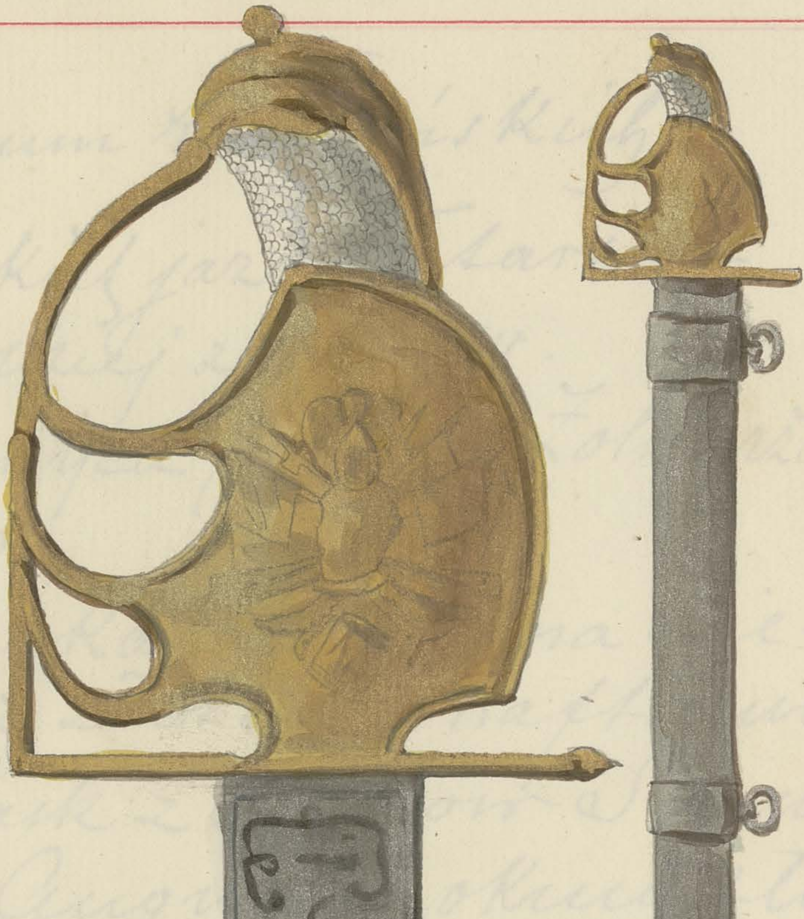

Ruhm in Polen Elihu vergnügt
zeige die Feinde seiner Besiger

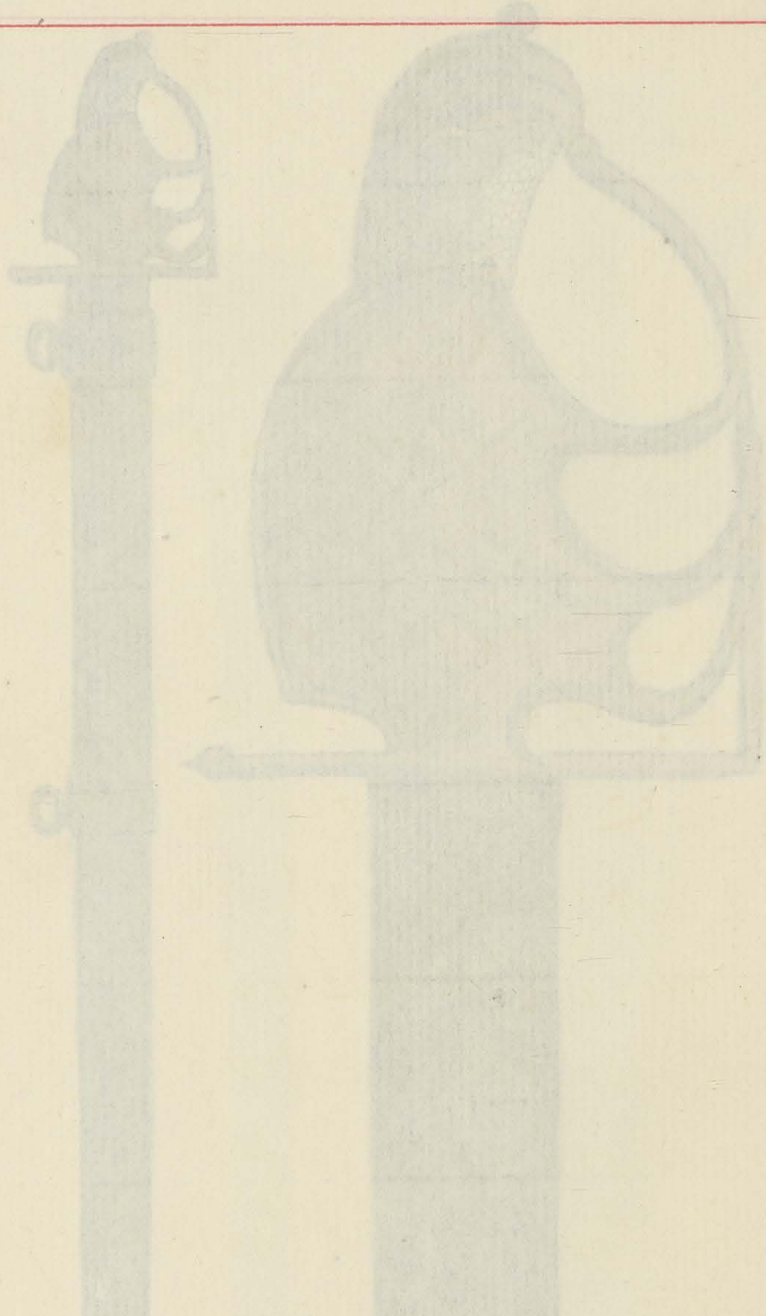

W. XVIII.

Muzeum Krasińskich

No 1. Kaszkiet jazdy Tatarsko-Litewskiej z XVIII. w.
No 2 Bermyca pieszego żołnierza z XVIII w.
No 3. Czapka aksamitna zielona z złotemi haftami
No 4. Kask z czasów Stanisława Augusta, okucie złote - aksamit pąsowy. -
No 5. Kosa kosynierska z powstania Kościuszkowskiego
Lanca Ułanów Madalińskiego
Lanca Ułańska.

No 1.

No 2

No 3.

No 4.

No 5

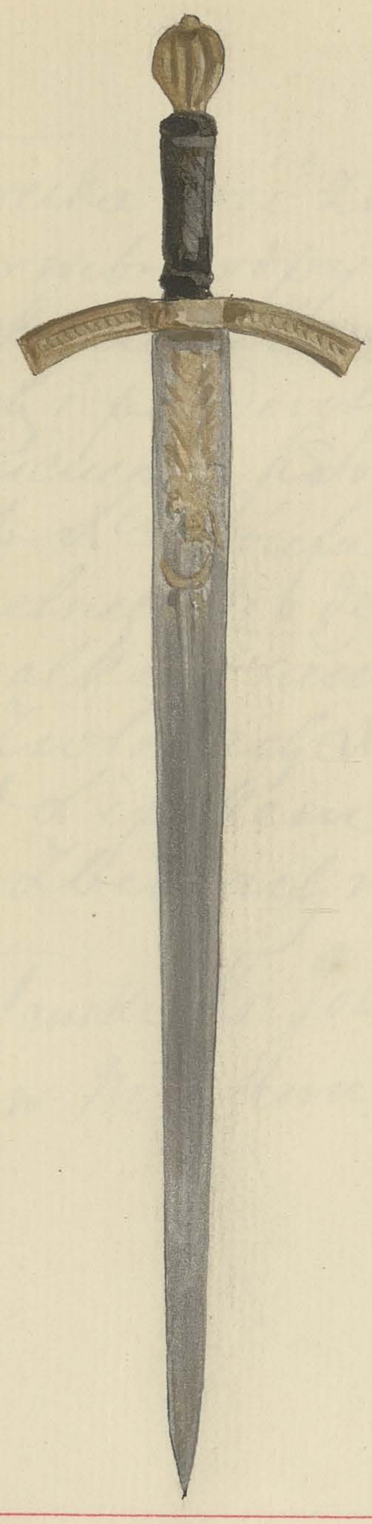
Muzeum XX. Czartoryskich

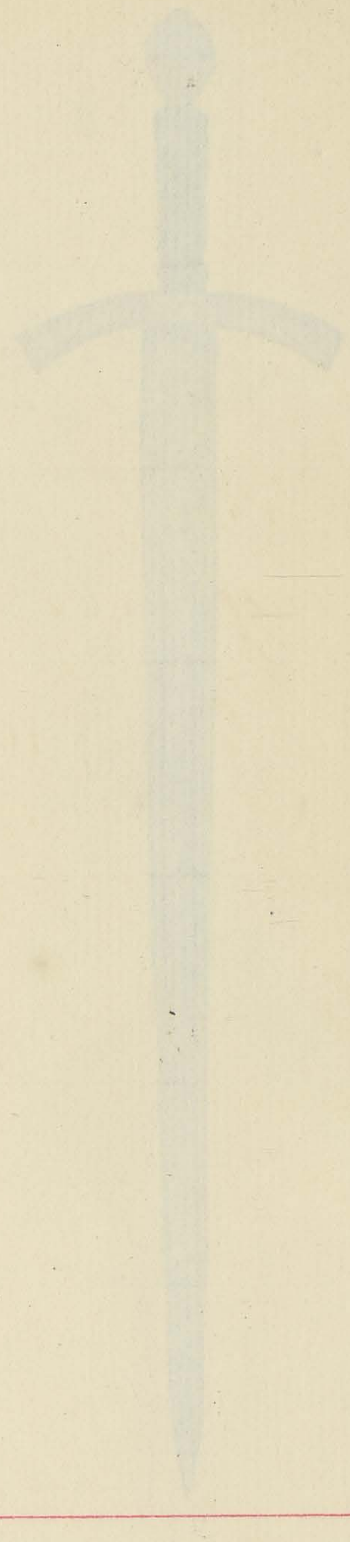
Szabla Tadeusza Kościuszki rękojeść oprawna w czarne drzewo, garda stalowa.–

Muzeum w Carskim Siole

Miecz Kościuszki wzięty pod Maciejowicami.–

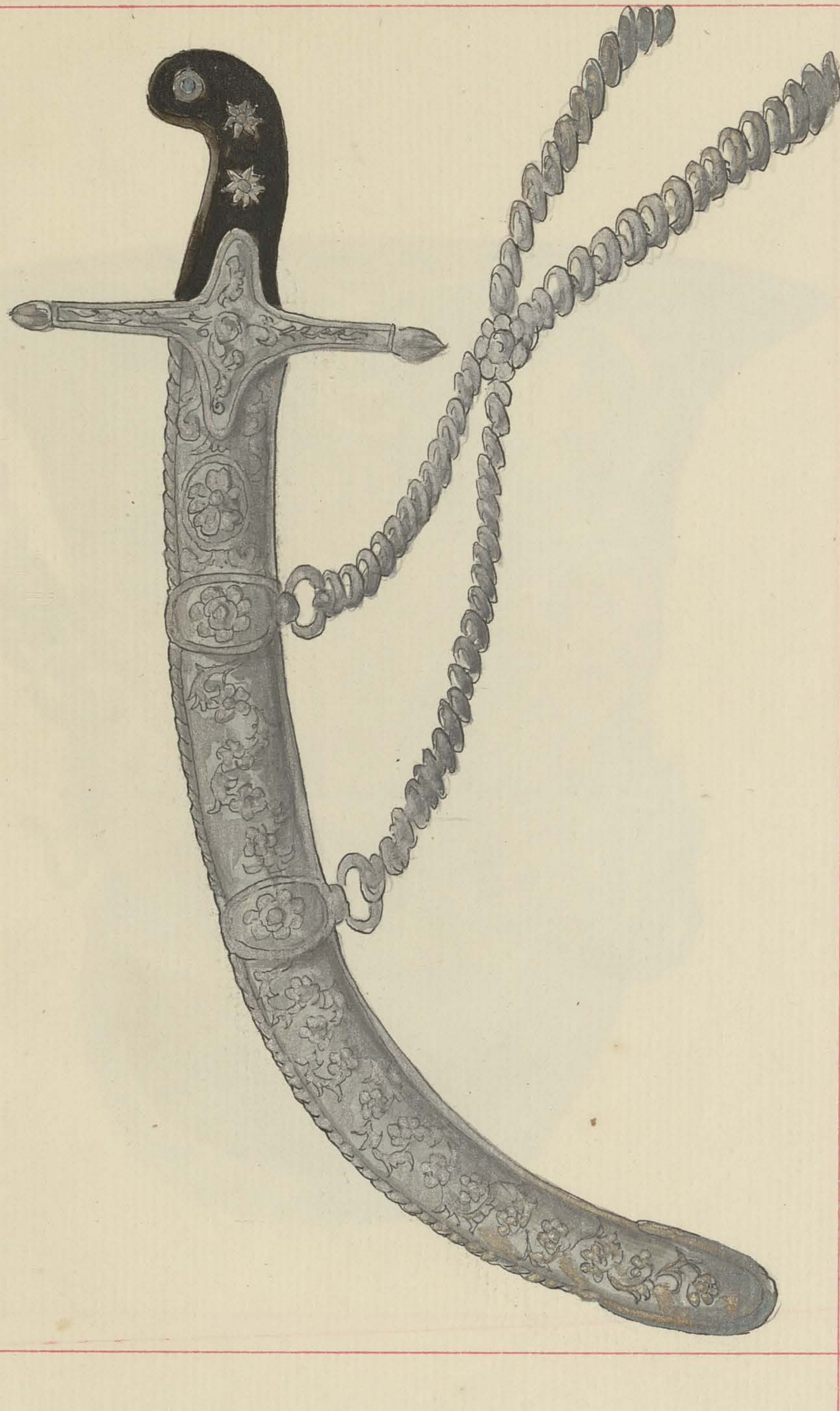

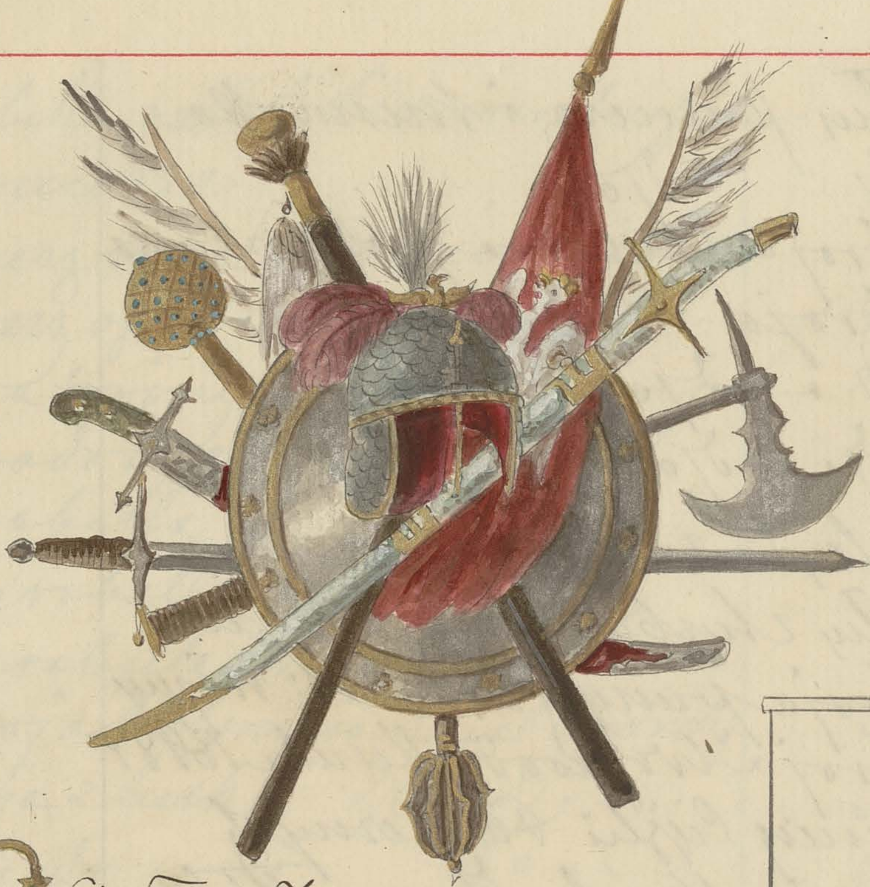
Karabela Turecka dość zakrzywiona;
okuta cała w srebro odpychane w róże
i arabeski, Rękojeść hebanowa oprawna
w srebro — pasek i pendenty z podwójnego
srebrnego łańcucha. Karabela ta
należała do Xcia Józefa Poniatow
skiego, Naczelnego Wodza Wojsk Pol-
skich, Marszałka Francyi; znalezio-
no ją przy zwłokach Xcia Józefa
w Elster pod Lipskiem. Dziś znaj
duje się w Zbiorach w Rappers-
will.

2. Kaszkiet Ułański Kr: Józefa Ponia-
towskiego w Muzeum Krasińskich

No 2.

Helm Żelazny	2.
Zbroja Muz: Arty: Paryż	3.
Helm i Zbroja z XVII.	5 i 6.
Pancerz i Helm XVII.	8
d/o d/o	9.
d/o d/o	10.
Helm z misiurką	11.
Helm z Turbanem	12.
Zbroja po Kolana	13.

Hełm-pancerz i misiurka	14.
dto dto	15.
Zbroja stalowa polerowana	16.
Zbroja stalowa	18
do do	19
do do	20.
Hełm Czarny	21.
Hełm z turbanem i piórami	22.
Zbroja pieszych z Bolet: wojny	24.
Zbroja Wojewody Kisiela 1648 r	25.
Pancerz ciężki Pancernych	26.
Zbroja Króla Jana IIIo	28.
Hełm Króla jakoby jego	29.
Szabla Króla z pod Wiednia	30.
Bogata Karabella Buława Jana III	32
Szabla Jana III w Willanowie	34.
Obydwie Strony szabli Jana III	37.
Szabla Jana III	39
Dwie Szable	40.
Buława, Tarcza Sieniawskiego	42.

Karabella, rożek Sieniawskiego	43.
2 Koncerze	44.
Koncerz woje: Krasińskiego	45.
Koncerz ozdobny i Karabella	46.
Tarcza bojowa Chocimskiej	47.
Espadon obosieczny	48
Karabella	49.
2 Karabelle	50
2 Karabelle w srebro okute	51.
Zbroja Hetmana S. Jabłonowskiego	52.
Zbroja z łuk dº dº.	53.
Części do niej dº	54.
Zbroja z końca XVII w	55
Pancerny w kompletnym Rynsztunku	56.
Przednia część Szyszaka stalowana	57.
Zbroja X. Józefa Poniatowskiego	58
Buńczuk z podwiednia	59.
Buńczuk Króla Jana III-go	60.
Buńczuk Rewery Potockiego	61.
Buńczuk	62.
Buńczuk	63.

Buńczuk Het: Tyszkiewicza	64
Buńczuk Hordy Krymskiej	65.
Pałasz Rewery Potockiego i Lubomirskiego	67.
Dwie szable	68
Szabla	69
Dwie Karabelle	71
Dwie szable	72
Miecz długi prosty obosieczny	73.
Dwa pałasze	74
2 Karabelle w Muz: w Wiedniu	76.
Zespadony	77.
Buławy	79
Buława Króla Jana w Częstochowie	80.
Buzdygany & Buławy	82
Buzdygan Czekan	83
Siekierki - Czekany	84
Buławy	87.
Buławy	88.
Czekany Buława	89
Siekierki Buzdygany	90.

Czekan z herb: Litawa	91.
Buława Lwa Sapiehy	92.
Buławy	95
Buzdygany	97.
Burdygany	98
Burdygany	99
Burdygany	100.
Burdygany	101.
Czekan	102
Czekany	103
Buławy	104
Buławy	105
Burdygany	107
Buława Chmielnickiego	108
Burdygany	109
Czekany	110.
Halabarda	111
Karabella R. Leszczyńskiego	113.
Karabella	114.
Karabella	115
Pancerz i Czapka Augusta IIgo	117.

Polskie Karabelle w Dreznie	121.
d/o. 122,	123 i 124.
Miecze Koronacyjne August III	125.
Karabelle w Dreznie 126,	127, 128.
Miecz Katowski	130.
Miecz Katowski	131.
Halabarda	132.
Miecz Katowski	133.
Miecz Katowski M. Gdańska	134.
Miecz z krwawym rowkiem	135.
Partyzana	136.
halabardy Gward: Sask: Polsk	138.
Tasak i Pałasz Gwar d/o	139.
Pałasz Króla Stanis: Aug:	141.
2 pałasze	142
2 pałasze	143
Dzyryt z herbem Lis	145
Szabla	146
Szabla	147
Szpada z czasów Stanis Aug:	148.

Szpada z czasów Stan: Aug:	149.
Pałasz	150.
Pałasz z pistoletem	151.
Pałasz	152
Czapka Jazdy Tatar: Litew	154.
Bermyca Grenadyerska	155.
Czapka zielona z kitami	156.
Kask Gwardii Stanis: Aug:	157.
Kosa - Lance	158
Pałasz Kościuszki	160.
Miecz Kościuszki w C. Siole	161.
Karabella X^cia Józefa Poniatowskiego	163.
Bermyca Ułańska d^to d^to	164.

[illegible signature]

